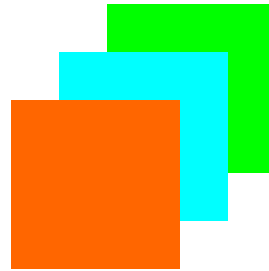
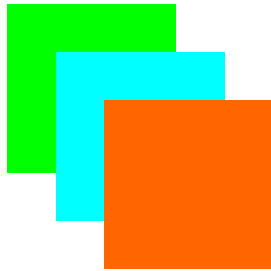
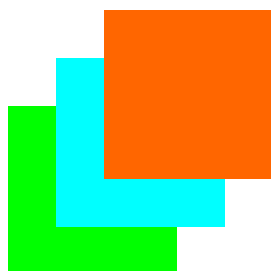

RAZISKOVALNA NALOGA
GIMNAZIJA SLOVENSKE KONJICE

RAZNOLIKOST V
DRAVINJSKI DOLINI
POVEZUJE

Koordinatorice: Aleksandra Boldin

Marjetica Štante Kapun

Mojca Šegel

Slovenske Konjice, maj 2006

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem informatorjem in institucijam, ki so nam nudili vse potrebne podatke za izdelavo raziskovalne naloge.

Gimnaziji Slovenske Konjice se zahvaljujemo za vso podporo pri pripravi in izdelavi raziskovalne naloge.

KAZALO

1 POVZETEK	5
2 ABSTRACT	5
3 UVOD – opredelitev naloge	6
3.1 Metode dela	6
3.2 Koordinatorsko poročilo	7
4 EMPIRIČNI DEL – Raznolikost v Dravinjski dolini po posameznih tematskih oz. predmetnih področjih	8
4.1 KULTURNA, VERSKA IN NACIONALNA RAZNOLIKOST	8
4.1.1 Raziskovalni problem	9
4.1.2 Hipoteze	10
4.1.3 Raziskovalna vprašanja	10
4.1.4 Spremenljivke	11
4.1.5 Populacija in zbiranje podatkov	11
4.1.6 Metode in instrumenti za zbiranje podatkov	11
4.1.7 Statistična obdelava podatkov	11
4.1.8 Rezultati in interpretacija rezultatov	11
4.1.9 Preverjanje zastavljenih hipotez	20
4.2 POZNAVANJE TUJIH JEZIKOV	22
4.2.1 Razčlenitev, podrobna opredelitev in omejitev raziskovalnega problema v obliki raziskovalnih vprašanj	22
4.2.2 Hipoteze	23
4.2.3 Spremenljivke	23
4.2.4 Metodologija	23
4.2.5 Izvedba anketiranja	24
4.2.6 Obdelava podatkov	24
4.2.7 Rezultati obdelave podatkov in njihova interpretacija	24
4.2.8 Sklepne misli	36
4.3 JEZIKOVNA USTREZNOST MENIJEV, CENIKOV V GOSTINSKIH LOKALIH	37
4.3.1 Rezultati raziskovanja	38
4.3.2 Svetovni splet – meniji, ceniki	42
4.3.3 Jezikovna ustreznost menijev, cenikov	42
4.3.4 Analiza anketnih vprašalnikov	44
4.3.5 Sklep	49
4.4 ZLATI REZ	50
4.4.1 Zlati rez v matematiki	50
4.4.2 Zlati rez v naravi	52
4.4.3 Zlati rez v umetnosti	52
4.4.4 Zlati rez v arhitekturi	55
4.4.5 Zlati rez v glasbi	56
4.4.6 Kako smo raziskovali	58
4.4.7 Rezultati	59
4.4.8 Sklepne misli	64
4.5 SLOVENSKE KONJICE IN ZREČE: ponudba in opisi, ki so na voljo nemško govorečim turistom	65
4.5.1 Gastuž und Žiče	65
4.5.2 Zreče: ponudba in opisi, ki so na voljo nemško govorečim turistom	68
4.5.3 Prisotnost nemškega jezika v gostinstvu in turizmu Dravinjske doline	69
4.5.4 Analiza anketnega vprašalnika	70
4.5.5 Bogastvo okusov	71
4.5.6 Zaključek in sklepne misli	72

4. 6 RAZNOLIKOST V KAMNINSKI SESTAVI DRAVINJSKE DOLINE – Pavlakova jama	73
4. 6. 1 Opis raziskovalnega problema in namen naloge	73
4. 6. 2 Oblikovanje hipotez	73
4. 6. 3 Raziskovalne metode	73
4. 6. 4 Osrednji, teoretični del	74
4. 6. 5 Empirični del	76
4. 7 RAZNOLIKOST V ŠPORTU	97
5 ZAKLJUČEK	102
6 LITERATURA IN VIRI	103
7 PRILOGE	105
7. 1 Kulturna, verska in nacionalna raznolikost	105
7. 2 Poznavanje tujih jezikov	110
7. 3 Ustreznost cenikov in jedilnikov v gostinskih lokalih	112
7. 4 Slovenske Konjice in Zreče: ponudba in opisi, ki so na voljo nemško govorečim turistom	113
7. 5 Raznolikost v športu	114

1 POVZETEK

KLJUČNE BESEDE: kulturna, verska, nacionalna, jezikovna raznolikost, raznolikost v športu, raznolikost v kamninski sestavi, zlati rez, jezikovna ustreznost, Dravinjska dolina

Raziskovalna naloga prikazuje Raznolikost Dravinjske doline na različnih področjih: kulturna, verska, nacionalna in jezikovna raznolikost, jezikovna ustreznost menijev in cenikov v gostinskih lokalih, raznolikost v športu, zlati rez, raznolikost v kamninski sestavi, turistična ponudba za nemško govoreče turiste...

2 ABSTRACT

KEY – WORDS: cultural, religious, national, linguistic diversity, diversity in sport, diversity in stone composition, golden cut, Dravinja Valley

The research work shows the diversity of Dravinja Valley based on different fields: cultural, religious, national and linguistic diversity, linguistic adequacy of the menus and price lists in restaurants, pubs; diversity in sport, golden cut, diversity in stone composition, tourist offer for German tourists ...

3 UVOD – opredelitev naloge

Raziskovalna naloga z naslovom *Raznolikost v Dravinjski dolini povezuje* želi prikazati raznolikost Dravinjske doline na različnih področjih in teži k zavedanju, da je sodobna družba raznolika. Raznolikost na različnih področjih družbenega in naravnega življenja prispeva k bogatenju posameznika in prinaša doprinos k družbenemu okolju in širši družbi. Raziskovalna naloga poleg kratkega teoretičnega dela temelji predvsem na konkretnih empiričnih podatkih, ki se nanašajo na Dravinjsko dolino, še posebej pa na Slovenske Konjice.

3.1 Metode dela

Cilje, ki smo si jih zastavili, smo dosegli s pomočjo naslednjih metod dela:

- pregled literature in virov
- anketiranje
- delo na terenu

Naš prvi korak pri raziskovanju raznolikosti v Dravinjski dolini je bil pregled literature in virov. Našli smo nekaj literature, toda kmalu smo ugotovili, da v njej skoraj ni podatkov, ki bi se konkretno nanašali na Dravinjsko dolino. Pomagali smo si s primarnimi in sekundarnimi viri. Primarne vire smo zbrali s pomočjo anketiranja in dela na terenu. Med sekundarnimi viri pa smo si najbolj pomagali z elektronskimi viri (npr. popis prebivalstva 2002).

Pri empiričnem raziskovanju smo uporabili metodo dela na terenu in anketiranje. Uporabljeni sta bili deskriptivna in kavzalna metoda neeksperimentalnega empiričnega raziskovanja. Pri posameznih področjih raziskovanja smo uporabili anketne vprašalnike z odprtimi in zaprtimi vprašanji. Sledila je obdelava podatkov in analiza po posameznih področjih z delnimi zaključki. Nazadnje smo opravili še končno – skupno analizo z zaključki ter oblikovali raziskovalno nalogo. Raziskovalno nalogo smo opremili s fotografijami, ki prikazujejo posamezne faze raziskovalnega dela.

3. 2 Koordinatorsko poročilo

Raziskovalna naloga je nastala v okviru *Projekta Raznolikost v Dravinjski dolini*, ki ga na Gimnaziji Slovenske Konjice izvajamo v šolskem letu 2005/2006. Projekt smo izvajali na različnih tematskih oz. predmetnih področjih: ***Kulturna, verska in nacionalna raznolikost (mentorici: Aleksandra Boldin in Tatjana Hren)***, ***Poznavanje tujih jezikov (mentorici: Marjetica Štante Kapun in Jožica Kalšek)***, ***Jezikovna ustreznost menijev in cenikov v gostinskih lokalih (mentorici: Katja Premru Kampuš in Mihaela Ribič)***, ***Zlati rez (mentorice: Helena Skaza Birk, Tjaša Paj in Darja Ravnik)***, ***Slovenske Konjice in Zreče: ponudba in opisi, ki so na voljo nemško govorečim turistom (mentorici: Mateja Lešnik in Maja Dragan)***, ***Raznolikost v kamninski sestavi Dravinjske doline – raziskovanje Pavlakove jame (mentorici: Mojca Šegel in Jasmina Bornšek)***, ***Raznolikost v športu (mentor: Brane Vodopivec)***.

Pri projektne delu so na posameznih tematskih oz. predmetnih področjih pod mentorstvom profesorjev aktivno sodelovali vsi dijaki Gimnazije Slovenske Konjice.

Koordinatorice projekta so bile: ***Aleksandra Boldin, Marjetica Štante Kapun in Mojca Šegel***, ki so opravile končno – skupno analizo z zaključki ter oblikovale raziskovalno nalogo. Sledilo je še računalniško oblikovanje raziskovalne naloge – Aleksandra Boldin ter dijaka ***Miha Matavž in Amadea Marguč***. Raziskovalno nalogo je s fotografijami opremil ***Miha Matavž***.

Naloge in zadolžitve so bile med dijaki razdeljene in so podrobneje opisane in predstavljene po posameznih predmetnih področjih.

Projekt *Raznolikost v Dravinjski dolini* bo v juniju 2006 predstavljena staršem in širši skupnosti. Raziskovalna naloga *Raznolikost v Dravinjski dolini povezuje* pa bo v okviru razpisa Občine Slovenske Konjice za raziskovalne naloge predstavljena v t. i. Konjiškem tednu.

4 EMPIRIČNI DEL – Raznolikost v Dravinjski dolini po posameznih tematskih oz. predmetnih področjih

4.1 KULTURNA, VERSKA IN NACIONALNA RAZNOLIKOST

UVOD

V Sloveniji se soočamo s kulturno, versko in nacionalno raznolikostjo, pri tem Dravinjska dolina ni nobena izjema. Ker Slovenija priznava obstoj različnih verskih, etničnih, jezikovnih in drugih skupin, so na voljo razni empirični podatki o tovrstnih značilnostih prebivalstva. Odnos države do verskih, etničnih in jezikovnih skupin je zgodovinsko pogojen.

Na Slovenskem so se statistični podatki o narodni sestavi cesarstva začeli zbirati v okviru Avstro–Ogrske. Po pripravljalnih letih od 1850 do 1860 so bila v popisu že zastavljena vprašanja o državljanstvu in veri. V popisih iz let 1880, 1890 in 1910 pa je bilo dodano še vprašanje o občevalnem jeziku (avstrijski del) in vprašanje o občevalnem in maternem jeziku (ogrski del).¹

Ozemlje današnje Slovenije je vse do konca 1. svetovne vojne spadalo pod Avstro–Ogrsko, zato so bili Slovenci v popisih spraševani o državljanstvu, veroizpovedi, jeziku, nikoli pa o narodni pripadnosti. Ta podatek se na Slovenskem v popisih prvič pojavi leta 1931, vendar ne v današnjem pomenu besede. Spraševanje po narodni pripadnosti se je dejansko začelo šele z letom 1948 in je postalo stalnica vseh nadaljnjih popisov na ozemlju Slovenije.²

Večina prebivalcev Slovenskih Konjic se je v popisu prebivalstva 1991 opredelila za rimokatoliško vero (75 %). Od drugih veroizpovedi se je za muslimane opredelilo 27 oseb, za protestante 15 oseb, za pravoslavce 7 oseb, za proorientalske veroizpovedi 2 osebi. 323 prebivalcev se versko ni opredelilo, 430 jih ni želelo odgovarjati, za 424 pa ni znano.³

Po zadnjem popisu prebivalstva iz leta 2002 so podatki za Občino Slovenske Konjice naslednji: glede na veroizpoved se je največ prebivalcev opredelilo za katoličane, t. j. 9232 prebivalcev, za evangeličane in druge protestante 15 prebivalcev, za pravoslavne 31 prebivalcev, za muslimane 83, za druge veroizpovedi 25. 346 jih je izjavilo, da verujejo,

¹ Haug et al., Österreichische Frauenzeitschriften, Klagenfurt, 1995.

² Verska, jezikovna in narodna sestava prebivalstva Slovenije, Popisi 1921-2002, str. 11-12

³ Konjiško 1146 – 1996, 850 let prazupnije, Nadžupnijski urad, Slovenske Konjice, 1996, str. 23

vendar ne pripadajo nobeni veroizpovedi, 646 pa se je opredelilo za ateiste. Glede narodne pripadnosti se je za Slovence opredelilo 12190 oseb Občine Slovenske Konjice, za pripadnike drugih narodnosti se je opredelilo 206 oseb, 42 se jih narodno ni opredelilo, 349 oseb glede narodne pripadnosti ni želelo odgovarjati, pri 825 osebah pa je ta kategorija neznana. Glede maternega jezika smo v zadnjem popisu prebivalstva izbrskali naslednje podatke: Za slovenski materni jezik se je od 13612 prebivalcev Občine Slovenske Konjice opredelilo 12946 prebivalcev, za albanski materni jezik 67 prebivalcev, za bosanski materni jezik 22 prebivalcev, za hrvaški materni jezik 110 prebivalcev, za makedonski materni jezik 11, za nemški 7, za srbski 20, za srbsko-hrvaški 29, za druge materne jezike 13, za 376 oseb pa ta kategorija ostaja neznana.⁴

Odpravili smo se anketirat (fotografija: Miha Matavž)

4. 1. 1 Raziskovalni problem

V sodobnih družbah je kulturna, verska in nacionalna raznolikost vsakdanji pojav, ki v moderno organizirani družbi ne bi smela predstavljati problema, kajti omenjena raznolikost prispeva k bogatenju posameznika in prinaša doprinos k družbenemu okolju in širši družbi.

S svojo raziskavo smo s pomočjo ankete želeli raziskati, kakšno je zaupanje in strpnost prebivalcev Dravinjske doline do drugačnih – v smislu kulturne, verske in nacionalne raznolikosti.

⁴ www.stat.si/popis 2002

4. 1. 2 Hipoteze

Pri raziskovalnem delu smo zastavili naslednje hipoteze:

- Predpostavljali smo, da so prebivalci Dravinjske doline manj strpni do drugih religij, ki niso prevladujoče na Slovenskem.
- Domnevali smo, da ljudje v Dravinjski dolini načeloma nimajo predsodkov do drugačnih kultur, vendar slovensko kulturo višje vrednotijo kot kulturo priseljencev.
- Predvidevali smo, da prebivalci Dravinjske doline načeloma nimajo predsodkov do ljudi različnih nacionalnosti, vendar se načeloma družijo s pripadniki svoje nacionalnosti.

4. 1. 3 Raziskovalna vprašanja

Ker na strpnost ljudi v smislu kulturne, verske in nacionalne raznolikosti vplivajo mnogi dejavniki (npr. vpliv in delovanje državnih, lokalnih in nevladnih institucij, vpliv medijev, razne afere ipd.), smo z raziskovalnimi vprašanji želeli ugotoviti:

- ali imajo ljudje predsodke do ljudi, ki so drugačne kulture;
- ali bi skrivali svoje poreklo, če bi se odpravili v tujo deželo;
- ali bi navezali stik s sosedom druge kulture;
- v kolikšni meri pri prebivalcih Dravinjske doline kulturna raznolikost ljudi zbližuje in bogati;
- v kolikšni meri so prebivalci Dravinjske doline prepričani, da je slovenska kultura večvredna od kultur priseljencev;
- koliko so ljudje strpni do ljudi druge barve kože ali druge nacionalnosti, če le-ti živijo v njihovi neposredni bližini;
- ali so ljudje v Dravinjski dolini občutljivi, če se njihovi otroci družijo z otroki drugih nacionalnosti;
- v kolikšni meri so ljudje prilagodljivi, če jih v tujem jeziku ogovori pripadnik druge nacionalnosti;
- koliko prebivalci Dravinjske doline navezujejo stike s pripadniki drugih nacionalnosti;
- ali imajo ljudje predsodke do pripadnikov drugih nacionalnosti.

4. 1. 4 Spremenljivke

1. Spol
2. Kraj bivanja
3. Starost
4. Stopnja izobrazbe
5. Zaposlenost in dejavnost zaposlitve

4. 1. 5 Populacija in zbiranje podatkov

V raziskavi je sodelovalo 70 naključno izbranih posameznikov Dravinjske doline (prebivalci občin: Slovenske Konjice, Zreče, Vitanje, Oplotnica). V raziskavo smo vključile ljudi obeh spolov in različnih starosti.

4. 1. 6 Metode in instrumenti za zbiranje podatkov

Uporabljeni sta bili deskriptivna in kavzalna metoda neeksperimentalnega empiričnega raziskovanja. Za zbiranje podatkov smo uporabili anketni vprašalnik z zaprtimi vprašanji.

4. 1. 7 Statistična obdelava podatkov

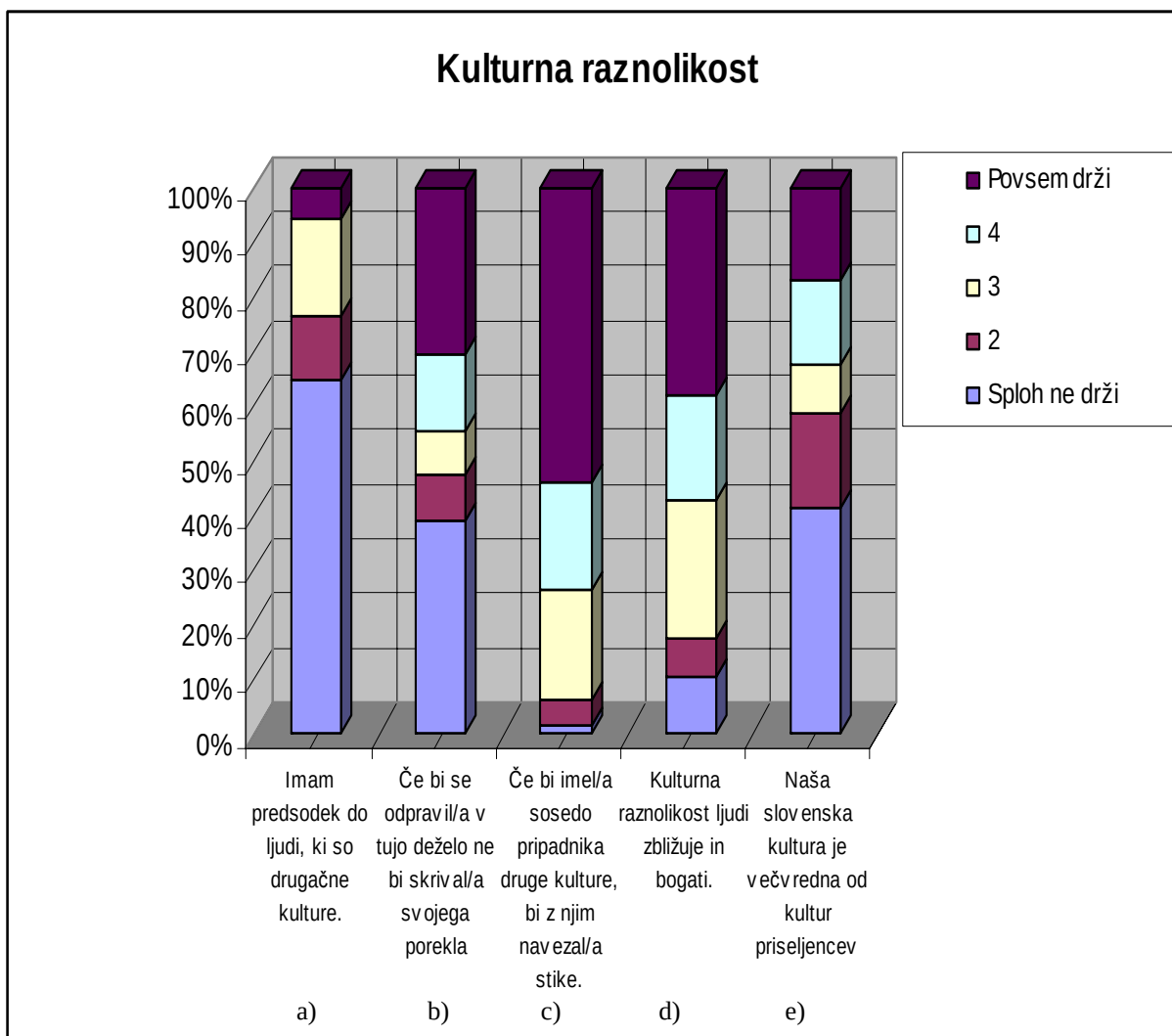
Sumirali smo odgovore, izračunali deleže oz. odstotke in pri interpretaciji uporabili metodo korelacije.

4. 1. 8 Rezultati in interpretacija rezultatov

4. 1. 8. 1 Anketni vprašalnik

1. Odnos do kulturne raznolikosti

	Sploh ne drži (1)		(2)		(3)		(4)		Povsem drži (5)	
	f	f (%)	f	f (%)	f	f (%)	f	f (%)	f	f (%)
a)	40	59	9	12	12	17	0	0	9	12
b)	22	32	7	10	5	7	9	13	38	41
c)	1	1	5	7	9	13	14	20	41	69
d)	3	5	5	7	18	26	14	20	30	42
e)	25	36	11	16	7	10	11	16	16	22

Iz zgornjih podatkov je razvidno, da 59 % anketiranih nima predsodkov do ljudi, ki so drugačne kulture.

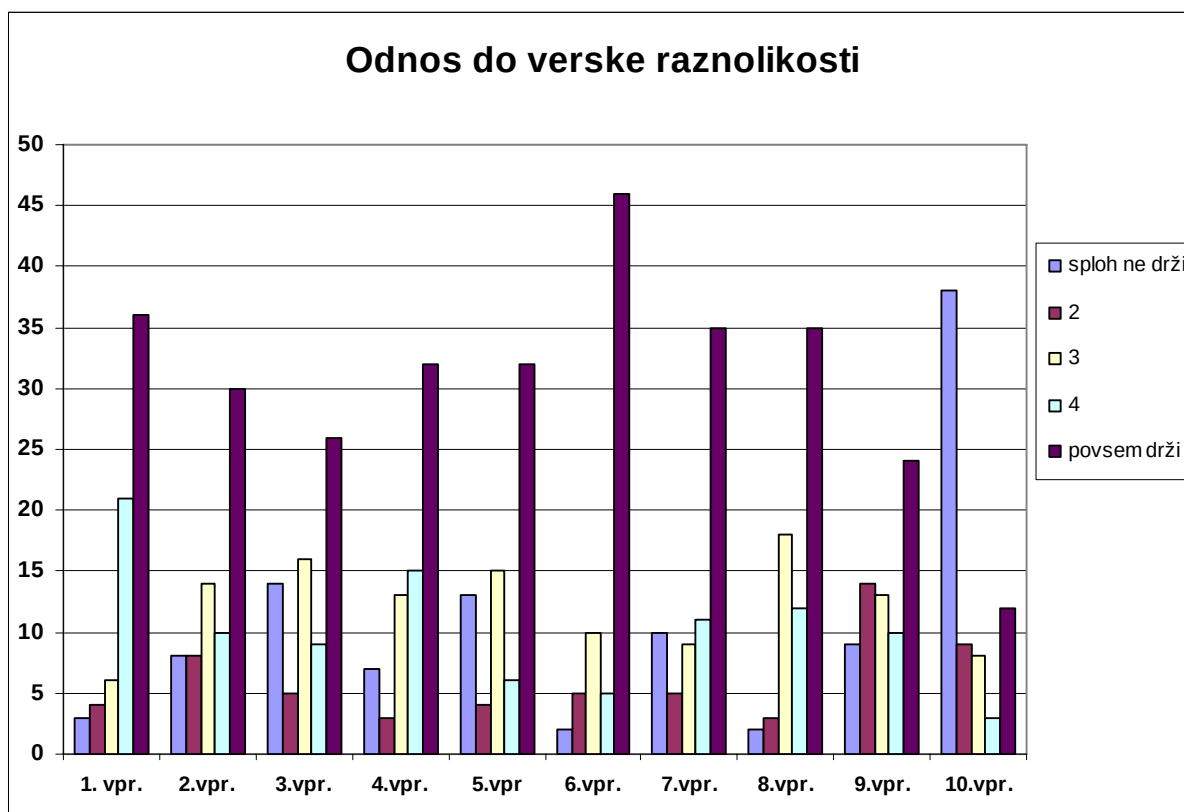
Glede ponosa na svoje poreklo v tujini so bili odgovori precej razpršeni, iz česar lahko sklepamo, da ponos na svoje poreklo ni tako močan, kot je to pri večjih narodih.

Pri trditvi, da kulturna raznolikost ljudi zbližuje in bogati, se je večina anketirancev nagibala k temu prepričanju.

Pri navedeni trditvi, da je slovenska kultura večvredna od kultur priseljencev, se 26 anketirancev oziroma 37 % (od 70 vprašanih) povsem strinja oz. strinja, 25 anketirancev (36 %) se s tem sploh ne strinja oz. ne strinja.

2. Odnos do verske raznolikosti

	1	2	3	4	5
1. vpr.	3	4	6	21	36
2. vpr.	8	8	14	10	30
3. vpr.	14	5	16	9	26
4. vpr.	7	3	13	15	32
5. vpr.	13	4	15	6	32
6. vpr.	2	5	10	5	46
7. vpr.	10	5	9	11	35
8. vpr.	2	3	18	12	35
9. vpr.	9	14	13	10	24
10. vpr.	38	9	8	3	12

Na vprašanje, ali spoštujejo ljudi vseh, ki so drugačne vere in veroizpovedi, se je 36 od 70 vprašanih oziroma 51 % izrazilo s popolnim strinjanjem, 21 (30 %) se jih je strinjalo, 7 (10 %) pa jih je izrazilo popolno nestrinjanje oz. nestrinjanje. Iz tega v nadaljevanju sledi, da so ljudje bolj odprti do določenih ver, in sicer iz različnih vzrokov, ki so navedeni v nadaljevanju.

40 anketirancev ne bi imelo nič proti sosеду muslimanu, 8 oziroma 11 % pa jih za soseda (NIKAKOR) ne bi imelo pripadnika te vere. Na to odločitev najverjetneje vplivajo različne informacije, ki jih dobivamo preko televizije in poročila o vojnah, ki se najpogosteje dogajajo v muslimanskem svetu. Veliko ljudi je skeptičnih tudi zaradi še (ne)poleženega prahu o gradnji džamije v Sloveniji.

Če bi imeli za soseda pripadnika jehovih prič, bi z njim navezalo stik 35 (50 %) vprašanih, stika pa ne bi navezalo 19 vprašanih (27 %).

Največ ljudi bi navezalo stik s protestanti (33 od 70 oziroma 47 %), samo 10 anketiranih (14 %) ne bi želelo imeti (nobenega) stika z njimi. Temu verjetno botruje dejstvo, da pri nas v Prekmurju živijo protestanti, ki so naši javnosti precej poznani in je zato predsodkov manj.

38 vprašanih (54 %) bi navezalo stik s pripadnikom Hare Krišne, 17 (24 %) jih je odgovorilo, da ne. S trditvijo, da lahko pripadniki različnih ver in veroizpovedi živijo v miru in slogi, se je strinjalo 51 (73 %) anketiranih (od tega se jih 46 oziroma 66 % s trditvijo povsem strinja), 2 vprašana (3 %) sta to povsem ovrгла.

46 vprašanih (66 %) je odgovorilo, da bi morale imeti vse vere in veroizpovedi v Sloveniji enake pravice, s tem se ne strinja 15 vprašanih oziroma 21 %. Tisti, ki se ne strinjajo, se najpogosteje spomnijo, da so muslimani v Sloveniji dobili negativen odgovor v zvezi s postavitvijo džamije. To je eden najbolj konkretnih primerov, da vse vere in veroizpovedi niso enako obravnavane.

Na vprašanje, ali nas poznavanje različnih ver in veroizpovedi notranje bogati, je z da odgovorilo 35 vprašanih oziroma kar polovica, z ne pa 2 vprašana (3 %). Poznavanje ver nas vsekakor notranje bogati, kajti če poznamo določeno vero, smo seznanjeni z njenim delovanjem in tudi ne nasprotujemo takoj njenim pripadnikom, saj se najpogosteje zgodi, da ljudje ne odobravajo pripadnika druge vere in veroizpovedi prav zaradi tega, ker niso seznanjeni ali niti nočejo biti seznanjeni, kako deluje neka vera, kakšne so njene lastnosti, na čem temelji in podobno.

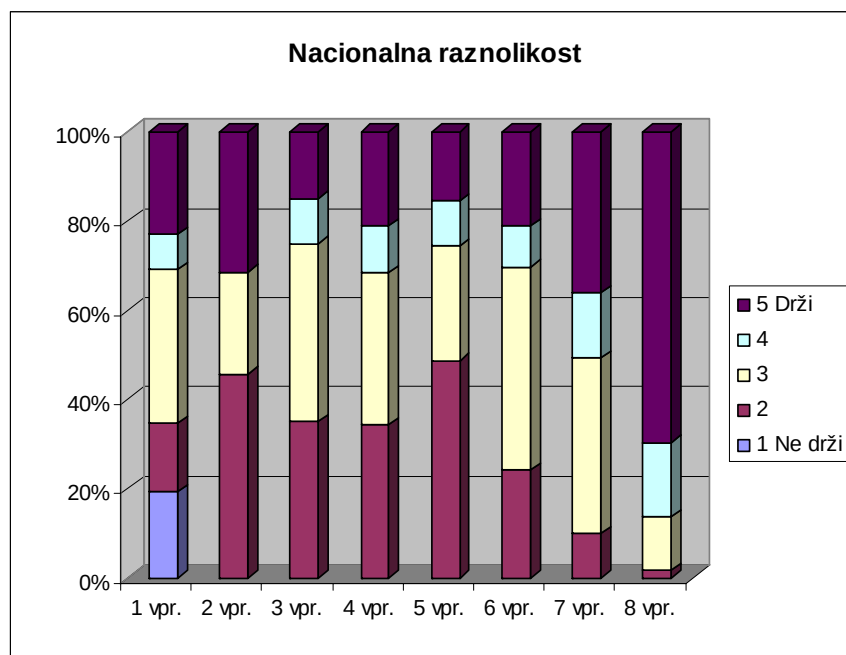
34 anketiranih (49 %) se strinja s trditvijo, da vse vere in veroizpovedi učijo dobro in so pozitivno naravnane, 9 anketiranih (13 %) se s tem nikakor ne strinja, 14 (20 %) se jih ne strinja. Ponovno smo pri ugotovitvi, da ljudje niso seznanjeni dovolj z neko vero in veroizpovedjo in se tako ne strinjajo z zgoraj omenjeno trditvijo. Na odgovore pa vplivajo tudi že prej omenjeni mediji, predvsem televizija, ki poroča o spopadih in npr. prikaže pripadnika vere, ki vzklika, da jih je na vojno pozval njihov bog, v katerega verujejo in mu zaupajo.

Z zadnjo trditvijo, ki se nanaša na spoštovanje pravic katoličanov, ostale vere pa se morajo temu podrediti, se je povsem strinjalo 12 ljudi ali 17 %, 38 oziroma 54 % pa je temu odločno nasprotovalo. To se navezuje na že postavljeno vprašanje o enakih pravicah vseh ver, pri slednjem smo že navedli in opisali naše mnenje o vzrokih in vplivih za takšno razmišljanje ljudi.

Izvedena anketa nam je podala trenutno stanje v Dravinjski dolini. Rezultati, ki so prikazani, pričajo o tem, da smo odprti in predvidevamo, da bi bili še bolj, če bi bili ljudje bolje seznanjeni o različnih verah in veroizpovedih.

3. Odnos do nacionalne raznolikosti

	1	2	3	4	5
1. vpr.	49	4	9	2	6
2. vpr.	35	16	8	0	11
3. vpr.	50	7	8	2	3
4. vpr.	32	13	13	4	8
5. vpr.	31	19	10	4	6
6. vpr.	37	8	15	3	7
7. vpr.	9	6	24	9	22
8. vpr.	4	1	8	11	46

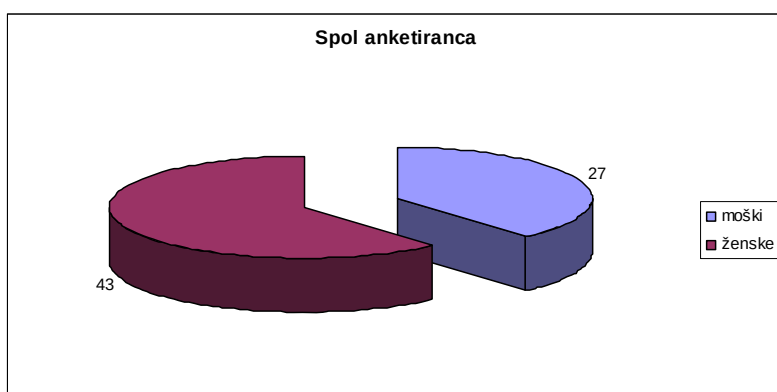
Več kot 50 % ljudi ne moti, če v njihovi neposredni bližini živijo ljudje druge nacionalnosti ali barve kože. 51 anketiranih oziroma 73 % bi jih svojemu otroku dovolilo igro z otroki drugih nacionalnosti, 11 (16 %) pa bi jih igro z drugačnimi izrecno prepovedalo. Kar 83 % oziroma 58 anketiranih bi se potrudilo, da bi s tujcem komunicirali v tujem jeziku, če bi jih le-ta v tujem jeziku ogovoril, 9 % oziroma 6 bi se temu izognilo. Iz rezultatov ankete smo ugotovili, da se pripadniki različnih nacionalnosti med seboj ne družijo, saj se jih le 17 % (12 anketiranih) družijo s pripadniki tuje nacionalnosti. Glede predsodkov do drugih nacionalnosti (kriminal) je večina anketirancev (50 odgovorov od 70 anketiranih) izrazila, da nima predsodkov do njih, 10 anketiranih (14 %) pa meni, da so pripadniki drugih nacionalnosti nevarni in se pogosto ukvarjajo s kriminalom. Glede slovenskega državljanstva za tujce, jih

kar 45 (64 %) meni, da bi morali dobiti slovensko državljanstvo, 10 (14 %) pa jih je proti temu.

31 anketiranih (34 %) jih ima s tujci dobre izkušnje (od tega 22 oziroma 31 % zelo dobre), 15 anketiranih (21 %) pa je navedlo, da nimajo dobrih izkušenj s tujci. Glede pomoči pripadnikom tuje nacionalnosti, je kar 57 anketiranih (81 %) navedlo, da bi jim nudili pomoč v stiski, 5 anketiranih (7 %) pa ne bi nudilo pomoči.

4. Spol

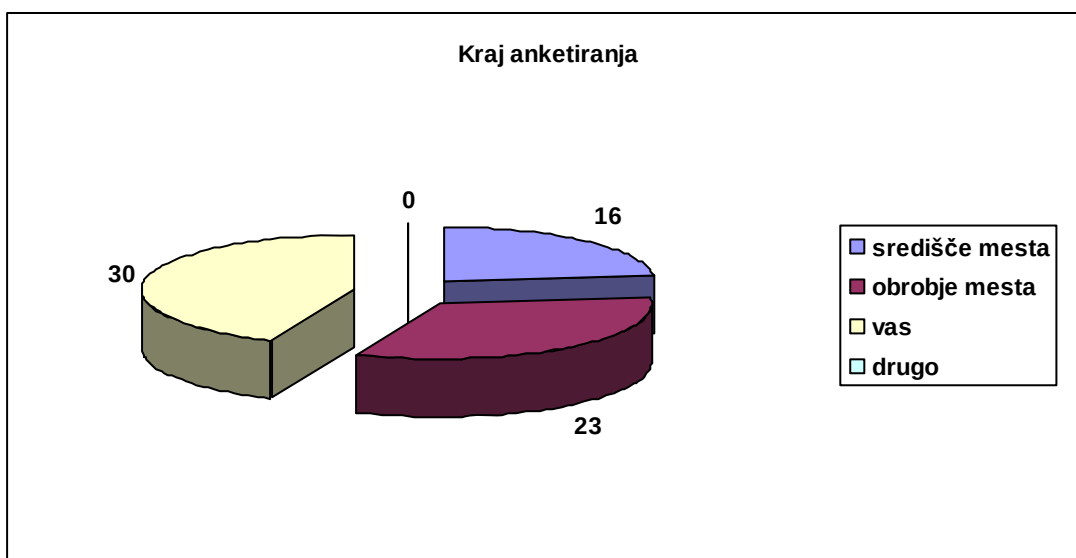
	število	%
moški	27	39
ženske	43	61

V anketi je sodelovalo 43 žensk (61 %) in 27 moških (39 %).

5. Bivanje

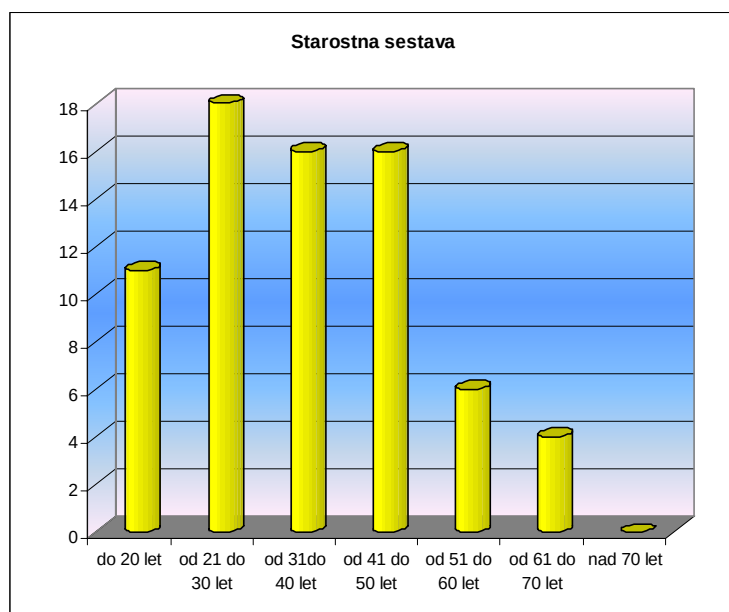
	število	%
središče mesta	16	23
obrobje mesta	23	33
vas	30	44
drugo	0	0

Največ ljudi, ki so sodelovali v anketi, prihaja iz vasi (30 anketiranih oz. 44 %), 23 (33 %) jih prihaja z obrobja mesta, 16 (23 %) pa jih živi v središču mesta.

6. Starost

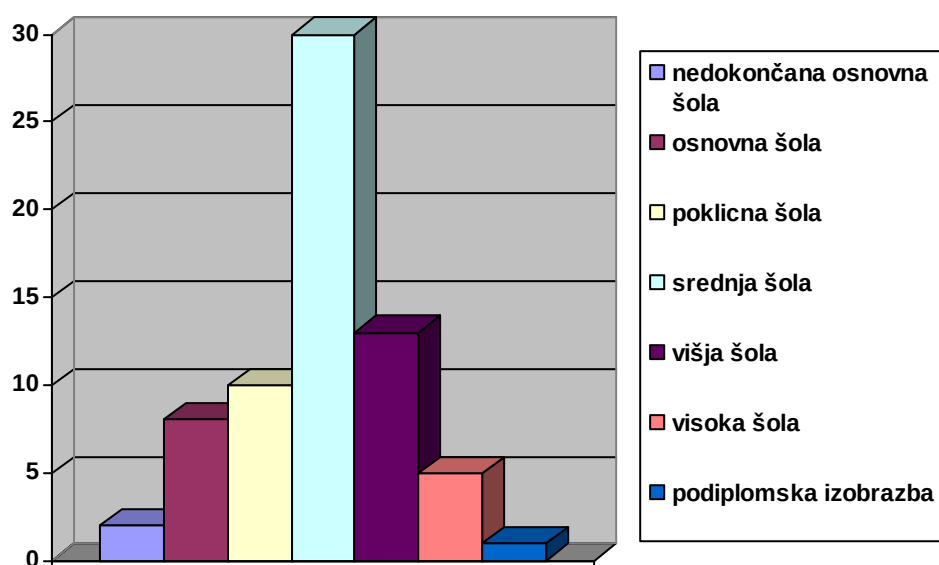
	Število	%
do 20 let	11	15
od 21 do 30 let	18	25
od 31 do 40 let	16	23
od 41 do 50 let	16	23
od 51 do 60 let	6	8
od 61 do 70 let	4	6
nad 70 let	0	0

Na anketna vprašanja so odgovarjali ljudje mešanih generacij, opazili pa smo, da jih večina spada med t. i. aktivne prebivalce. 11 anketiranih je bilo starih do 20 let (15 %), 18 anketiranih (25 %) spada v generacijo od 21 do 30 let, 16 (23 %) v generacijo od 31 do 40 let, isto število anketirancev spada v generacijo od 41 do 50 let. V generacijo od 51 do 60 let spada 6 anketiranih (8 %), v generacijo od 61 do 70 let pa 6 % anketiranih.

7. Stopnja izobrazbe

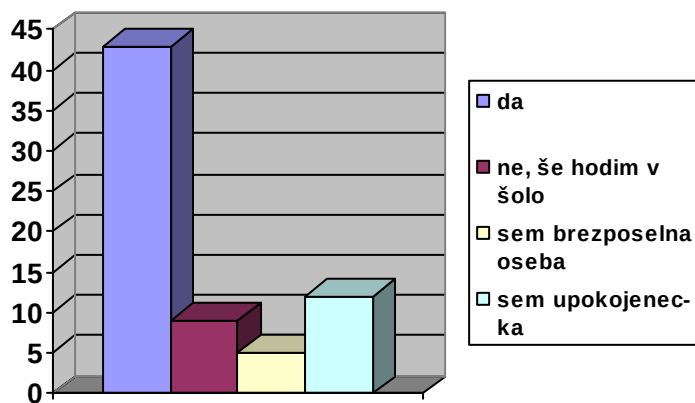
	f	f(%)
Nedokončana OŠ	2	3
OŠ	8	12
Poklicna šola	10	14
Srednja šola	31	44
Višja šola	13	18
Visoka šola	5	7
Podiplomska izobrazba	1	1

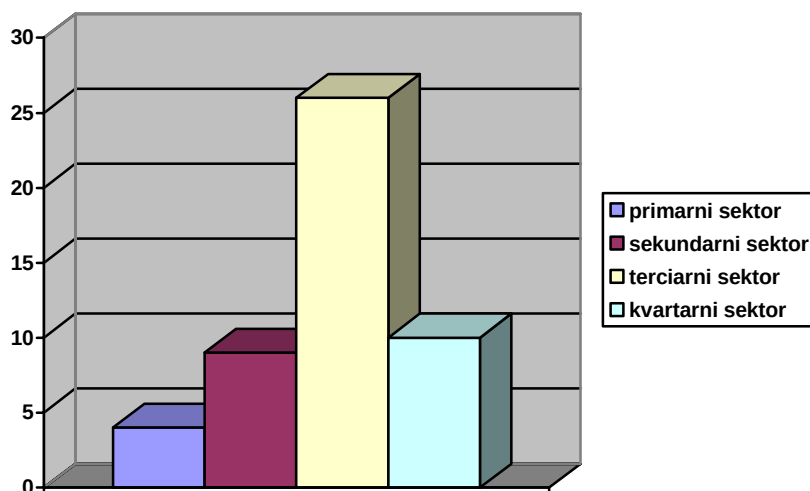
Največ anketiranih (31 oz. 44 %) ima končano srednjo šolo, takoj zatem sledi poklicna šola (10 oz. 14 %), najmanj anketiranih pa ima podiplomsko izobrazbo (1 oz. 1 %). Brez izobrazbe (nedokončana OŠ) sta bila 2 anketiranca (3 %).

8. Zaposlenost in dejavnost zaposlitve

	f	f(%)
Da	43	61
Ne, še hodim v šolo	9	13
Sem brezposelna oseba	5	7
Sem upokojenec-ka	13	19

	f	f(%)
Primarni sektor	4	9
Sekundarni sektor	3	7
Terciarni sektor	26	60
Kvartarni sektor	10	23

Večina anketiranih je zaposlenih (43 oz. 61 %), 9 (13 %) se jih še šola, 13 anketirancev (19 %) je upokojenih in 5 (7 %) brezposelnih. Od zaposlenih jih največ (60 %) dela v terciarnem sektorju gospodarstva – t. j. prometu, trgovini, turizmu in osebnih storitvah; v kvartarnem sektorju (izobraževanje, kultura, znanost, zdravstvo, državna uprava, finančne storitve) je zaposlenih 23 %, najmanj pa jih je pripadalo primarnemu (9 %) in sekundarnemu sektorju (7 %).

4. 1. 9 Preverjanje zastavljenih hipotez

V začetni fazi pripravljanja empiričnega dela smo si postavili naslednje hipoteze, na osnovi katerih smo ugotovili:

H 1: Predpostavljali smo, da so prebivalci Dravinjske doline manj strpni do drugih religij, ki niso prevladujoče na Slovenskem – je delno potrjena.

51 % anketiranih popolnoma spoštuje pripadnike drugih religij, 30 % jih spoštuje, medtem ko samo 10 % anketiranih ni tako strpnih do drugih pripadnikov religije.

H 2: Domnevali smo, da ljudje v Dravinjski dolini načeloma nimajo predsodkov do drugačnih kultur, vendar slovensko kulturo višje vrednotijo kot kulturo priseljencev – je delno potrjena.

Podatki kažejo, da kar 59 % anketiranih nima predsodkov do drugih kultur. S trditvijo, da je slovenska kultura večvredna kot kultura priseljencev, se strinja le 37 %, približno enak delež (36 %) pa se to trditvijo ne strinja.

H 3: Predvidevali smo, da prebivalci Dravinjske doline načeloma nimajo predsodkov do ljudi različnih nacionalnosti, vendar se načeloma družijo s pripadniki svoje nacionalnosti – je delno potrjena.

Večina anketirancev (72 %) je izrazila, da nima predsodkov do ljudi drugih nacionalnosti, 14 % anketiranih meni, da so pripadniki drugih nacionalnosti nevarni in se pogosto ukvarjajo s kriminalom. Iz rezultatov je razvidno, da se pripadniki različnih nacionalnosti med seboj ne družijo veliko, saj se jih le 17 % druži s pripadniki tuje nacionalnosti.

SKLEP

V raziskavi o kulturni, verski in nacionalni raznolikosti v Dravinjski dolini smo ugotovili, da se precej prebivalcev Dravinjske doline sicer zaveda pomena znanega gesla: "Vsi drugačni, vsi enakopravni," toda v konkretnih primerih velikokrat še vedno ravnaajo premalo strpno do drugačnih.

Menimo, da je v današnjem času, ko smo priča raznim političnim nasprotovanjem, vojnám, terorističnim napadom, še posebej pomembno, da javnost vedno znova opozarjamo na strpnost med različnimi narodi, verstvi in kulturami. Prepričani smo, da je stik z ljudmi drugačnih kultur enkratna priložnost, da spoznamo, kako nas raznolikost bogati, in da se naučimo nekaj novega – spoznavamo kulturo, vero, običaje drugih narodov.

Še posebej bi radi poudarili, da nasprotje enakosti med narodi, verami in kulturami ni neenakost, temveč raznolikost, včasih tudi drugačnost. Pri tem ima vsak posameznik pravico, da svojo drugačnost sam izbere (npr. stil oblačenja, frizura, način razmišljanja, delovanje, stil

življenja ipd.) vendar se mora posameznik pri tej svoji "drugačnosti" zavedati, da ne sme omejevati pravic drugih posameznikov ali skupin.

Glede na ugotovitve anketiranja je naša družba še vedno polna predsodkov do drugačnih. Pri tem želimo pozvati javnost, da se zamisli nad usodo, v katero nas vodi nestrpnost do drugače verujočih, pripadnikov drugih kultur in nacionalnosti. Poudariti želimo predvsem naslednje: slovenska zakonodaja sicer ščiti manjšine pred diskriminacijo, toda dejanska praksa je zaskrbljujoča, saj lahko za vsakim vogalom slišimo zbadljivke in kletvice na račun drugih ver in nacionalnosti, pri čemer Dravinjska dolina ni nobena izjema.

4.2 POZNAVANJE TUJIH JEZIKOV

UVOD

V sredo, 26.4.2006, smo dijaki in dijakinje izvedli projekt Raznolikost v Dravinjski dolini in z anketnimi vprašalniki spraševali ljudi, mimoidoče vseh starosti. Projekt smo izvedli na treh lokacijah, pred trgovskima centroma in na Starem trgu. Odziv je bil odličnem, le redke izjeme si niso vzele svojega dragocenega časa, spet drugi pa so spretno odgovarjali na zastavljena vprašanja. V anketah so bila zastavljena vprašanja o poznavanju jezikov, možnosti učenja jezikov v Slov. Konjicah, priložnostih učenja v tujini, stopnji izobrazbe, komuniciranju v tujini in podobno.

NAMEN

Z empirično raziskavo želimo proučiti:

1. razširjenost znanja tujih jezikov,
2. ozaveščenost o tečajih tujih jezikov v tujini in njihovi ceni,
3. stopnjo izobrazbe prebivalcev v Dravinjski dolini.

4. 2. 1 Razčlenitev, podrobna opredelitev in omejitev raziskovalnega problema v obliki raziskovalnih vprašanj

4.2.1.1 Raziskovalna vprašanja

1. Spol
2. Starost
3. Stopnja izobrazbe
4. Se še vedno izobražujete?
5. Se nameravate še izobraževati?
6. Koliko je znanje tujih jezikov pomembno na vašem delovnem mestu?
7. Ali mislite, da v Konjicah primanjkuje ustanov, kjer bi si lahko ljudje izpopolnili znanje tujih jezikov?
8. Ali se vam zdijo tečaji tujih jezikov v tujini dragi?
9. Ali imate težave s komuniciranjem v tujih državah?
10. Ali menite, da je prav, da se otroci stari od 4 do 5 let pričnejo učiti tujega jezika?

11. Naštejte tuje jezike, ki jih govorite aktivno in pasivno?

12. Katerega jezika bi se še radi naučili? Zakaj?

4. 2. 2 Hipoteze

Domnevamo, da je stopnja izobrazbe v Dravinjski dolini kar zadovoljiva. Večina prebivalstva ima namreč 5. stopnjo.

Najbolj pogosta tuje govoreča jezika sta angleščina, pri starejši populaciji pa tudi nemščina.

4. 2. 3 Spremenljivke

Seznam spremenljivk

1. Spol
2. Starost
3. Stopnja izobrazbe
4. Trajanje izobrazbe
5. Uporaba tujih jezikov na delovnem mestu
6. Učenje tujih jezikov
7. Tuji jeziki (vrste)

4. 2. 4 Metodologija

Raziskovalna metoda

Uporabili smo metodo vprašalnika empiričnega pedagoškega raziskovanja.

Raziskovalni vzorec

Naša raziskava temelji na priložnostnem in slučajnostnem vzorcu prebivalcev Dravinjske doline.

TABELA; število (f) in strukturni odstotek (f %) prebivalcev Dravinjske doline glede na spol in število.

SPOL	f	F (%)
moški	18	37.5

ženske	30	62.5
skupaj	48	100

Iz tabele je razvidno, da je v anketi sodelovalo 48 ljudi, od tega 18 moških in 30 žensk.

V anketi je sodelovalo več pripadnic ženskega spola kot moškega.

Postopki zbiranja podatkov

Sestavili smo anketo o stopnji izobrazbe in o znanju tujih jezikov. Ljudje so reševali anketo na podlagi ustnih navodil, katere smo jim podali.

4. 2. 5 Izvedba anketiranja

Z anketami smo se dijaki odpravili po Slovenskih Konjicah. Anketirali smo mimoidoče ljudi vseh starosti. Ljudje so nam odgovarjali na vprašanja o stopnji izobrazbe in o znanju tujih jezikov.

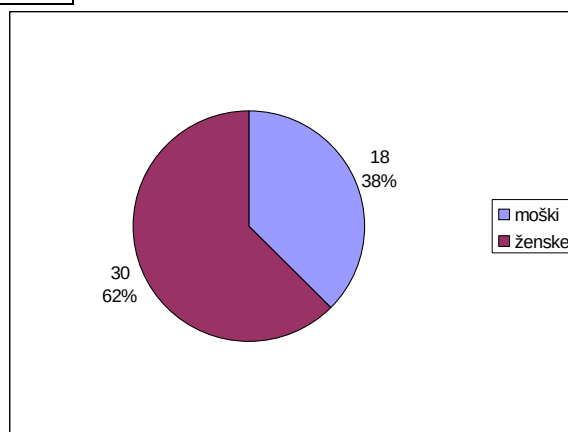
4. 2. 6 Obdelava podatkov

Anketa je bila sestavljena iz 12 vprašanj zaprtega tipa. Nobena anketa ni bila izločena. Odgovore vprašanj smo predstavili tabelarično in s pomočjo grafov. Podatke smo nato interpretirali.

4. 2. 7 Rezultati obdelave podatkov in njihova interpretacija

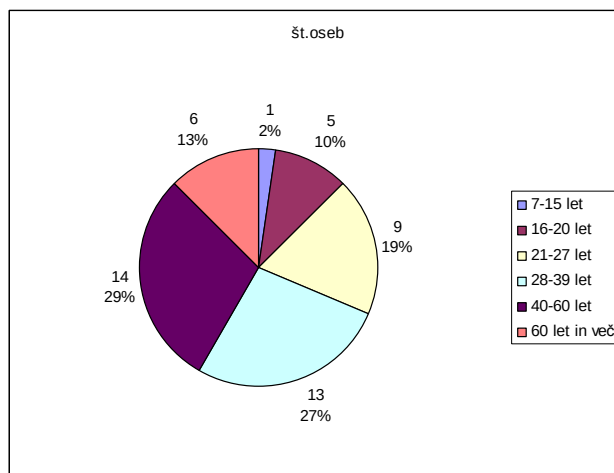
Spol:

moški	ženske	skupaj
18	30	48

Starost:

starost	št. oseb
7-15 let	1
16-20 let	5
21-27 let	9
28-39 let	13
40-60 let	14
60 let in več	6

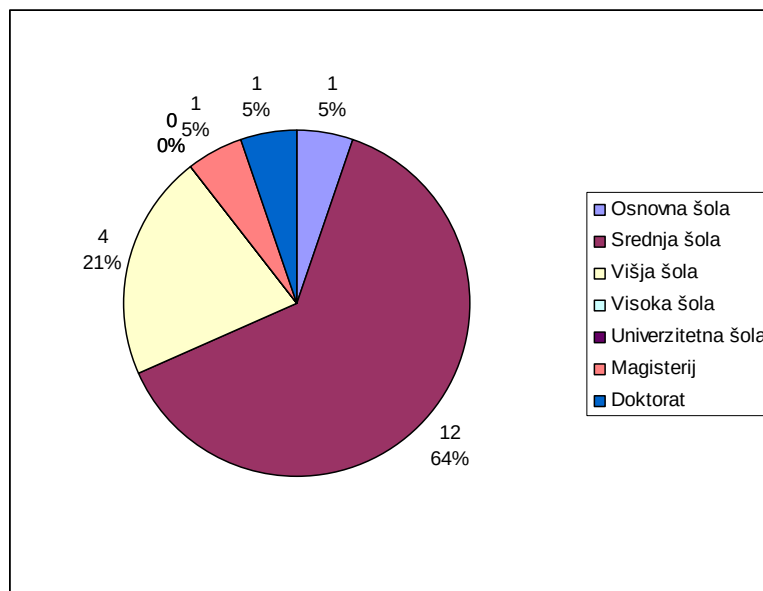
Največ anketirancev je bilo starih med 40 in 60 let, velik odstotek pa tudi med 28 in 39 leti. Najmanj anketirancev je bilo starih med 7 in 15 let.

Stopnja izobrazbe:

Moški:

Število anketiranih oseb moškega spola skupaj: 19 (100 %)

Osnovna šola	Srednja šola	Višja šola	Visoka šola	Univerzitetna šola	Magisterij	Doktorat
1	12	4	0	0	1	1
5 %	63 %	22 %			5 %	5 %

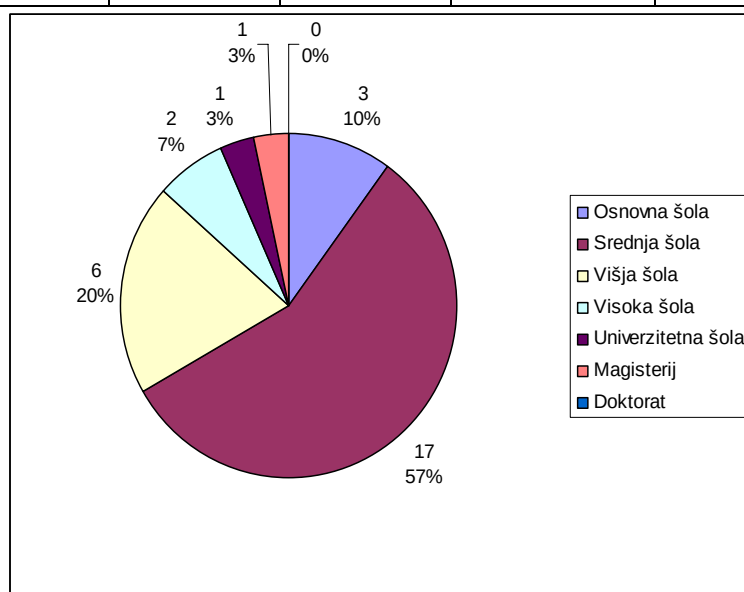

Samo osnovno šolo ima končanih 5 % anketiranih, srednjo 63 %, višjo 22 %, visoke in univerzitetne nima končane nihče, 5 % ima narejen magisterij in 5 % doktorat.

Ženske:

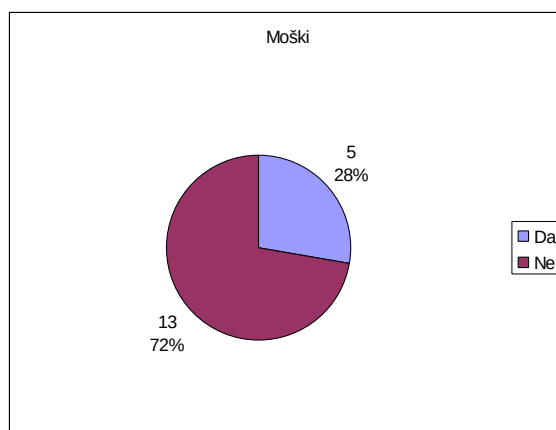
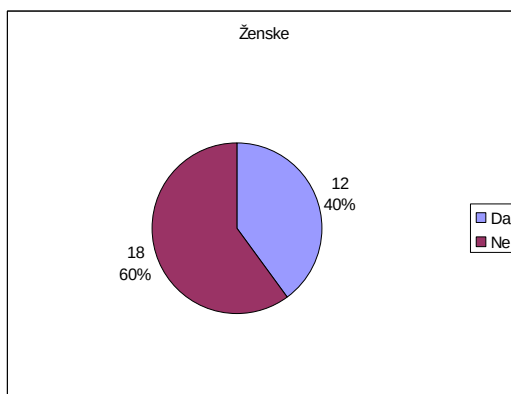
Število anketiranih oseb ženskega spola skupaj: 30 (100 %)

Osnovna šola	Srednja šola	Višja šola	Visoka šola	Univerzitetna šola	Magisterij	Doktorat
3	17	6	2	1	1	0
10 %	57 %	20 %	7 %	3 %	3 %	

Samo osnovno šolo ima končanih 10 % anketiranih, srednjo 57 %, višjo 20 %, visoko 7 %, univerzitetno 3 %, 3 % ima narejen magisterij in nihče nima doktorata.

Se še vedno izobražujete?

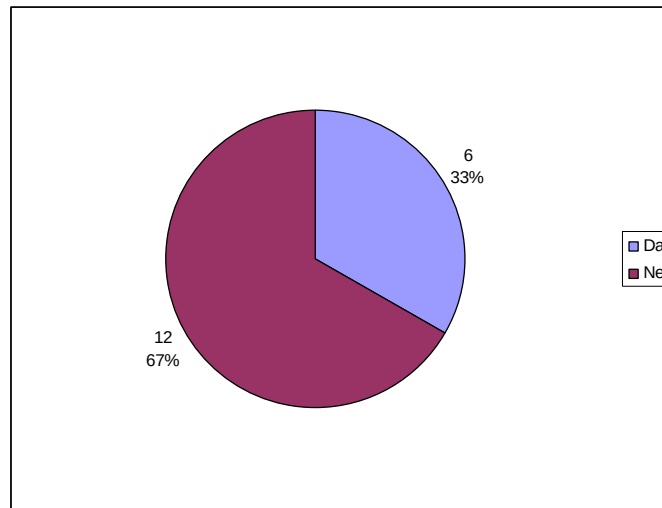

Od 48 anketirancev, se še vedno izobražuje 17 ljudi, preostali delež pa je s šolanjem že zaključil.

Se nameravate še izobraževati?

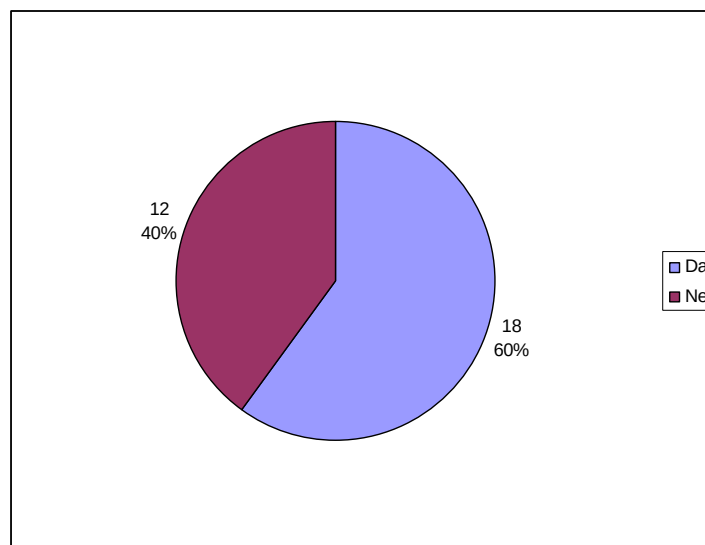
Moški:

Da	Ne
6	12

Ženske:

Da	Ne
18	12

Kot vidimo, so ženske v večji meri zavzete za nadaljnje izobraževanje. Če pa pogledamo na ženske in moške, ki se ne želijo več izobraževati, je število isto.

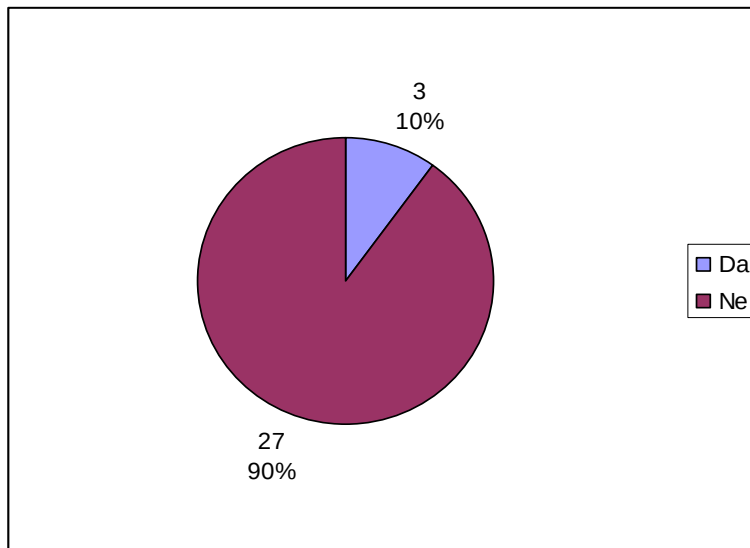
Koliko je znanje tujih jezikov pomembno na vašem delovnem mestu?

	Moški	Ženske
Zelo pomembno	4	10
Pomembno	6	11
Nepomembno	8	9

Znanje jezikov glede na populacijo, ki je pri naših anketirancih prevladovala znanje jezika, še ni tako pomembno. Vendar pa postaja vse pomembnejše in nepogrešljivo.

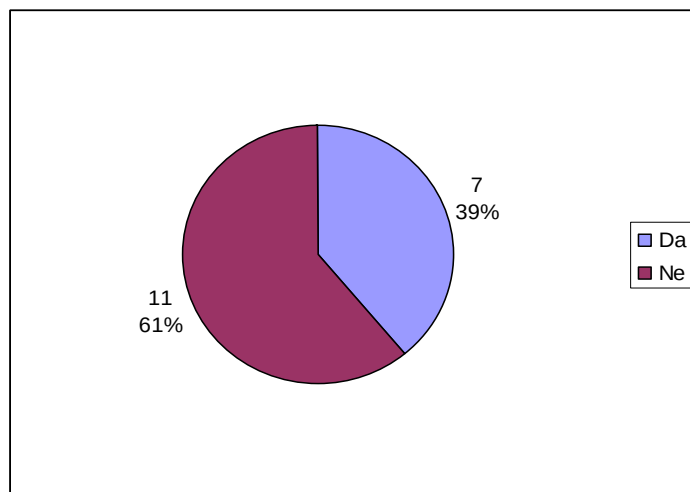
Ali mislite, da v Konjicah primanjkuje ustanov, kjer bi lahko ljudje izpopolnili svoje znanje tujih jezikov?

Ženske (30):

90 % (27 žensk) žensk meni, da v Konjicah primanjkuje teh ustanov. 10 % (3 ženske) žensk pa meni, da jih je dovolj.

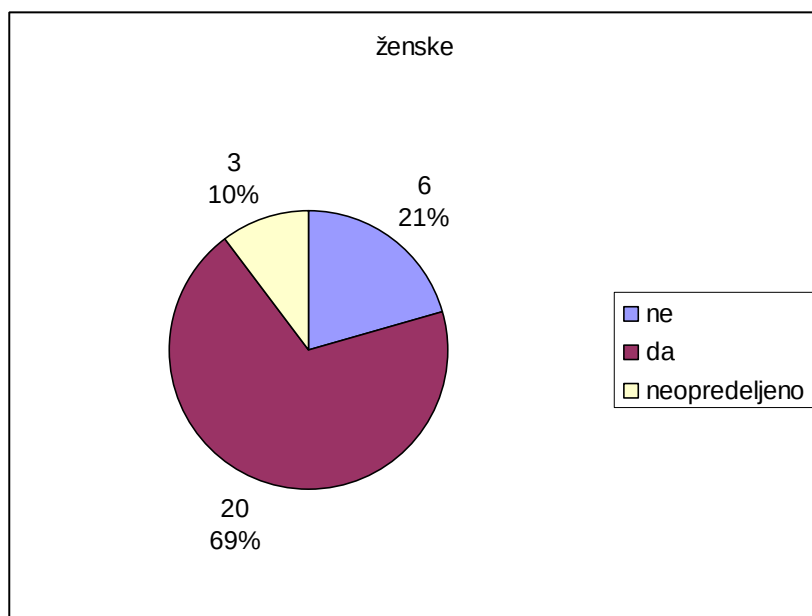
Moški (18):

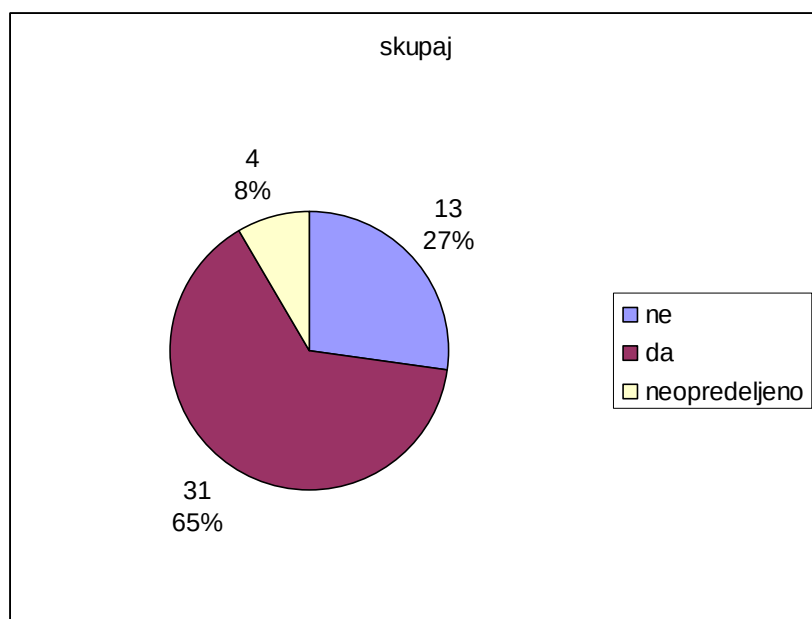
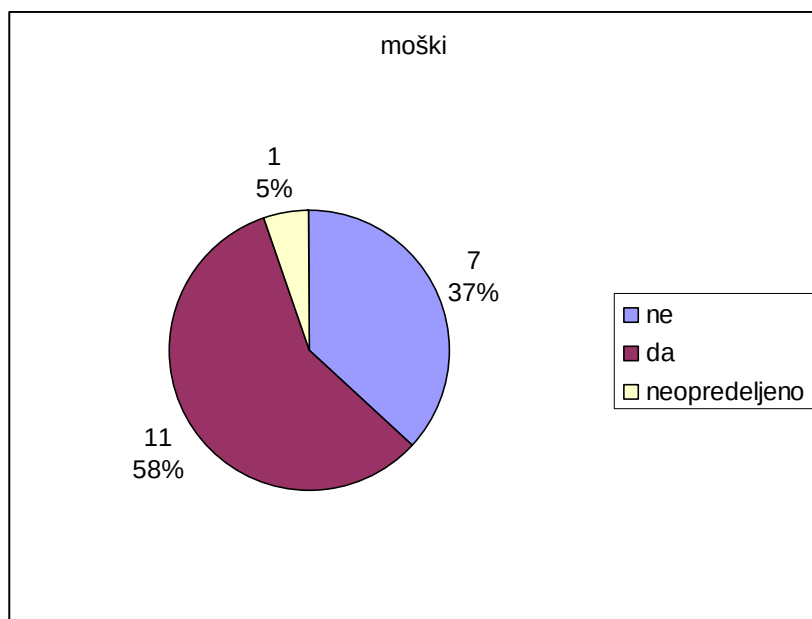

61 % (11 moških) moških meni, da v Konjicah primanjkuje teh ustanov. 39 % (7 moških) pa meni, da je ustanov, kjer bi izpopolnjevali svoje znanje tujih jezikov, v Konjicah dovolj.

Ali se vam zdijo tečaji tujih jezikov v tujini dragi?

	ne	da	neopredeljeno
ženske	6	20	3
moški	7	11	1
skupaj	13	31	4

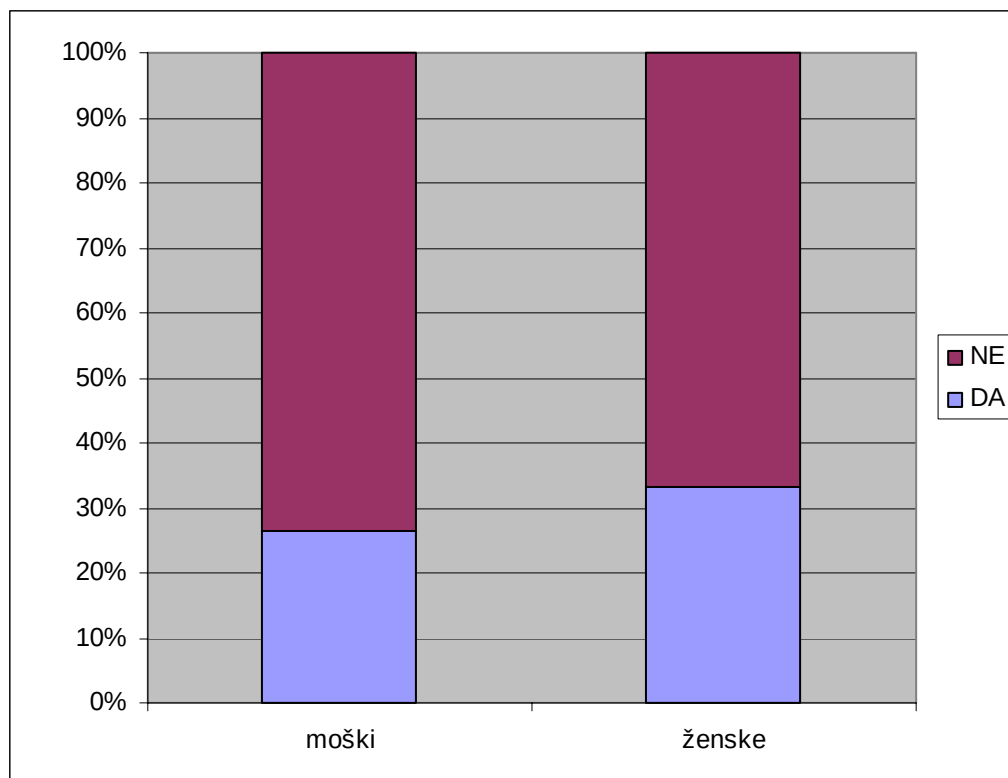

Ugotovili smo, da je večina sodelujočih v anketi mnenja, da so jezikovni tečaji v tujini predragi (66 %), nasprotnega mnenja 27 %, 8 % pa je neopredeljenih. Oboji so v večini menili, da je šolanje predrago (71 %-ž., 58 %-m.), da ni predrago, jih je menilo 19 % žensk in 37 % moških. Neopredeljenih jih je bilo pa 10 % žensk ter 5 % moških. Ugotovili smo, da bi bilo potrebno zbrati več podatkov o ceni jezikovnih tečajev v tujini.

Ali imate težave s komuniciranjem v tujih državah?

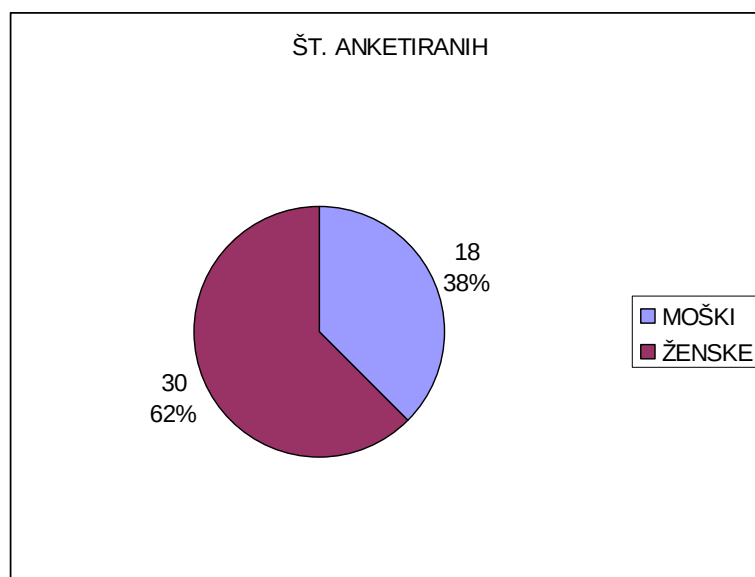
	moški	ženske
DA	5	10
NE	14	20

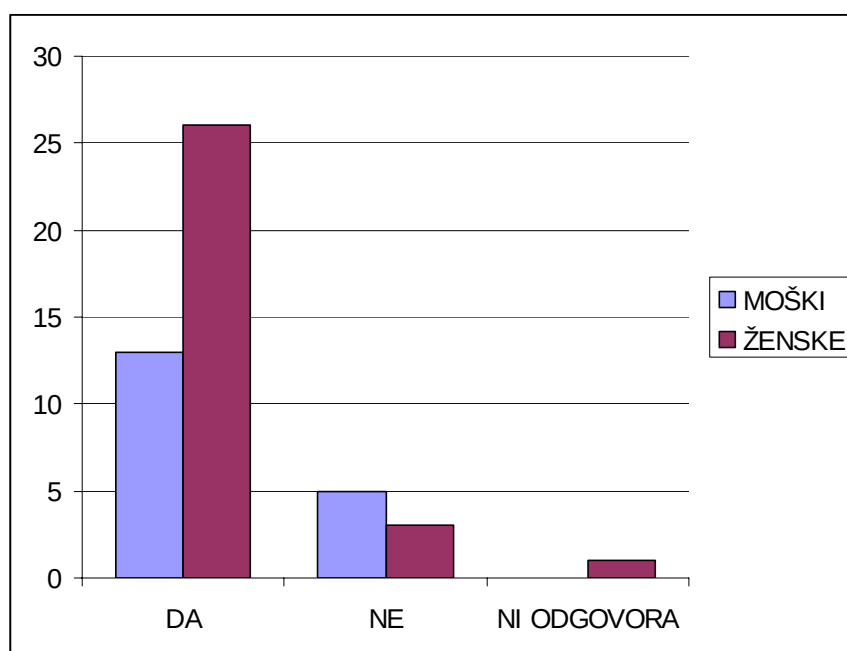
Težave pri komuniciranju niso prevelike, saj se ljudje znajo zmeniti vsaj osnovne stvari.

Ali menite, da je prav, da se otroci stari od 4 do 5 let pričnejo učiti tuj jezik?

	MOŠKI	ŽENSKE
ŠT. ANKETIRANIH	18	30

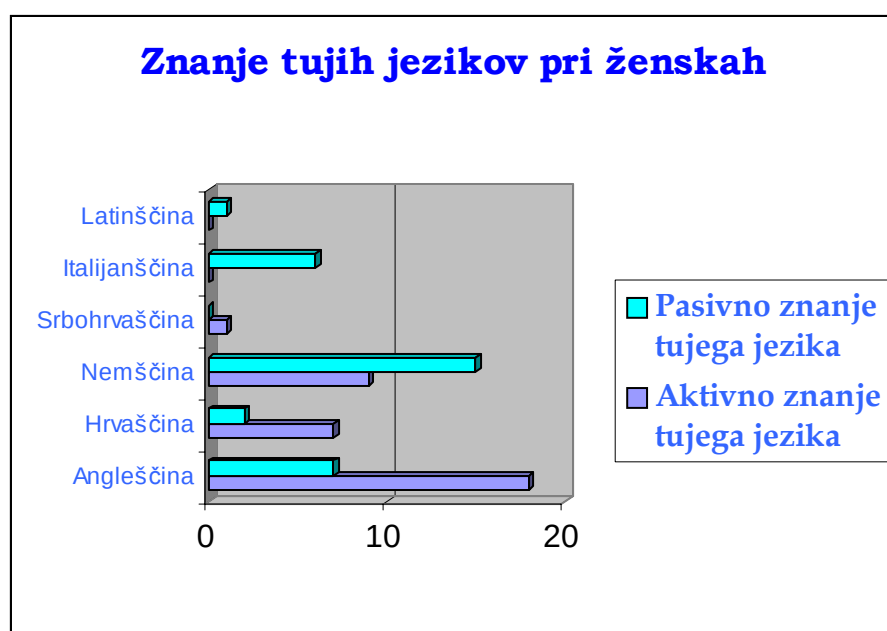
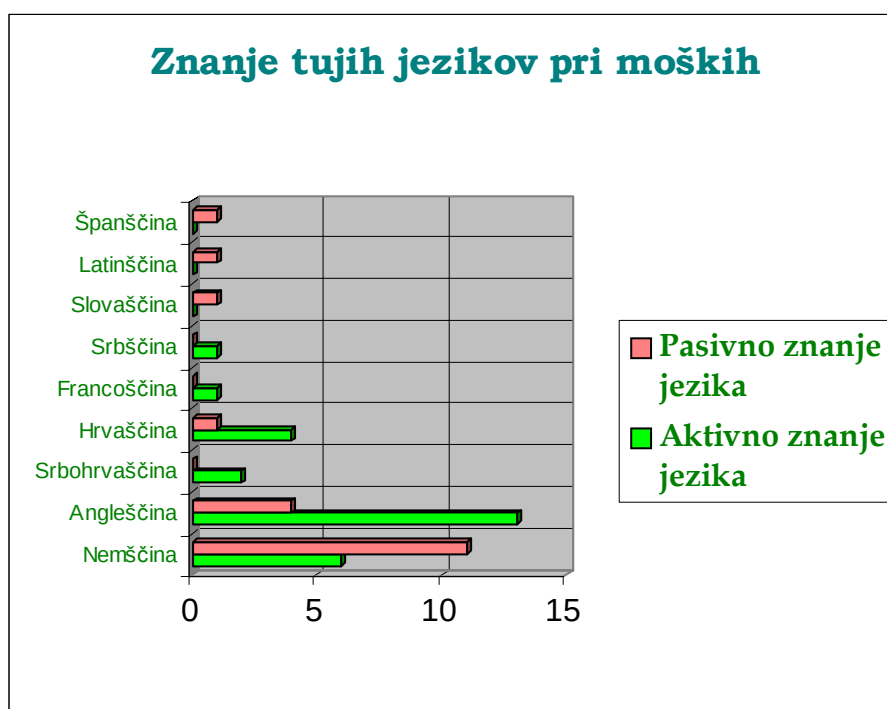
	DA	NE	NI ODGOVORA
MOŠKI	13	5	0
ŽENSKE	26	3	1

Ankete se je udeležilo kar 48 anketirancev, od tega 18 moških in 30 žensk. Kar 39 anketirancev je na to vprašanje odgovorilo pritrdilno, 8 anketirancev se je na vprašanje odzvalo nikalno, ena anketiranka pa svojega mnenja ni podala.

Naš sklep je torej, da se starši po večini zavedajo, da se otroci do 5. leta starosti naučijo največ, torej je prav, da starši svoje otroke začnejo učiti tuj jezik zelo kmalu.

Od petdesetih anket je osemnajst anket rešil moški del prebivalstva, trideset pa ženski:

Res je, da je pri moškem delu prebivalstva več različnih jezikov, ki jih govorijo pasivno ali aktivno, vendar pa ženski del bolje obvlada tuje jezike, sploh angleški jezik.

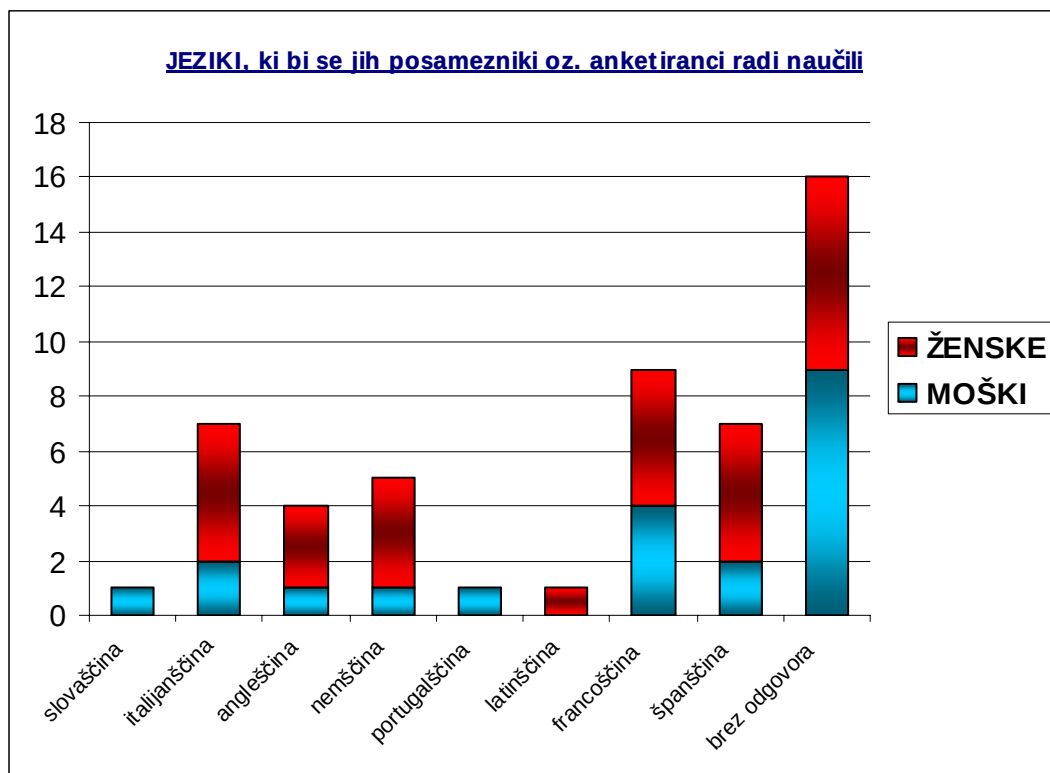
Katerega jezika bi se še radi naučili? Zakaj?

	MOŠKI	ŽENSKE
slovaščina	1	0
italijanščina	2	5
angleščina	1	3
nemščina	1	4
portugalščina	1	0
latinščina	0	1
francoščina	4	5
španščina	2	5
brez odgovora	9	7

Na zgornje vprašanje so anketiranci odgovarjali poljubno. Od 50 vprašanih (na anketo je odgovarjalo 18 moških in 32 žensk) jih kar 16 (polovica moških) ni odgovorilo na zastavljeno vprašanje. V tabeli so prikazani rezultati. Ugotovimo lahko, da se največ anketiranih želi naučiti francoski jezik.

Na dodatno vprašanje, zakaj se želijo naučiti tega jezika, so odgovarjali različno. Odgovori so sledeči:

1. ker je ta jezik lahek (nanaša se na odgovor tistega, ki bi se rad naučil italijanščine),
2. ker je zanimiv oziroma mi je všeč (odgovorilo je več anketirancev za različne jezike),
3. ker mi ta jezik povsod pride prav (angleščina),
4. naučiti se ga želim zaradi pomanjkanja znanja,
5. zaradi potovanja,
6. zaradi partnerke (tako je odgovoril eden izmed moških, in sicer tisti, ki bi se rad naučil slovaškega jezika),
7. ne želim se naučiti nobenega jezika, ker sem prestar,
8. ne rabim znati nobenega jezika,
9. želim se ga naučiti zato, da bi si s tem širil znanje,
10. španščine se želim naučiti zaradi španske nadaljevanke,
11. portugalskega jezika bi se želel naučiti zato, da bi lahko živel v Braziliji,
12. zaradi službe (takšen je bil eden izmed odgovorov moškega anketiranca, ki bi se rad naučil francoščine).

4. 2. 8 SKLEPNE MISLI

Dijaki Gimnazije Slovenske Konjice smo svoje vsestransko delovanje znova pokazali s tem, da smo izvedli projekt o raznolikosti v Dravinjski dolini, s katerim smo želeli bolje raziskati kraj, v katerem živimo. Tako smo 26. 4. in 4. 5. 2006 izvajali projekt, katerega namen je bil dobiti informacijo o znanju tujih jezikov in stopnji izobrazbe.

Zadnji dan pred prvomajskimi počitnicami je pouk na naši gimnaziji tako potekal v malo drugačni obliki. Dijaki različnih razredov smo se razdelili v tri večje skupine in se odpravili pred dva večja trgovska centra, medtem ko se je ena izmed skupin sprehodila po mestnem jedru. Ob prijaznih in nasmejanih občanih Slovenskih Konjic pa smo prišli do naslednjih ugotovitev:

Znanje jezikov postaja vse pomembnejše in tega se zavedamo prav vsi. Lepo bi bilo, da bi v naši občini omogočili različne tečaje, ki bi bili cenovno dostopni večjemu številu ljudi.

4. 3 JEZIKOVNA USTREZNOST MENIJEV, CENIKOV V GOSTINSKIH LOKALIH

27 dijakov je v okviru projekta preverjalo jezikovno ustreznost menijev in cenikov, ki jih najdemo v gostinskih lokalih na območju Slovenskih Konjic, Draže vasi, Žič, Loč, Zreč, Vitanja in Oplotnice.

Delovno vzdušje (fotografija: Miha Matavž)

Prvi del našega raziskovanja je zajemal zbiranje podatkov. Razdelili smo se v 4 skupine:

1. SKUPINA je na svetovnem spletu iskala zakone o zapisih menijev, cenikov;
2. SKUPINA je naredila seznam gostinskih lokalov v Slovenskih Konjicah in njeni okolici ter raziskovala njihov razvoj skozi zgodovino;
3. SKUPINA je sestavila anketo in
4. SKUPINA je pregledala jezikovno ustreznost menijev in cenikov.

Cilja, ki sta nas vodila pri zbiranju podatkov, raziskovanju in pri zaključkih, sta bila ugotoviti nivo jezikovne kulture in stopnjo jezikovne razgledanosti zaposlenih v bližnjih gostinskih lokalih.

Zanimalo nas je, koliko poudarka dajejo lastniki gostinskih lokalov oz. odgovorni jezikovni ustreznosti menijev in cenikov (zapisana besedila), ki jih uporabljajo njihovi gostje. Kdo jim le-te sestavlja in če jih pred njihovo uporabo jezikovno pregleda strokovnjak za to področje. Raziskovali smo stopnjo izobrazbe lastnikov lokalov oz. odgovornih, hkrati pa nas je zanimalo, ali se njihovi zaposleni nadaljnje izobražujejo v smeri kulture strežbe in utrjevanja jezikovnega znanja. Bistveno vprašanje za nas je bilo tudi, ali bi bili vodilni pripravljeni

menije in cenike popraviti in jih dati v ponovno tiskanje, če bi dijaki ugotovili jezikovne napake.

Zbiranju podatkov je sledilo raziskovanje na terenu. Obiskali smo 70 lokalov in gostišč, kjer smo med lastniki oz. odgovornimi želeli izvesti anketo, ki smo je pripravili v eni izmed skupin. Čeprav je večina bila pripravljena sodelovati, so nas nekateri po začetnih vprašanjih neprijazno odslovili, v nekaterih lokalih pa do vodilnih in odgovornih za naše raziskovanje nikakor nismo uspeli priti. Skupaj navajamo odgovore rezultatov ankete v 51 lokalih, ki se ukvarjajo z gostinsko ponudbo.

Odgovore smo analizirali in jih prikazujemo v nadaljevanju.

4. 3. 1 Rezultati raziskovanja

V Slovenskih Konjicah, Zrečah, Oplotnici, Ločah, Vitanju in okolici (območja, od koder prihajamo dijaki Gimnazije Slovenske Konjice) trenutno obratuje okoli 100 gostišč, gostiln, restavracij ipd. Večina jih živi od domačih obiskovalcev, le v Zrečah se je razvila oblika sodelovanja med sezonskima letoviščema – Roglo in Termami, torej so nekatere restavracije in gostilne na Zreškem koncu odvisne predvsem od turistov. V preteklosti je bilo število gostinskih lokalov veliko nižje.

Začetki gostiln in gostišč na Konjiškem segajo daleč v zgodovino. Nasploh so Konjice nastale kot obcestna naselbina, ko se je v 12. stoletju uveljavila prometna smer skozi njih. Predvidevamo, da je takrat nastala tudi prva »okrepčevalnica« ali gostilna, kjer so furmani postali in si odpočili. Število se po našem mnenju skozi stoletja ni bistveno povečevalo. Ob koncu 18. stoletja je bilo na območju današnje občine Slovenske Konjice število prebivalcev okoli 800, gostilni pa sta bili dve, morda so bile tri. Tako lahko tudi današnjem času primerjamo razmerje med številom prebivalcev in številom gostiln. Danes obstaja približno ena gostilna na 270 prebivalcev. Menimo, da se je število začelo dvigovati z naraščanjem prebivalstva, ki je naraščalo počasi – zaradi razvoja in modernizacije gospodarstva.

Razcvet so gostilne doživele v zadnjih štiridesetih letih, ko so postale bolj popularne in je zahajanje v lokale postalo »moderno«. Močno se je povečala njihova ponudba. V dobrem lokalu lahko dobiš praktično vse, od najrazličnejših domačih in tujih brezalkoholnih in alkoholnih pijač, do nešteto vrst kave in toplih napitkov. Mnogi so v tem opazili dober vir zaslužka, saj je veliko gostinskih lokalov polnih skozi ves dan.

Tudi kultura gostišč se je razvila v visoko modernizirano obliko, saj je gostinstvo dejavnost, na kateri je vse več poudarka. Vse zahtevnejši tempo, ki ga narekujejo raznovrstne in

zahtevne stranke, se bo zagotovo nadaljeval v prihodnosti. Zato predvidevamo, da se bo število gostinskih lokalov v naših krajih povečevalo, predvsem če se bodo Slovenske Konjice in okoliški kraji usmerili v turistične dejavnosti, kot napovedujejo vodilni ljudje v Dravinjski dolini.

Zbrali smo imena najpopularnejših gostiln, gostišč, restavracij ..., ki delujejo v Slovenskih Konjicah in njeni bližnji okolici. V razpredelnici navajamo tiste gostinske lokale, med katerimi smo želeli izvesti anketo. Za naše raziskovanje niso bistvena imena tistih, med katerimi smo anketo dejansko izvedli, ampak rezultati, ki smo jih pri raziskovanju dobili in analizirali, zato le-teh ne navajamo in imenujemo posebej.

NAJPOPULARNEJŠI GOSTINSKI LOKALI V SLOVENSKIH KONJICAH IN NJENI OKOLICI

SLOVENSKE KONJICE	ZREČE	LOČE	VITANJE	DRAŽA VAS	ŽIČE	OPLOTNICA
Car –bar	Gostišče Smogavc	Kračun	Črešnjar	Marguč – Kmečki turizem	Goral	Gostilna Pozne
Bar Ivo	Hamer	Šubi bar	Izvir	Pri Ineku	Kranjc	Pekarna Strnad
Panda	Keller	Valant	Sepi bar			Mako bar
Pepi bar	Skriti kotiček	Kohne	Kuzman			Lučka
Gostišče Kralj	Zimrajh	Majda	Rupnik			Pri lipi
Fedran	Likuš	Jernejček	Čebelica			Bar Milenij
Konjičanka	Urška					G4
Okrepčevalnica Cappucino	Ančka					Gostišče Sovič
Market	Zreški gaj					
Atmosfera	Hotel pod Roglo					
Konj	Turist					
Kebap čao čao	Jana					
Okrepčevalnica Rogla	Špajza					
Kavarna	Biser					
Pizzerija Paradaž	Prijatelj					
Acapulco	Jurgovo					
Strašek	Koča na pesku					
Bezovnik	Osankarica					
Havana	Tejo					
Tattenbach	Koča					
Redepi slaščičarna	Planja					

SLOVENSKE KONJICE	ZREČE	LOČE	VITANJE	DRAŽA VAS	ŽIČE	OPLOTNICA
Harley	Paladin					
Filipič	Hotel Terme					
Zlati grič	Marko					
Zlati grič restavracija	Jančič					
Wiking	Težak					
Bevanda						
Sport bar						
Stari grad						
Konjičan						
Patriot						
Fink						
Ulipi						
Lovski dom Aziz						
Turbo bar						
Stadion						
OMW						
Ofentavšek bar						
Endi						
Jasa 1						
Jasa 2						
Bon – ami						
Gastuž						

4. 3. 2 Svetovni splet – meniji, ceniki

Na svetovnem spletu smo iskali zakone o pravilnem zapisu menijev in cenikov. Ugotovili smo, da le-ti ne obstajajo. Ob tem pa je na voljo veliko objavljenih jedilnih listov, cenikov in različnih ponudb le-teh. Svojo spletno stran imajo različna podjetja in zasebniki, ki se ukvarjajo z natisom in izdelavo jedilnih listov, cenikov ...

Našli smo spletne strani, na katerih si lahko sami izoblikujemo menije in cenike, jim dodajamo različne slike, fotografije in motive.

Objavljeni so sezname nekaterih najkvalitetnejših restavracij po Sloveniji in Evropi. Hkrati pa ima večina boljših restavracij že svoje lastne spletne strani, kjer reklamirajo ponudbo in mnogokrat tudi trenutne cene.

Menimo, da v preteklosti ni bilo tako raznolike in pestre ponudbe, gostinski lokali niso bili znani širšemu krogu ljudi. Danes je reklama na svetovnem spletu zagotovo ena cenejših različic reklamiranja posameznega gostinskega lokala, hkrati pa se je zaradi vstopa v Evropsko unijo ter zaradi vpliva drugih držav Slovenija ob koncu 20. stoletja oz. v začetku 21. na tem področju močno razvila. Posledično se je s tem razširila ponudba v gostinskih lokalih, saj se je povečal obisk turistov iz drugih držav. Oboje je pogojevalo odprtje novih in kvalitetnejših lokalov.

Brskanje po spletnih straneh je torej pokazalo, da ni pravih zakonov o ustreznosti zapisa menijev in cenikov, čeprav obstajajo številni predlogi. Kot so pokazali rezultati analize ankete, lastniki restavracij oz. odgovorni za sestavo menijev in cenikov ne vedo, kam pogledati, da bodo le-ti ustrezni.

4. 3. 3 Jezikovna ustreznost menijev, cenikov

Ob pregledu menijev in cenikov v gostinskih lokalih v Dravinjski dolini in njeni neposredni bližini smo poiskali najpogostejše napake in jih izpisali. Naš cilj je bil ugotoviti, ali in v koliki meri naši gostinci upoštevajo slovnična in pravopisna pravila; norme slovenskega knjižnega jezika.

Bili smo zelo presenečeni nad pogostostjo napak na jedilnih listih in menijih. Ugotovili smo, da zelo malo menijev in cenikov pregleda strokovna oseba. Največkrat jih pišejo lastniki lokalov oz. odgovorni sami, ki se zanašajo na svoje jezikovno znanje. Pred objavo za njihovo jezikovno ustreznost ne poiščejo pomoči lektorjev ali slovenistov.

Navajamo primere najpogostejših napak na menijih in cenikih.

➤ Napačna raba predlogov:

- omleta z mešanim sadjem, sladoledom in smetano (PRAVILNO: s sladoledom in smetano);
- rižota s kozicami, bučkami in šparglji, z gobami in sirom (PRAVILNO **z** bučkami, s šparglji ... **s** sirom);
- ajdovi štruklji s orehi in vanilijevo omako (PRAVILNO **z** orehi ...);
- vroče borovnice z sladkorjem in smetano (PRAVILNO **s** sladkorjem);
- hruška v Refošku z sladoledom in smetano (PRAVILNO **s** sladoledom) ...

➤ Napačna raba vejic

- Sladoled (čokolada borovnica limona ...) (PRAVILNO: čokolada, borovnica, limona ...) ...

➤ Besedica SIT pisano z malo

- ... 500 sit (PRAVILNO: 500 **SIT**)

➤ Napačno prevzemanje besed:

- pizza (PRAVILNO: pica),
- visky (PRAVILNO: viski),
- kakao (PRAVILNO: kakav),
- capucino (PRAVILNO: cappuccino),
- Jegermaister (PRAVILNO: Jägermeister),
- Ciynar (PRAVILNO: Cynar) ...

➤ Manjkajoče strešice na šumnikih: žlicniki, pecena, telecja, kraca, petersiljev ...

➤ Nepravilna stičnost končnih ločil: Dober tek ! (PRAVILNO: Dober tek!) ...

➤ Napačni vrstni red besed: zlata penina Radgonska, srebrna penina Radgonska ...

➤ Napačno napisane besede: bresko sok, cvičel ...

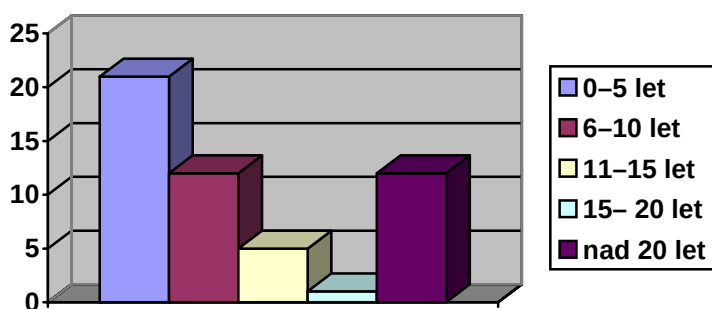
4. 3. 4 Analiza anketnih vprašalnikov

Pri izvajanju anket smo prišli do spoznanja, da je le-ta način pridobivanja podatkov izjemno nepriljubljen med lastniki gostinskih lokalov. Mogoče smo krivi sami, saj smo številne zmotili med delovnim časom. Kljub temu pa so bili mnogi pripravljeni sodelovati.

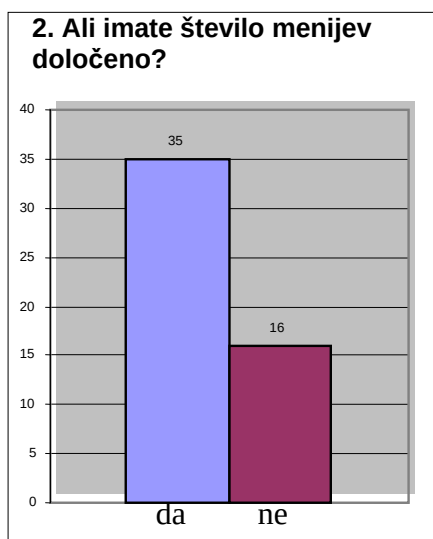
Zanimivo je, da smo do delnih ugotovitev prišli že pri prvem vpogledu na rešene vprašalnike, saj številni anketiranci tudi pri izpolnjevanju anketnih vprašalnikov svoje pozornosti niso namenili jezikovni pravilnosti odgovorjenega. Načeloma pa trdijo, da so njihovi meniji oz. ceniki zagotovo jezikovno ustrezni.

Pri vprašanju o obratovanju so bili odgovori precej različni. Nekateri gostilni lokali so v tem poslu že pravi veterani, medtem ko si drugi šele utirajo pot v uspešno poslovanje.

1. Koliko časa že obratuje vaš lokal, gostilna, bar ...?

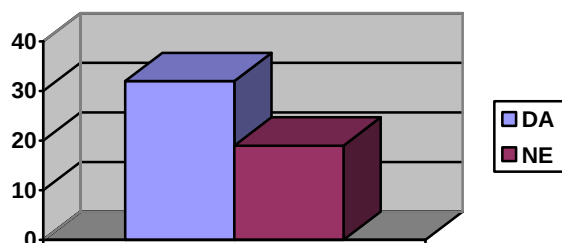

Glede števila menijev in cenikov jih je večina odgovorila, da je število določeno, pri nekaterih pa se spreminja zaradi spreminjanja cen, nove ponudbe ...

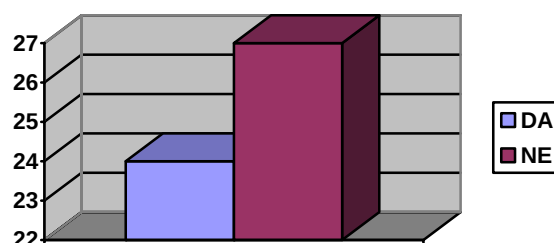

Mnogi pišejo svoje menije kar sami, ne da bi jih pred tiskanjem dali v preverjanje lektorju, ki bi ugotovil, če je zapis ustrezen, in odpravil morebitne neustreznosti.

3. Ali menije in cenike pišete sami?

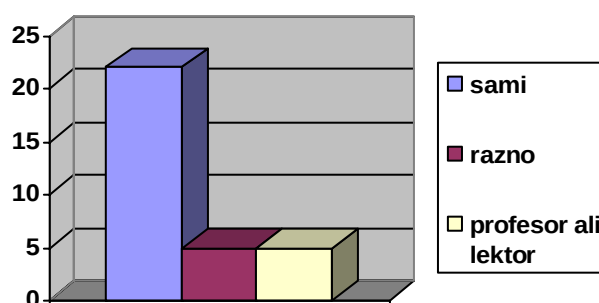

4. Vam jih kdo pregleda, lektorira?

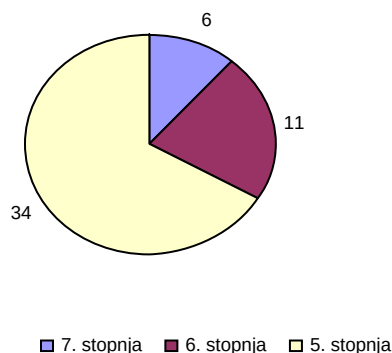
Odgovor kaže, da lastniki lokalov oz. odgovorni zaupajo v lastno znanje, saj jih ne dajo pregledati. Le redki se poslužujejo različnih metod oziroma jih dajo pregledati strokovnjakom z namenom, da njihovi izdelki ne bi bili jezikovno neustrezni. Posledično se pojavljajo velike napake predvsem pri imenih, ki izvirajo iz tujega jezika. Zdi se nam, da marsikdo meni, da z originalnim zapisom doseže večji učinek pri strankah, medtem ko se domače ustreznice po njihovem mnenju slišijo ceneje.

5. Kdo, če jih pišete sami?

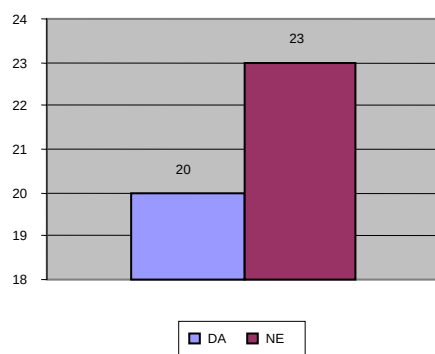
Večina lastnikov oz. odgovornih ima 5. stopnjo izobrazbe, torej imajo poklice gostinskih ali ekonomskih tehnikov. Med njimi so tudi izjeme s VII. stopnjo izobrazbe.

6. Kakšna je vaša izobrazba?

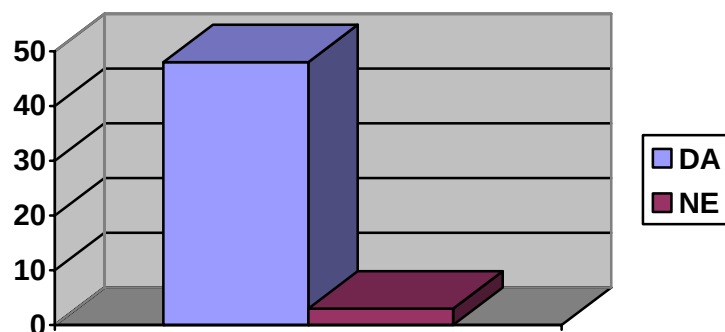
Na vprašanje, ali zamenjajo cenike in menije, če ugotovi gost napako, večina anketiranih odgovarja, vsekakor. Zavedamo se, da je ponovno tiskanje povezano s stroški. Ali gre torej verjeti njihovim odgovorom? Ne zdijo se nam namreč realni, glede na to, da menijev in cenikov pred izidom večina niti ne da preveriti za to strokovno podkovani osebi.

7. Če vas opozorijo na napako, ali jo popravite?

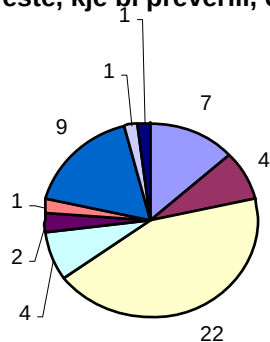
Kljub najdenim napakam pri našem podrobnem raziskovanju menijev in cenikov ter dejstvu, da se lastniki zanašajo na le svoje znanje slovenščine, vodilni menijo, da so njihovi ceniki jezikovno pravilni, torej ustrezni.

8. Ali se vam zdi vaš cenik jezikovno ustrezen?

Zbodlo nas je tudi dejstvo, da mnogi lastniki preprosto ne vedo, kam pogledati oziroma na koga se obrniti, če bi se hoteli prepričati, kako pravilno zapisati ponujeno pijačo ali jed, kako uporabljati ločila ... Kot je ugotovila ena izmed naših skupin, je te podatke težko najti na množičnem mediju – internetu, kjer naj bi se po prepričanju mnogih našlo vse. Tako se zanašajo na svoje (že davno pozabljeno srednješolsko znanje) in pozabljajo, da je jezik živ, da se pravila zapisovanja nenehno spreminjajo.

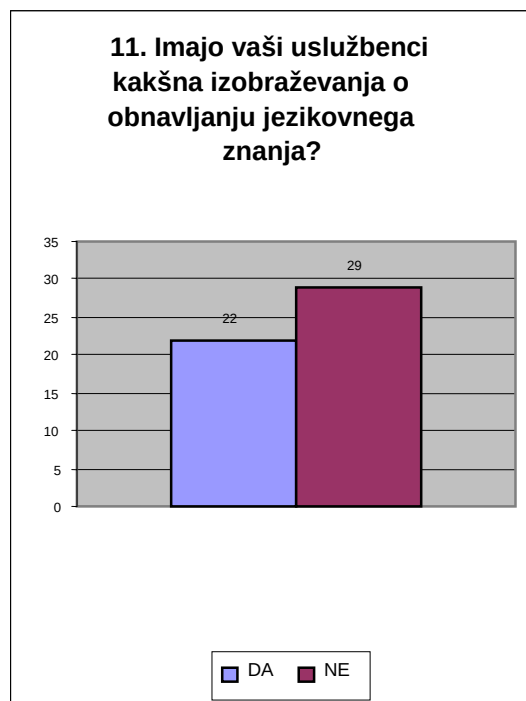
9. Ali veste, kje bi preverili, če je vaš zapis cenika ustrezen?

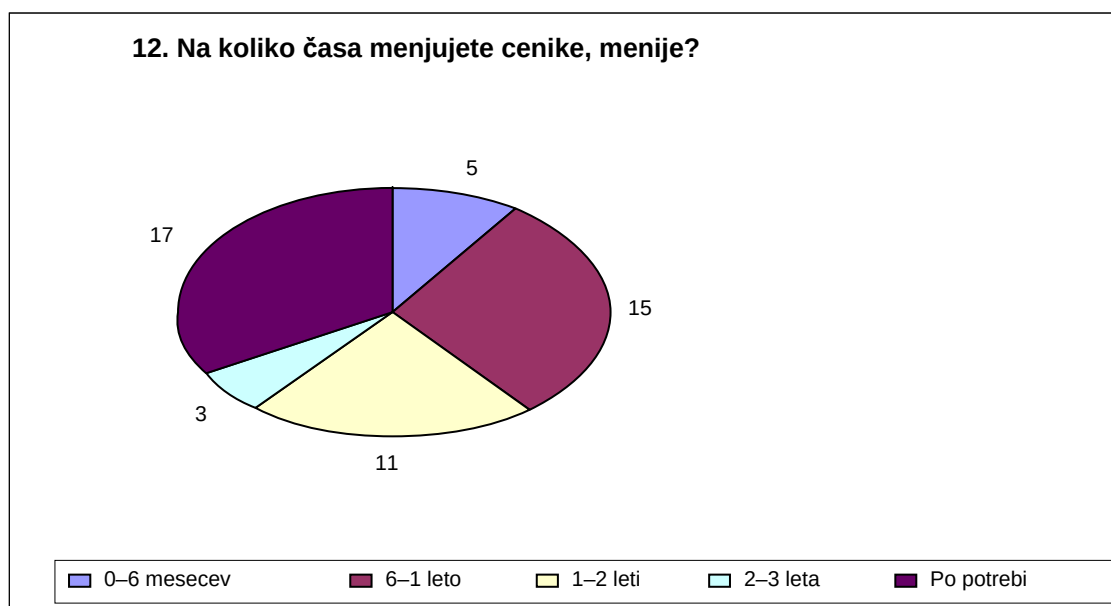
Na upravni enoti	Zakon o gostinstvu	Ne vem
Lektorju	Ne rabimo preverjanja	Internet
Slovar	Gospodarski vestnik	Občina

Veliko lastnikov je zatrdilo, da se njihovi zaposleni udeležujejo izobraževanj o kulturi strežbe. Kljub vsemu pa menimo, da bi le-ta bila dobrodošla tudi pri tretjini tistih, ki takšnega spopolnjevanja niso deležni.

Vodilne smo tudi povprašali, če imajo njihovi uslužbenci kakšna izobraževanja o obnavljanju jezikovnega znanja. Tudi ta odgovor nas je presenetil, saj opozarja, da lahko knjižni jezik v gostinskih krogih verjetno kmalu izgine, kajti več kot polovici uslužbencev ni omogočeno nadaljnje izobraževanje v tej smeri.

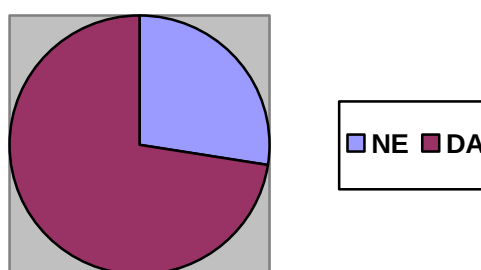

V gostinskih lokalih cenike in menije menjavajo po potrebi. Pogosteje v lokalih, kjer strežejo hrano oziroma tam, kjer je ponudba vezana na letni čas.

Za našo raziskavo je bilo vsekakor pomembno zadnje vprašanje na anketnem vprašalniku, in sicer: Ali bodo odgovorni popravili svoje tiskane cenike in menije, če bomo ugotovili jezikovne nepravilnosti. Odgovori so kar presenetljivi, saj so številni odgovorili, da bi jih bili pripravljeni zamenjati. Vendar dijaki vseeno ostajamo skeptični, bojimo se, da bo izrečeno ostalo neuresničeno. Seveda pa bi bilo zanimivo spremljati, koliko bi jih dejansko dalo menije in cenike v ponovno tiskanje.

13. Ali boste vaše cenike, menije popravili in jih ponovno natisnili, če smo ugotovili jezikovne napake?

4. 3. 5 Sklep

Kje torej tiči slabost (glede obravnavane tematike) slovenskih gostinskih lokalov?

Z raziskavo smo ugotovili, da lastniki gostinskih lokalov oziroma odgovorni niso primerno osveščeni o uporabi knjižnega jezika, o normah in vrednotah, ki jih gojimo v šoli in jih nenazadnje zahtevajo javna, tiskana besedila. Prav zato pregledani natisnjeni meniji in ceniki vsebujejo mnoge jezikovne pomanjkljivosti. Le-ti bi morali biti jezikovno dovršeni, neoporečni.

Dejstvo je, kot kaže raziskava, da se vodilni zadovoljujejo s svojim znanjem in se opirajo naj, čeprav so v večini že pred časom zaključili z izobraževanjem. Vprašljivo je tudi, ali imajo dovolj znanja, da bi nadomestili vlogo lektorja.

Žalostno je tudi, da mnogi anketirani svojih zaposlenih ne pošiljajo na dodatna izobraževanja. Visoka kultura strežbe in primernost zapisane ponudbe storitev sta zagotovo dejavnika, ki doprineseta h kvaliteti in k popularnosti gostinskega lokala. Mar ni prvi vtis, ki ga dobimo o lokalu, med pomembnejšimi? Gost pričakuje postrežbo na nivoju, jezikovna ustreznost zapisanih menijev in cenikov pa seveda kaže na resnost in nivo posameznega lokala.

Navedli bi lahko še veliko razlogov, zakaj nimajo lastniki, odgovorni oziroma vodilni primernega odnosa do izobraževanja zaposlenih v tej smeri. Mar niso ponosni na naš materni jezik?! Ni potrebno, da smo izobraženi in odrasli, da pomislimo tudi na to.

Spodbuden je zgolj odgovor, da so lastniki oziroma odgovorni pripravljeni svoje že natisnjene cenike in menije ponovno natisniti zaradi ugotovljenih jezikovnih nepravilnosti.

Pregled rezultatov odgovorov anket je naši skupini prinesel pričakovano razočaranje – raven jezikovne kulture oziroma odnos do jezikovne ustreznosti tiskanih besedil (veljavnih menijev in cenikov) je v Dravinjski dolini in njeni bližnji okolici resnično na zelo nizki ravni.

Upamo, da bo naše raziskovanje padlo na plodna tla in spodbudilo vodilne v gostinskih obratih k oblikovanju lepih, za vsakogar jezikovno ustreznih »slovenskih« menijev in cenikov.

Predlagamo, da lastniki gostinskih lokalov oziroma odgovorni dajo vsa tiskana sporočila, ki jih uporabljajo njihovi gostje, jezikovno pregledati strokovnjakom na tem področju. Hkrati predlagamo tudi izobraževanje zaposlenih v gostinski stroki o kulturi strežbe in obnavljanju v šoli pridobljenega znanja o jezikovnih pravilih, ki veljajo v slovenskem knjižnem jeziku.

4. 4 ZLATI REZ

UVOD

V sredo, 26. 4. 2006, je na naši šoli potekal projekt raznolikosti. V različnih skupinah smo iskali raznolikosti Dravinjske doline. Naša skupina se je posvetila iskanju zlatega reza v konjiškem starem mestnem jedru. Pod vodstvom mentoric profesorice matematike Helene Skaza Birk in Tjaše Paj in z navodili profesorice likovne umetnosti Darje Ravnik smo se trudili poiskati in v fotografski objektiv zabeležiti čim več primerov zlatega reza, tako v naravi kot tudi v arhitekturi, slikarstvu, ...

Glede na to, da so Slovenske Konjice staro mesto, smo predvidevali, da bomo zasledili veliko »zlatih« primerkov. Prav tako so Konjice izjemno zeleno mesto, in ker je zlati rez moč najti v naravi, smo ga pričakovali tudi tu.

Po dopoldanskem sprehodu skozi mestno jedro in kopici posnetih fotografij smo delo nadaljevali za računalniki, saj je fotografije potrebno ustrezno obdelati, dokazati zlati rez, poiskati še dodatno gradivo in se o vsem še malo podučiti.

4. 4. 1 Zlati rez v matematiki

Zlati rez ([latinsko](#): *sectio aurea*, tudi *sectio divina*) je razmerje, ki ga lahko ponazorimo z razdelitvijo daljice na dva neenaka dela tako, da je razmerje manjšega proti večjemu enako razmerju večjega proti celotni dolžini stranice.

Eden največjih [antičnih matematikov Evklid](#) je v svojih *Elementih* (V, 11. trditev) postavil [problem](#), ki se glasi: »Dano [daljico](#) razdeli na dva neenaka dela tako, da bo [ploščina pravokotnika](#), očrtanega nad celotno daljico z višino manjšega dela daljice enaka ploščini [kvadrata](#), očrtanega na večjem delu daljice.«

Njegova konstrukcijska rešitev privede do delitve dane daljice v razmerju zlatega reza kot odnosa med posameznimi deli daljice, prav tako pa tudi odnosa posameznih delov daljice proti celotni daljici. Evklid je dano daljico razdelil na dva dela in ju poimenoval major (večji del - M) in minor (manjši del - m) tako, da je veljalo razmerje: $\frac{m}{M} = \frac{M}{m+M}$.

Število zlatega reza ali zlato število je [matematična](#) konstanta, po navadi označena z veliko grško črko ϕ (fi) ali τ (tau), katere vrednost je enaka:

$$\Phi = \frac{1 + \sqrt{5}}{2} \approx 1,61803398874989484...$$

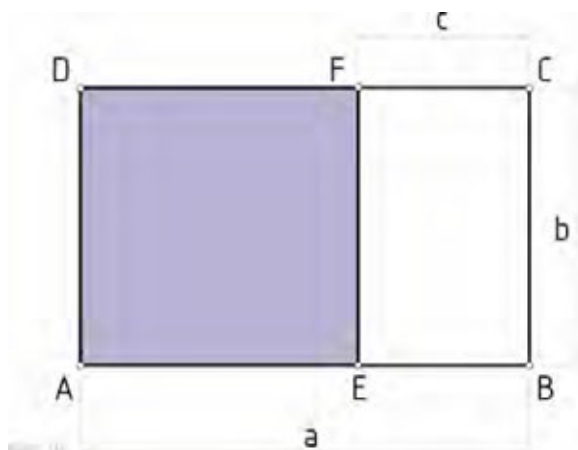
To število velja za eno najlepših in najzanimivejših števil na svetu. Tesno je povezano tudi s [Fibonaccijevem](#) zaporedjem (to je zaporedje števil 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13,...- razen prvih dveh je vsako naslednje število vsota prejšnjih dveh), saj količnik dveh zaporednih členov tega zaporedja [konvergira](#) ravno k Φ . Kljub navidez skrivnostnemu matematičnemu izvoru pa je resnično osupljiva prav njegova vloga enega temeljnih razmerij v [naravi](#), saj se tako pri [rastlinah](#) in [živalih](#) kot tudi pri [ljudeh](#) pogosto pojavljajo ravno razmerja, ki s strah zbujajočo natančnostjo spominjajo točno na razmerje zlatega reza.

Pokazati se da, da je Φ [iracionalno število](#). Ker je $1 + 1/\Phi = \Phi$, je neskončni verižni ulomek števila Φ eden od najpreprostejših:

$$\Phi = 1 + \frac{1}{\Phi} = 1 + \frac{1}{1 + \frac{1}{\Phi}} = \dots = 1 + \frac{1}{1 + \frac{1}{1 + \frac{1}{1 + \dots}}} = [1; 1, 1, 1, 1, \dots]$$

»Geometrija ima dve veliki bogastvi: eno je [Pitagorov izrek](#) in drugo je delitev daljice na največje in srednje razmerje. Prvega lahko primerjamo z mero za [zlato](#), drugega pa lahko imenujemo dragocen dragulj.«

Znanih je 3.141.000.000 decimalk števila zlatega reza.

Zlati pravokotnik

V zlatem pravokotniku velja sorazmerje: $\frac{a}{b} = \frac{b}{c} = \phi$

4. 4. 2 Zlati rez v naravi

Cela rastlina, njeni listi, cvetni listi in semena so postavljeni po razmerju zlatega števila in njegovim približkom iz celih števil (Fibonnacijeva števila).

Na Fibonaccijeva števila naletimo:

- ko štejemo razporeditev cvetnih listov v cvetu,
- v številu krogov, ki jih v smeri urinega kazalca naredimo, ko štejemo, koliko listov je med spodnjim in prvim, ki ga prekriva,
- v razporeditvi semen v cvetu in storžih.

Tudi zgradba mehkužcev in lupinarjev je v zlatem rezu (sipa, hobotnica, morska školjka). V rastlinskem svetu pa sta si, npr. v zlatem razmerju deblo in krošnja.

Če so listi na rastlini razporejeni v spirali, ki je zasnovana na zlatem kotu ($137,5^\circ$), bo vsak list dobil maksimalno količino svetlobe in hkrati metal najmanj sence na druge. Tako bo ujel tudi največ dežnih kapelj, cvet v taki razporeditvi pa bo najbolj izpostavljen insektom, potrebnim za oploditev.

4. 4. 3 Zlati rez v umetnosti

Velikosti lahko nizamo na enake ali neenake dele. Vendar pa so neenaki deli bolj razgibani in zato zanimivejši od enakih. Eno od razmerij v kompoziciji risbe, slike, kipa, stavbe ali tudi fotografije, ki daje izrazito asimetričen vtis, je zlati rez.

Kadar umetnik vrisuje ali slika na površino en element, ga bo postavil v optično središče, da bo dosegel ravnovesje v kompoziciji. Podobno razvrsti tudi dva elementa na risarsko površino, pri razvrstitvi treh ali štirih elementov pa lahko doseže razvrstitev okrog središča celotne površine.

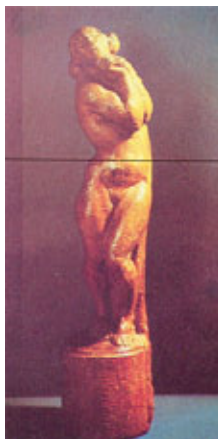
Pokrajinski motivi so mnogokrat upodobljeni tako, da risalni list deli horizontalna črta zlatega reza, ki sovpada z začetkom ali koncem pokrajine, v vertikali pa je naslikano drevo ali steber.

V zlatem rezu so razdeljeni tudi svetlobni barvni odnosi na risbi ali sliki, enako tudi razmerje med toplo in hladno površino ali med pestro in manj pestro barvo.

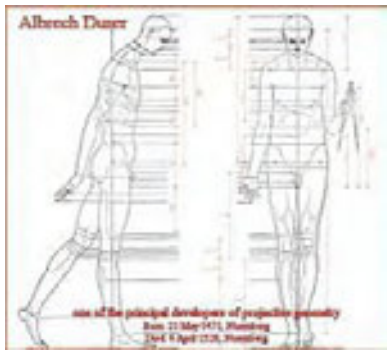
Velikokrat pa razdelitev risbe ali slike v zlatem rezu ne poteka povsem vodoravno. Horizontala se lahko rahlo dviga nad črto zlatega reza, na drugi strani pa se spušča na spodnjo stran.

Zlatega reza ne poznajo samo slikarji, temveč tudi fotografi: še posebej je zlati rez razširjen pri umetniški fotografiji.

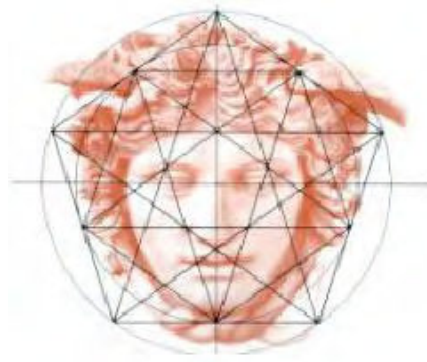
Ravno tako tudi kiparji pri oblikovanju kipov upoštevajo sorazmerje zlatega reza, posebej pri zgradbi človeškega telesa. Tista meja, ki določa zlati rez, je popek.

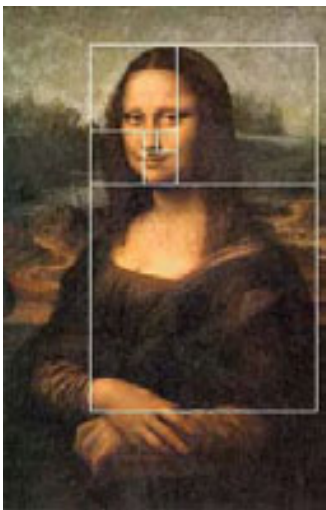
V začetku 16. stoletja je Italijan Fra Luca Pacioli razglasil razmerje zlatega reza za "božansko razmerje". (Ime zlati rez je dobilo leta 1830.) Dosledno upoštevanje in ponavljanje zlatega reza v risbi, sliki, kipu, stavbi in fotografiji pa lahko privede do monotonosti, stereotipnosti. Zlati rez je tudi zelo uporaben pri oblikovanju plakatov, knjižnih naslovnih, drobne embalaže.

Zlati rez Albrechta Dürerja

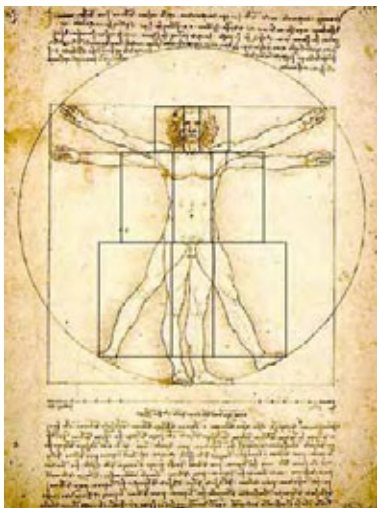

Zlati rez Boticcelijeve Venere

Mona Lisa: Če potegnemo osnovnico pravokotnika od desnega zapestja do levega komolca in višino določimo s temenom glave, potem dobimo zlati pravokotnik. Nadaljnja delitev postavi vse ključne dele portreta (brado, oči, nos, usta ter celo del ust s skrivnostnim nasmeškom) v samostojno lego: vsaki pripada eno območje v zlatem pravokotniku. S tem je najbrž doseženo, da se vsa pozornost gledalca usmeri tja, kamor je Leonardo hotel. Bil je dober matematik, toda ni znano, ali je to naredil naključno ali načrtno.

Vetruvijski človek: Leonardo je to sliko prikazal kot študijo idealnega razmerja pri človeku. Tu ni

dvoma: umetnik je sliko narisal s pomočjo zlatih pravokotnikov; nekaj črt je celo na originalu... Zasledimo lahko tri množice zlatih pravokotnikov: ena določa del glave, druga del telesa, tretja del nog: Prvo množico zlatih pravokotnikov dobimo, če za osnovnico pravokotnika izberemo širino ramen, višina je določena s temenom glave. Če včrtamo dva kvadrata z leve in desne, ki se delno dotikata pravokotnika, se ta dva kvadrata sekata. Širina tega območja določa širino glave,

Druga množica zlatih pravokotnikov: osnovnica je dolžina komolec-vrat-komolec, višina pa razdalja vrat-pas. Podobno se v preseku

včrtanih kvadratov določa širina telesa (torso),

Tretja množica: osnovnica je razdalja med točkama, kjer se stopala dotikajo kroga, višina je določena z višino pasu.

4. 4. 4 Zlati rez v arhitekturi

V gradnji so uporabljali poenostavljeno sorazmerje zlatega reza 5:8. Po zgodovinskih raziskavah so ugotovili, da se je to pokazalo po naključju med izdelavo templjev. Iz katerih razlogov se je zlati rez pojavljal tako pogosto, pa iz zgodovinskih podatkov ne moremo razbrati.

Razmerje so poznali že Egipčani pri gradnji piramid, saj je osnovnica (horizontala) piramide v zlatem rezu proti širini. Zgodovinar Herodot opisuje, da so bile piramide konstruirane tako, da se je vsota površin trikotnikov ujemala s kvadratom višine piramide. Iz tega se da razbrati, da je višina ene stranice sorazmerna bazi stranice, tako kot sorazmerje zlatega reza.

Stari Grki so v zlatem rezu zidali stavbe in oblikovali posode. Ugotovili so, da so objekti, ki so v sorazmerju zlatega reza, za naše oko lepši in bolj estetski. Mnoge stavbe, ki so nastale v antiki, so danes dober primer za uporabo zlatega reza, kot npr. Parthenov tempelj na Akropolisu v Atenah.

Tudi v kasnejših obdobjih se spet pojavi uporaba zlatega reza, kot npr. v stolnici v Florenci.

Arhitekt in slikar "Le Corbusier" je razvil enotni sistem merila na podlagi človeških meril in zlatega reza, katere je tudi objavil in so danes eno najpomembnejših publikacij za arhitekturo.

Ker je zlati rez za naše oko viden kot popolna harmonija, ga je tudi katoliška cerkev uporabila v cerkvah. Najbolj znan primer je Petrova bazilika v Rimu. Katoliška cerkev je zlati rez opisovala tudi kot "božje sorazmerje", saj so ugotovili, da se prav tako pojavlja v naravi.

Grška arhitektura

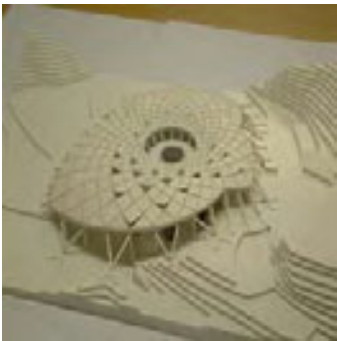
Antični Grki so poznali pravokotnik v razmerju 1:1,6, kar je velikokrat vidno tudi v Evklidovih Elementih. Ta t.i. zlati pravokotnik oz. zlati rez se je velikokrat pojavljal v znanih antičnih grških stavbah, kot v Partenonu in Akropolu.

Akropolo, ki leži v centru Aten, sestavlja več veličastnih spomenikov, a najbolj znan je zagotovo Partenon. Čeprav so danes od njega ostale le še ruševine in originalni načrti ne obstajajo več, je bil zgrajen po zgledu zlatega reza, in sicer:

→ Prednja stran je sestavljena iz zlatega pravokotnika. Zgrajena je iz treh navpičnih črt, kljub temu pa celotna oblika, prav tako kot drugi izraziti deli, ni zasnovana v zlatem rezu.

Moderna arhitektura

1. Ednov projekt izobraževalne zgradbe vsebuje čudovite in navdihujoče rastlinjake, zasnovane na biomih in zgrajene na starem kamnolomu, ki odsevajo bistvo te zgradbe – rastline iz vsega sveta. To pa so dosegli z uporabo Fibonaccijevega števila in rastlinskih spiral.

2. Fakulteta za inženiring v Kaliforniji je izdelala Inženirski trg, ki prav tako temelji na Fibonaccijevem številu in še nekaterih geometrijskih diagramih. Zasnovalec trga, Jeffrey Smith, je rekel: »Kot prevladujoč element smo izbrali Fibonaccijevo serijo spiral oz. zlati rez kot znak znanja inženirjev.«

4. 4. 5 Zlati rez v glasbi

Na prvi pogled nimata glasba in matematika prav nič skupnega. Matematika temelji na logiki, definicijah in dokazih, medtem ko so osnove glasbe čustva in kreativnost.

A že v antični Grčiji je bila vez med matematiko in glasbo samoumevna. Glasba je bila del matematike, ki je poleg glasbe v tedanjih gimnazijah vključevala še aritmetiko, geometrijo in astronomijo. Tako so ugotovili zvezo med dolžino strune in višino tona: višina tona je določena s frekvenco valovanja zvoka, ki se širi v prostoru.

Zlati rez kot število nastopa v samih glasbenih delih, pa tudi na instrumentih.

Veliko sonat, ki jih je napisal Mozart, je razdeljenih v dva dela, razmerje dolžin obeh pa je enako približno zlatega reza. Tako je Mozartova sonata št. 1 v C molu sestavljena iz dveh delov, od katerega 38 % dolžine celote pripada prvemu delu, preostalih 62 % pa drugemu delu. Razmerje je 1.613, kar je zelo dober približek za število zlatega reza, ki je 1.618.

Raziskave so pokazale, da šestletniki s poslušanjem Mozarta osvojijo kar za 10 % več znanja, kot bi ga sicer v tišini. Celo rastline bi naj uspevale bolje v prisotnosti Mozartove glasbe. Torej lahko povzamemo, da zlati rez pozitivno vpliva na živa bitja.

Zlati rez lahko zasledimo v delih tudi drugih skladatelji:

- Beethoven (5. simfonija - vrstica 372 in 601 se ponovita - razmerje 1.66...),
- Bela Bartok (v svoja dela načrtno vstavlja zlati rez),
- Debussy,
- Bach,
- U2 - Mission Impossible,
- Kylie.

Prav tako je oblika nekaterih instrumentov narejena v zlatem rezu.

Violina je določena z razmerjem $A : B = B : C$, kar pomeni $(B + C) : B = B : C$, $B = \frac{1 + \sqrt{5}}{2} \cdot C$

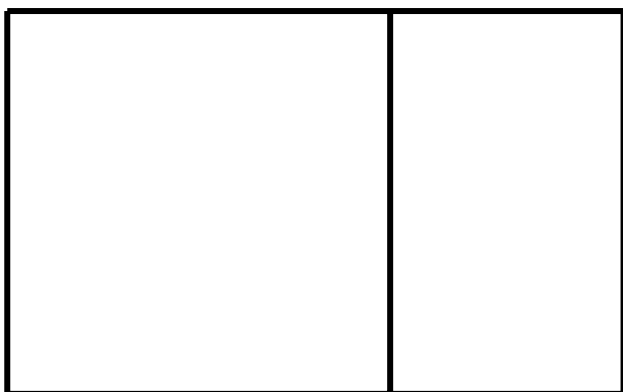

Tudi tipke klaviature so narejene na principu zlatega reza.

4. 4. 6 Kako smo raziskovali

Za raziskovalni instrument smo uporabljali spodaj oblikovan lik, ki je v razmerju zlatega reza. Letega smo imeli natisnjenega na prosojnicah v različnih velikostih. Skozi te prosojnice smo opazovali razne objekte.

Naša edina spremenljivka je bilo razmerje zlatega reza.

Zlati rez smo iskali na:

- stavbah;
- drevesih;
- ljudeh;
- živalih;
- kipih;
- spomenikih;
- glasbenih inštrumentih;
- predmetih, kot so koš za smeti, knjige, slike ...;
- avtomobilih.

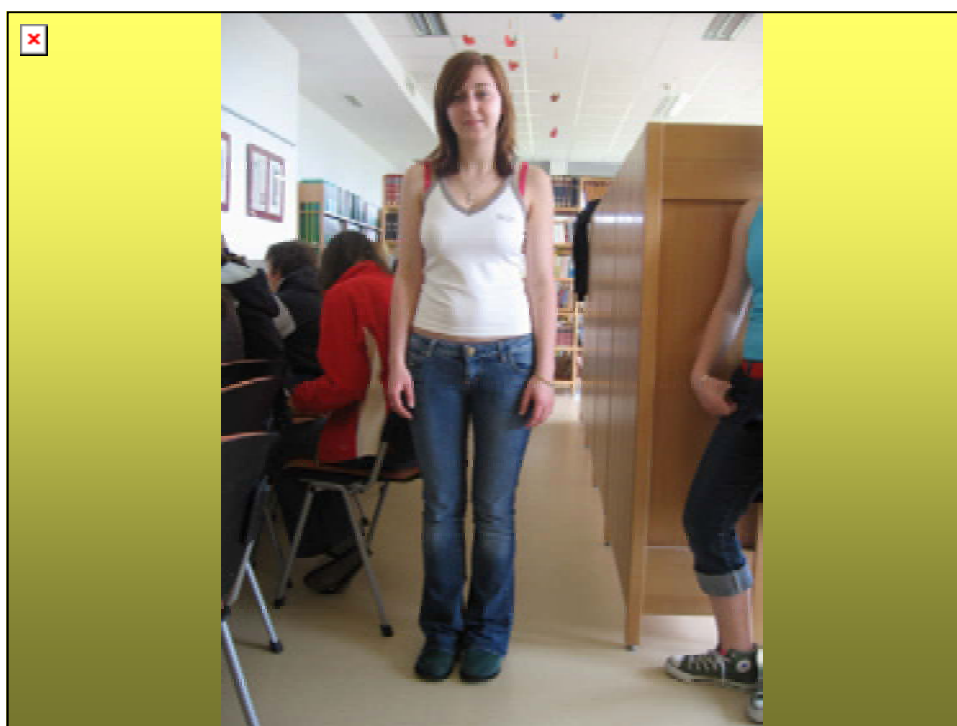
Pri raziskovanju smo uporabljali različne metode: iskanje po internetu, fotografiranje, iskanje po literaturi...V konjiškem starem jedru smo iskali primerke zlatega reza, jih fotografirali in računalniško obdelali, tako da smo na njih dokazali zlati rez.

4. 4. 7 Rezultati

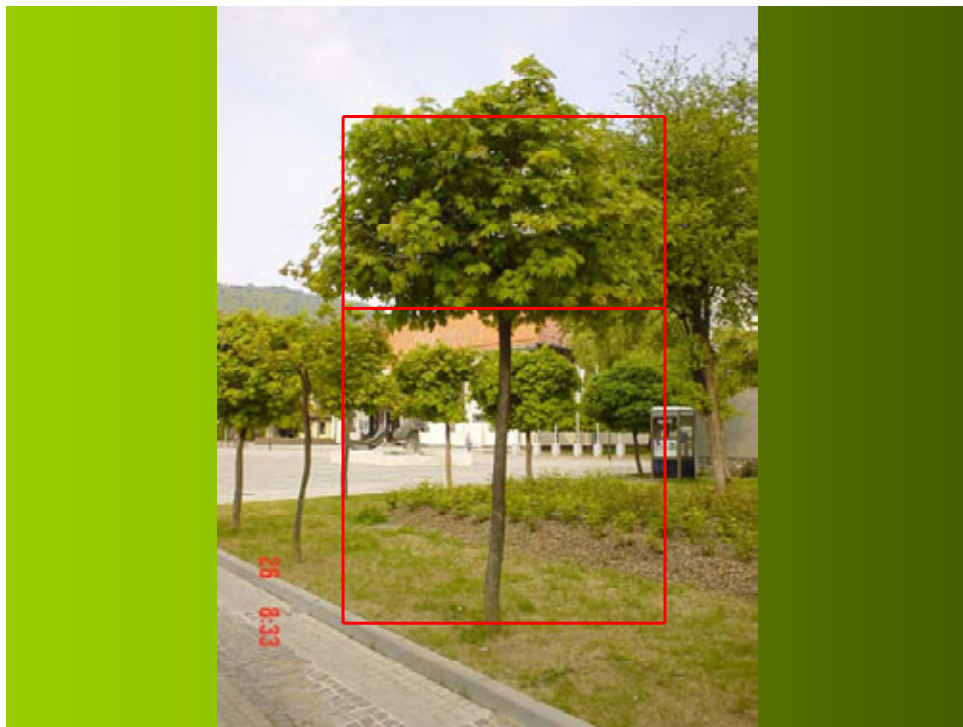
Ob raziskovanju zlatega reza v ožjem delu Slovenskih Konjic (Stari trg, Mestni trg, park, okolica Gimnazije Slovenske Konjice) smo prišli do dokazov, da so Slovenske Konjice res obogatene z zlatim rezom.

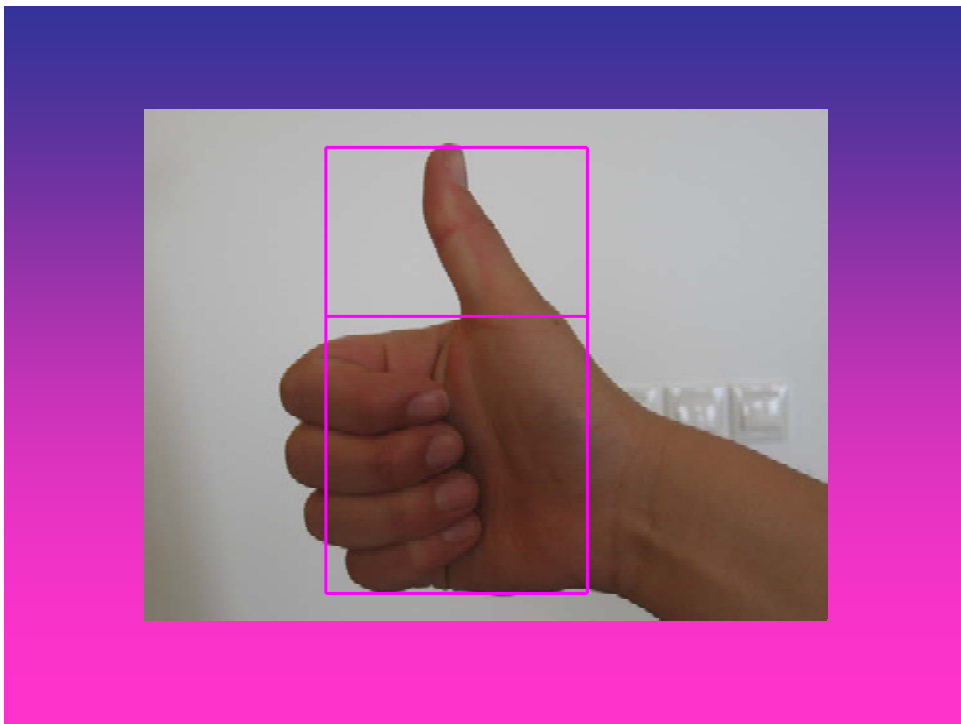
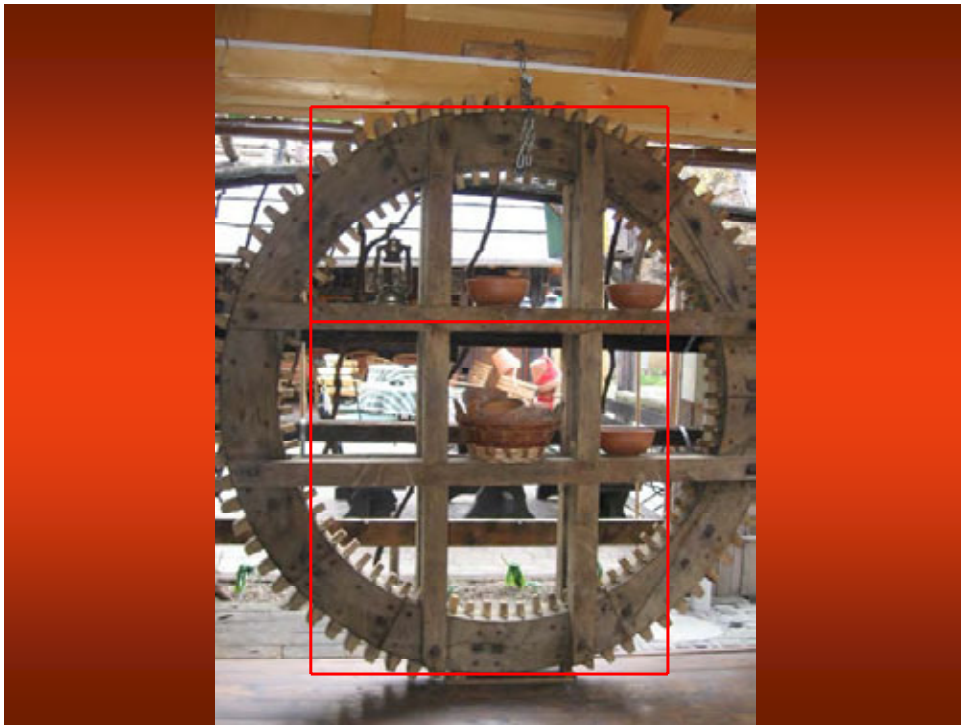
To se vidi predvsem na starih stavbah in pročeljih (okna, vrata, okrasni okvirjih ...), na spomenikih in kipih, ponekod tudi na avtomobilih, živalih in ljudeh.

Na naslednjih straneh bomo slikovno predstavili nekaj najlepših primerkov zlatega reza, ki smo jih našli. Na vsako fotografijo smo dodali zlati pravokotnik, ki kaže, kateri del objekta je v zlatem rezu.

4. 4. 8 Sklepne misli

Ob začetku naše raziskovalne naloge nismo vedeli, kaj zlati rez sploh je. Trditve nekaterih so bile, da je to zlatarska sposobnost, drugi so pritrdjevali, da je to razmerje v slikarstvu in slednji so imeli delno prav.

Zlatega reza ne najdemo le na slikah in kipih, temveč tudi v arhitekturi, glasbi, matematiki in celo v naravi. Že Leonardo da Vinci je s Človekom v krogu in v kvadratu uprizoril, da je ves človek v razmerju zlatega reza. Vendar pa nismo edini taki primerki, saj so v zlatem razmerju tudi živali, rastline, stavbe in celo avtomobili.

Se sprašujete, zakaj nas nekatere pesmi tako pomirjajo? Skrivnost je v zlatem rezu. Pomirjajoč je tudi pogled na slike, katere so slikarji uprizorili v tem razmerju.

Čeprav smo si ljudje zelo različni, imamo podobnost - vsi smo v razmerju zlatega reza. Tudi stavbe v Dravinjski dolini so zelo raznolike; ene bele, druge črne, tretje rumene, ene bogate, druge se skrivajo v svoji majhnosti, vendar kljub temu da izhajajo iz različnih obdobj, so jih arhitekti zasnovali na osnovi razmerja zlatega reza.

Torej, to čudežno število nas spremlja vsepovsod, v našem vsakdanjem in sanjskem življenju. Izogniti se mu ne moremo, četudi bi se morda radi.

4. 5 SLOVENSKE KONJICE IN ZREČE: ponudba in opisi, ki so na voljo nemško govorečim turistom

Uvod

Pri projektu raznolikosti smo želeli primerjati turistično ponudbo Slovenskih Konjic in Zreč, seveda s poudarkom na nemškem jeziku oziroma uporabi le-tega.

Pred anketiranjem oziroma pred delom na terenu smo na spletnih straneh poskušali poiskati čim več informacij v nemškem jeziku, saj raziskave kažejo, da je vsako leto več nemško govorečih gostov.

4. 5. 1 Gastuž und Žiče

Das Tal des Hl. Johannes des Täufers mit der mächtigen Kartause Žiče ermöglicht den Besuchern einen Rückzug von der hektischen Zivilisation in die Abgeschiedenheit. Die Kartause Žiče aus 1165 ist ein einmaliges Denkmal des Lebens der Kartäusermönche. Das Kloster zerfiel zwar im 18. Jh., es blieben aber die Mönchshäuser, Speisesaal, Küche und Ordenskirche.

Jahrhunderte lang bot das älteste Gasthaus in Mitteleuropa Gastuž einen sicheren Schutz und Gastfreundschaft für die Reisenden, die keinen Eintritt in die Kartause hatten. Das erneuerte Gebäude beherbergt im Erdgeschoß eine Schenke und im Obergeschoß ein Restaurant. Im Kräutershop Viva Sana, der die Tradition einer der ältesten Apotheken fortsetzt, kann man sich mit verschiedenen Kräuterprodukten eindecken.

Im Tal des Hl. Johannes, wo die Uhren anderes laufen, herrschen Mächtigkeit, Ehrwürdigkeit, Ruhe und Stille.

/Kartause Žiče/

Das TIC Slovenske Konjice bietet Informationen über das Natur- und Kulturerbe, Gasthäuser, Unterkünfte, Veranstaltungen und Sportmöglichkeiten in der Gegend. Weiters organisiert das TIC Besichtigungstouren durch die Stadt der Blumen und des Weines. Erleben Sie die schönste Ausflugsstadt in Slowenien: „Wenn der Freund immer mit dir ist, weißt du, Reisender, dass du in Slovenske Konjice bist!“

In einem renovierten Bürgerhaus im Herzen der Altstadt von Slovenske Konjice befindet sich die Stadtgalerie Riemer. In der Galerie ist die Dauerausstellung des Unternehmers Franc Riemer aus Slovenske Konjice zu sehen. Jeden Monat kommen noch Gastausstellungen bekannter slowenischer Maler hinzu: Dora Plestenjak, Mojca Cerjak, Irena Polanec, Diancal Gao, Jaka Torkar...

Die Dauerausstellung umfasst Werke von der Frührenaissance bis zur Gegenwart. Auf einer Fläche von 200 m² sind über 70 Gemälde (Stillleben, Landschaftsbilder, Porträts) von bekannten slowenischen und internationalen Künstlern ausgestellt. Das älteste Gemälde stammt aus dem 15. Jahrhundert und ist ein Werk der Venezianischen Schule von Leonardo da Vinci. In der Galerie hängen Werke von Cezanne, Klimt, Rodin, Modigliani, Velasquez, ein Autoporträt von Ivan Kobilica, Tisnikar, Zeichnungen von Rihard Jakopič...

Mit besonderer Leidenschaft sammelt Franc Riemer Antiquitäten. Das schönste Stück ist ein 200 Jahre alter weißer Elefant aus dem Schloss Miramare (Triest) und ein Sekretär mit Geheimfach, der einst dem slowenischen Dichter Oton Župančič gehörte. Die Stadtgalerie ist keine Verkaufsgalerie und kann von jedem besichtigt werden, der sich für die Werke alter Meister oder moderner Künstler interessiert.

Schloss Trebnik

Über dem alten Stadtkern von Slovenske Konjice liegt, versteckt in einem Park, das Schloss Trebnik. Trotz des ruhigen Anblicks überrascht es manch einen Wanderer. Der Gast wird von echtem „Schlosspersonal“ empfangen, um in die Kräutergalerie geführt zu werden. Die altertümliche schmucke Einrichtung erweckt beim Besucher romantische und nostalgische Gefühle nach der „guten alten Zeit“. Dies ist der richtige Rahmen für die Präsentation schon vergessener Kenntnisse unserer Vorfahren, die sich in originellen Kräutererzeugnissen zeigen. Diese kann man

auch versuchen, je nachdem wie gern man seine Sinne verwöhnt. Es gibt ebenfalls eine Ausstellung alter Kutschen, die den Besucher in die Vergangenheit zurückversetzen, als es noch keine lautstarken Automobile gab und auf den verstaubten Straßen noch Königskutschen zu sehen waren. Zur Besichtigung lädt auch der gewölbte Schlosskeller, um sich bei angenehmem Kerzenlicht mit einem edlen Tropfen zu stärken. Neben dem Schloss gibt es einen Kräutergarten mit zahlreichen bekannten und weniger bekannten oder schon vergessenen Kräutern, die mit ihrer Schönheit, ihrem Duftreichtum sowie Gebrauchswert begeistern. Wenn Sie also das schnelle Tempo des Alltags vergessen möchten, besuchen Sie uns und lassen Sie sich überraschen.

/Schloss Trebnik/

V vlogi nemških turistov smo se ob opisu Slovenskih Konjic navdušili za ta kraj. Besedila so zelo privlačna, pregledna in dobro oblikovana. Navedene so tudi možnosti nastanitve, obiska gostinskih lokalov in turističnih kmetij. Vse je zelo nazorno prikazano in lahko dostopno. Zgoraj prikazana besedila pa smo izbrali kot vzorec informacij, ki so na voljo na spletu. Več si lahko ogledate v prilogi.

Drugačen vtis pa smo dobili, ko smo na isti način iskali informacije o Zrečah. Kot že vemo, so Zreče turistično zelo zanimive, zato tudi naša odločitev primerjati raznolikosti v ponudbi obeh krajev. Naše tovrstno iskanje pa ni obrodilo ravno najboljših sadov. Spodaj navedeno besedilo nam je na voljo, tudi ko smo v vlogi gostov, ki ne obvladajo slovenskega jezika. Naleteli smo samo na seznam gostinskih lokalov, brez opisa.

4. 5. 2 Zreče: ponudba in opisi, ki so na voljo nemško govorečim turistom

Ponudba

GOSTINSKI OBRATI, RESTAVRACIJE, HOTELI, PIZZERIJE, DNEVNI BARI v občini Zreče

- GOSTIŠČE ULIP, Zeče 35, 3210 Sl. Konjice, Tel: 03/ 752 06 16
- ZREŠKI GAJ, Cesta na Roglo 3 a, 3214 Zreče, Tel: 03/ 752 12 80
- GOSTIŠČE JANČIČ, Cesta na Roglo 4 b, 3214 Zreče, Tel:03/ 752 83
- ŠPAJZA, Cesta na Roglo 13, 3214 Zreče, Tel: 03/ 5762 615
- MLIN, Loška gora, 3214 Zreče, Tel: 03/ 576 23 32
- SMOGAVC, Gorenje 27, 3214 Zreče, Tel: 03/ 757 35 50
- ZALEZNIK JANA, Križevac 1, 3206 Stranice, Tel:03/ 576 28 60
- DOM NA PESKU Rogla, Pesek, Tel: 03/ 759 27 61
- JURGOVO Rogla, Tel.:03/ 757 74 45
- PEKARNA IN SLAŠČIČARNA TEŽAK
- HOTEL ZVON, Slomškova ul. 2, Zreče, Tel: 03 757 36 00
- HOTEL SMOGAVC, Slomškova ul. 4, Zreče, Tel: 03 757 66 00
- GOSTIŠČE SMOGAVC, Gorenje 27, Zreče, Tel: 03 757 35 50
- HOTEL POD ROGLO, Boharina 2, Zreče, Tel: 03 757 68 00
- HOTEL PLANJA Rogla, Tel 03/ 757 71 00
- KOVAŠKI PUB, Boharina 2, Zreče, Tel: 03 757 68 00
- PALADIN – pizzerija Zreče
- CAFFE MARKO, Tržnica Zreče
- CAFFE BAR TINČEK Stranice
- GOSTILNA TEJA Stranice
- GOSTIŠČE ULIP, Zeče 35, 3210 Sl. Konjice, Tel: 03/ 752 06 16
- ZREŠKI GAJ, Cesta na Roglo 3 a, 3214 Zreče, Tel: 03/ 752 12 80
- GOSTIŠČE JANČIČ, Cesta na Roglo 4 b, 3214 Zreče, Tel:03/ 752 83
- ŠPAJZA, Cesta na Roglo 13, 3214 Zreče, Tel: 03/ 5762 615
- MLIN, Loška gora, 3214 Zreče, Tel: 03/ 576 23 32
- SMOGAVC, Gorenje 27, 3214 Zreče, Tel: 03/ 757 35 50
- ZALEZNIK JANA, Križevac 1, 3206 Stranice, Tel:03/ 576 28 60
- DOM NA PESKU Rogla, Pesek, Tel: 03/ 759 27 61
- JURGOVO Rogla, Tel.:03/ 757 74 45
- PEKARNA IN SLAŠČIČARNA TEŽAK
- HOTEL ZVON, Slomškova ul. 2, Zreče, Tel: 03 757 36 00

- HOTEL SMOGAVC, Slomškova ul. 4, Zreče, Tel: 03 757 66 00
- GOSTIŠČE SMOGAVC, Gorenje 27, Zreče, Tel: 03 757 35 50
- HOTEL POD ROGLO, Boharina 2, Zreče, Tel: 03 757 68 00
- HOTEL PLANJA Rogla, Tel 03/ 757 71 00
- KOVAŠKI PUB, Boharina 2, Zreče, Tel: 03 757 68 00
- PALADIN – pizzerija Zreče

/hotel Smogavc/

/turistična kmetija Arbajter/

V drugi fazi našega dela smo sestavili anketni vprašalnik, da bi izvedeli še več (priloga).

4. 5. 3 Prisotnost nemškega jezika v gostinstvu in turizmu Dravinjske doline

Raziskovali smo prisotnost in kakovost nemščine v gostinstvu in turizmu.

Najprej smo sestavili vprašalnik, v katerem smo želeli izvedeti: kako visoka je stopnja izobraženosti glede znanja nemščine, koliko nemško govorečih turistov gostuje na področju Dravinjske doline in kaj jim lahko nudijo. Obenem smo tudi preverjali jezikovno pravilnost jedilnikov za nemško govoreče goste.

Obiskali smo hotele, gostišča in lokale na področju Slovenskih Konjic in Zreč.

Te lokacije so:

- 1. Pub Beli konj Slovenske Konjice
- 2. Hotel Smogavc d.o.o.
- 3. Terme Zreče in Hotel Dobrava 2000
- 4. Gostišče Ulipi
- 5. GIZ LTO TIC Zreče
- 6. Garni hotel Zvon Zreče

Ugotovili smo, da so Zreče veliko bolj razvile svojo turistično ponudbo kot Konjice. To smo tudi pričakovali, saj živimo v teh krajih in opažamo, da je v Zrečah zelo dobro poskrbljeno za goste in

njihovo udobje. Tudi lokacijsko so Zreče na boljšem. Takorekoč na dosegu roke imajo turisti Roglo, Terme, jezero, ob koncih tedna pa si lahko ogledajo še kakšno zanimivo tekmo na stadionu ali pa v telovadnici. Medtem ko v Konjicah turisti nimajo takšnih možnosti. Čeprav tudi Konjice premorejo nekaj zanimivosti, kot je dvorec Trebnik, cerkev Sv. Jurija, staro mestno jedro in grajski park, po katerem se lahko sprehodijo.

Ob tem pa je potrebno poudariti naše zgodnje ugotovitve ob iskanju informacij na spletu, kjer so v prednosti Slovenske Konjice.

4. 5. 4 Analiza anketnega vprašalnika

	Št. zaposlenih	Povp. gostov		Povp. gostov		Nem. govoreči	Ponudbe, material	Dod. Izobraževanje za zaposlene
		Zimska	Poletna	Individualno	Skupine			
1.	17 (honorarno)			25 %	75 %	Avstrijci 80 %	ceniki	NE
2.	5	40 %	60 %	20 %	80 %	Avstrijci 60 %	Jedilniki Osn. info.	DA
3.	100 +	50 %	50 %	65 %	35 %	Vsi tujci 89,6 %	Jedilniki Osn.info Kul. pro.	DA
4.	9	45 %	55 %	50 %	50 %	Avstrijci 30%	Jedilniki Osn. info.	NE
5.	1 + 1	75 %	25 %	100 %	0 %	Avstrijci 50 %	Osn. info.	DA
6.	3	40 %	60 %	80 %	20 %	Avstrijci 50 %	Osn. info. Kul. prog.	NE

Naše ugotovitve iz tabele bomo še na kratko povzeli:

Največ ljudi, ki so v stiku s tujci, je zaposlenih v strežbi in povsod je znanje nemškega jezika vsaj zadovoljivo.

Obisk gostov glede na letno in zimsko sezono je v odstotkih približno razdeljen na polovico, razen v primeru TIC-a, kjer je nemško govorečih tujcev v zimski sezoni občutno več.

V nekaterih gostiščih predstavljajo skupine večino gostov, medtem ko je v hotelih tako, da je največji odstotek individualistov. Na ponudbo TIC-a pa se obračajo samo individualisti. Nemško govorečih gostov je v vseh objektih preko 50 %, nekje tudi preko 89 %, razen v primeru gostišča, kjer je ta odstotek le 30 %. V vseh objektih so tujcem na voljo jedilniki (razen v primeru TIC-a) ter osnovne informacije. V dveh hotelih pa nemško govorečim gostom nudijo tudi kulturni program. V dveh hotelih in TIC-u nudijo svojim zaposlenim delodajalci izobraževanje v obliki tečajev oz. seminarjev.

4. 5. 5 Bogastvo okusov

Leta 2002 smo v okviru našega centra zbrali recepte, ki smo jih izdali v knjižici z naslovom Bogastvo okusov z južnega Pohorja in Dravinjske doline. Knjižica je bila prevedena tudi v nemški jezik. V njej najdete recepte z okoliških turističnih kmetij in gostišč. Za vas smo izbrali dva recepta, ki jih lahko preizkusite tudi doma ali pa obiščete omenjene kmetije in gostišča.

Pohorje Topf

Zutaten:

Zwiebel, Knoblauch, Gewürze, Salz, Putenfleisch, Schweinefleisch, Kalbfleisch, Speck, Steinpilze, Pfifferlinge, Öl, getrocknete Pilze, Graupen, Mehl, Wein, grüne Petersilie.

Klein gehackte Zwiebel rösten, Fleisch, Pilze, Speck, Knoblauch und andere Gewürze dazugeben. Alles gut rösten und Wasser beugeben. Aufkochen lassen, die Graupen und in Stücke geschnittene vorher gekochte Kartoffeln dazugeben. Anschließend noch den Wein und gehackte Petersilie dazugeben. Das Gericht anrichten.

(Pohorski lonec je tipična jed teh krajev, najbolje ga pripravijo v hotelu Dobrava v Zrečah.)

Apfeltorte

Zutaten:

325g Butter, 100g Zucker, 1kg Äpfel, 250g Mehl, 1 Ei, eine Prise Salz

Backform:

Rundes Model für Biskuite mit 100g kleingeschnittener Butter belegen und mit 50g Zucker bestreuen. Apfel schalen und vierteilen. Die Apfelteile dicht neben einander auf den Backformboden geben, mit dem restlichen Zucker und mit 25g geschmolzener Butter bestreuen. Auf hoher Hitze 20 Minuten backen, der Zucker muss karamelisieren, doch er sollte hellbraun bleiben. Aus anderen Zutaten einen Mürbeteig machen, ihn dünn ausrollen, über die Äpfel geben

und die Ränder nach innen ziehen. Bei mittlerer Hitze im Ofen ungefähr eine halbe Stunde backen. Die fertige Torte aus der Backform auf einen Servierteller stürzen, in Stücke schneiden und noch warm servieren.

(To okusno torto pripravljajo v Hotelu Dravinja v Slov. Konjicah)

4. 5. 6 Zaključek in sklepne misli

Ob obisku gostinskih lokalov smo velikokrat naleteli na nerazumevanje za naše delo, zato je analiza drugačna, kot smo predvideli.

Ob koncu še naša sklepna misel:

»Turizem obogati kraj, občino, ljudi. Privilegij je propagirati košček Slovenije, ki slovi po svoji gostoljubnosti in pristnosti. Glede na to, da je prisotnost nemško govorečih turistov velika, ugotavljamo, da bi bilo potrebno vložiti še veliko truda za oblikovanje dobrih besedil, ki nenazadnje predstavljajo gostinski lokal, širše kraj in nenazadnje tudi Slovenijo.«

4. 6 RAZNOLIKOST V KAMNINSKI SESTAVI DRAVINJSKE DOLINE – Pavlakova jama

4. 6. 1 Opis raziskovalnega problema in namen naloge

Slovenija je bogata s kraškimi pojavi, ki so skoncentrirani predvsem na J in JZ, kjer so tla sestavljena iz apnencev. A tudi na območju metamorfnih kamnin v naši okolici so posamezni otoki sedimentov (apnenci s primesmi dolomitov), kjer nastajajo kraški pojavi.

V Zrečah je v pobočju hriba nad bivšo Pavlakovo graščino Pavlakova jama. Raziskali smo njene biološke in geografske značilnosti v okviru projekta Raznolikost v Dravinjski dolini, da bi ugotovili, ali bi jo lahko vključili v turistično ponudbo Zreč in bi prikazali izjemno reliefno raznolikost naše ožje okolice.

4. 6. 2 Oblikovanje hipotez

H1: Ne pričakujemo zelo dolge in prostorne jame, ampak kratko in z ravnimi tlemi.

H2: Menimo, da bodo v jami tudi kapniki, a ne tako izraziti kot na Krasu.

H3: Pričakujemo, da se bo temperatura zraka in tal zniževala v globino, ko bomo šli v notranjost.

H4: Ne pričakujemo sledov človeškega bivanja iz prazgodovine.

H5: Morda so jo okoliški kmetje uporabljali kot shrambo ali ledenico.

H6: Zrak bo po vsej verjetnosti zelo vlažen. Ne pričakujemo pa da bo jama zelo prepišna.

H7: Domnevamo, da bo v jami tekoča voda, ki bo zelo trda.

H8: Prst bo najverjetneje zelo vlažna in kisla z malo organskimi snovmi.

H9: Pričakujemo, da bodo na vhodu še višje razvite rastline, globlje pa bodo le še nižje ali pa rastlinja ne bo več.

H10: V jami bomo verjetno odkrili malo število jamskih živali npr. pajke in netopirje.

4. 6. 3 Raziskovalne metode

Raziskovalno delo je potekalo v štirih delih: zbiranje informacij, terensko delo, laboratorijsko eksperimentalno delo ter pisanje poročila.

Pri raziskovanju smo uporabili naslednje metode dela:

1. Zbiranje informacij
2. Intervjuvanje
3. Popisovanje
4. Določevanje
5. Kemijske analize
6. Merjenje
7. Kartiranje
8. Skiciranje
9. Orientacija
10. Vzorčenje

Fotografija 1: Določanje azimuta

OMEJITVE PRI IZDELAVI NALOGE

Pri raziskavi in preučevanju jame smo bili časovno omejeni, prav tako smo izvajali različne meritve s preprostimi pripomočki, ki ne dajejo vedno točnih rezultatov.

Vseeno upamo, da bodo zbrane informacije podale vsaj okvirno sliko o eni izmed največjih jam na območju Dravinjske doline.

PREDPOSTAVKE V NALOGI

Predvidevali smo, da je jama prehodna, in da je možno raziskovanje brez večjih nevarnosti z uporabo preproste zaščite (oblačila, čelade) in pripomočkov (naglavne in ročne svetilke).

Predvidevali smo tudi, da je v jami prisotno življenje, tako da bo raziskovanje zanimivo tudi z biološkega vidika.

4. 6. 4 Osrednji, teoretični del

Značilnosti kraškega površja

V Sloveniji je 43 % ozemlja zgrajeno iz apnenca – pretežno kalcijevega karbonata (Gams 1974) ali dolomita (kalcijevo magnezijevega karbonata) (Badino in Verša 1998). Obe kamnini sta nastali s sedimentacijo delcev odmrlih morskih organizmov na dno nekdanjih morij v mezozoiku med 247 in 65 milijoni let v geološki preteklosti. Nakopičene lupine in skeleti organizmov so se med kasnejšimi geološkimi procesi preoblikovali v kamnino, zaradi tektonskih, zlasti orogenetskih gibanj pa so prišle te kamnine na površje. Tako je nastala tudi prek 6 km debela skladovnica

karbonatnih kamnin južne Slovenije, ki je verjetno ena najdebelejših na svetu (Badino in Verša 1998).

Na tem območju je zaradi specifične kamninske sestave veliko kraških pojavov. Karbonatne kamnine so dokaj mehke in zato podvržene koroziji, denudaciji in eroziji ter raztapljanju (Gams 2004). Potoki s površja prodirajo skozi sisteme razpok v notranjost kraškega masiva in na svoji poti oblikujejo jame z raztapljanjem karbonata in dolomita. Korozija je odvisna od temperature vode, količine nitritnih in nitratnih ionov, organskih kislin, količine CO, CO₂, SO₂, raztopljenih v vodi, ter od količine premikajoče vode (Gams 2004). Največji vpliv na raztapljanje apnenca ima CO₂. Več ga je raztopljenega v vodi, ki pronica skozi gost rastlinski sloj in ima nižjo temperaturo (Badino in Verša 1998).

Jame so od njihovega odkritja vzbujale vtis strahu in zanimanja. Danes pa ljudje v njih iščemo razvedrilo, zdravje in nova spoznanja (Gams 2003). Po krasoslovni terminologiji je jama korozivno nastala podzemeljska odprtina v skali, ki je dolga vsaj 10 m in prehodna za človeka. V kamnini pa pri koroziji nastajajo tudi manjši neprehodni prostori, ki jih imenujemo špranje. Raziskovanje podzemeljskih organizmov v teh prostorih je nemogoče, saj so človeku praktično nedostopni. Del informacij lahko dobimo le s proučevanjem ulovljene (precejene) vode skozi stene površja. Tako smo pri raziskovanju omejeni le na dostopne prostore večjih dimenzij, jame. Velik del jam pa s površja ni dostopen. Na površju lahko zasledimo le določene znake, ki nakazujejo, da je masiv prepreden s številnimi podzemnimi rovi (Badino in Verša 1998). Ti predeli podzemlja ostajajo neznani.

Vegetacija uspeva le v vhodih delih jam, in sicer tako daleč v notranjost, dokler svetloba še omogoča primarno produkcijo. V turistično urejenih jamah lahko zaradi umetnega osvetljevanja ob lučeh uspevajo modrozeleni cepeljivke in preprosto rastlinstvo.

V geološki preteklosti so živali našle v podzemnem okolju nove ekološke niše iz različnih razlogov, med drugim zaradi relativno stalne mikrokline. Globoko v podzemlju so abiotski dejavniki zelo stabilni. V podzemeljskih prostorih je popolna tema, visoka relativna zračna vlaga, temperatura zraka se giblje okoli zunanje srednje temperature (pri nas pretežno 6-10 °C), pogosto je preprih zelo šibak (Pipan). Dnevno in letno spreminjanje teh dejavnikov je zelo omejeno.

V primerjavi s kraškimi jamami drugod so jame slovenskega krasa najbogatejše glede življenjske pestrosti (Culver 2004). V jamah brez ponornic in brez prenikajoče vode ter spiranja organskih snovi s površja je jamskih živali manj.

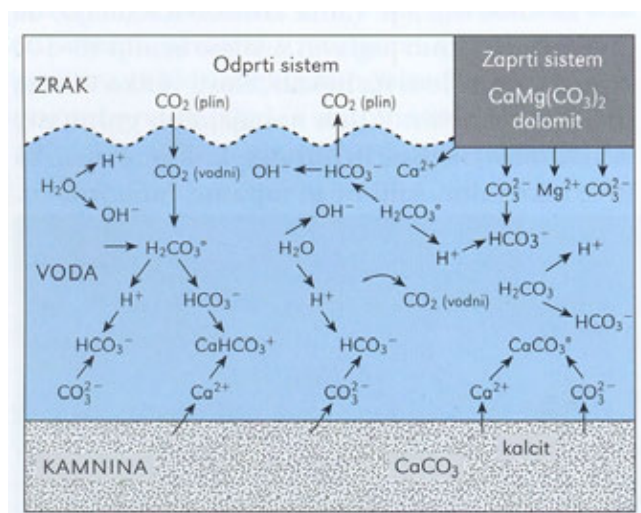
Legenda:

Bela – zrak

Modra – voda

Siva – kamnina

Skica 1: Shema kemičnih procesov med koroziijo kamnin (Gams 2004)

4. 6. 5 Empirični del

GEOGRAFSKI PODATKI PAVLAKOVE JAME

Velikost

Dolžina: 60 m

Širina vhoda: 1,70 m

Identifikacija jame

Ime jame:

Pavlakova jama

Več imen (sinonimi)

Nima več imen

Izvor imena:

Ime je dobila po domačiji. Graščak je bil Polak (popačenka Pavlak)

Zemljišče:

Lastnik zemljišča

Potočnik Anica in Andrej, Jamniška cesta 11, 3214 Zreče.

Fotografija 2: Vhod v Pavlakovo jama

Zemljepisna lega

15°22' – vzhodne geografske širine, 46°22' severne geografske dolžine

Najbližje naselje

Zreče

Izhodišče dostopa

Terme Zreče

Zemljevid 1: Dostop do Pavlakove jame

Fotografija 3: Načrt dela pri kmetiji Potočnikovih

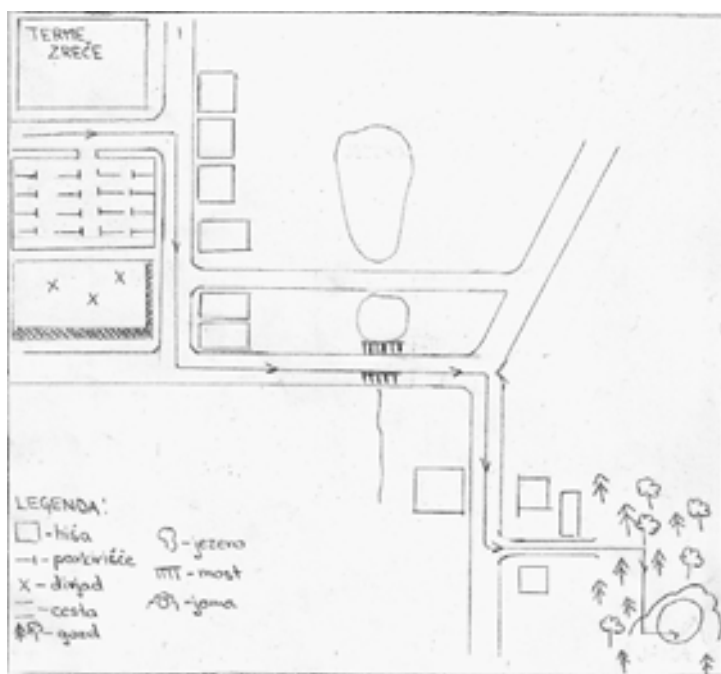

Fotografija 4: Pot do jame poteka prečno na hrib

Dostop

Pot smo začeli izpred Term Zreče. Zavili smo na levo in odšli mimo vil po makadamski cesti (na desni strani je srnjad). Prišli smo do asfaltirane ceste in tam smo zavili levo. Šli smo po hribu navzdol, kjer smo prečkali most. Na križišču smo zavili desno. Kakšnih 200m naprej smo prišli do večjih kmetij. Tam smo ustavili po hribu navzgor in po gozdni poti prispeli do jame.

Skica:

Skica 2: Pot do Pavlakove jame

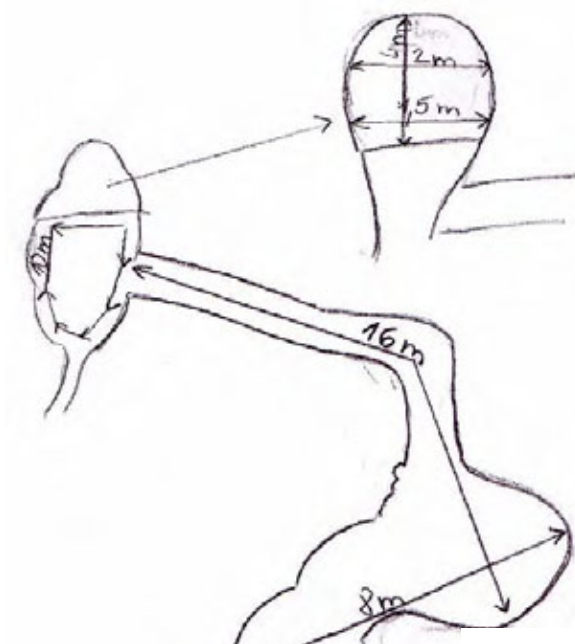
Smer	Stopinje	Ime objekta
severozahod	10°	Lesena hiša na levi (rjava)
severovzhod	50°	Hiša s temno rdečo streho
severozahod	11°	Kozolec
severovzhod	25°	Pokopališče

Tip jame

Ocenili smo, da ima raziskovalna jama karakteristike suhe jame z izjemo stalno prisotne vlage, ki je odvisna glede na padavinski režim. Opisali smo jo s pomočjo jamarskega priročnika za klasifikacijo novih jam.

Opis jame	Klasifikacija Pavlakove jame	Dodaten opis
Spodmol, kevdere: majhna jama z vodoravnim vhodom, v celoti izpostavljena zunanjim vplivom.		
Vodoravna jama: tako vhod kot notranji deli jame so pretežno vodoravni.		V sredini rova je manjša dvorana, v zadnjem delu pa se do zadnje dvorane dviga rahel ozek vzpon.
Jama z breznom in etažami, poševna jama: v jami so tako vodoravni kot navpični deli. Vhod je lahko vodoraven ali navpičen.		
Jamski sistem: jama je zaradi velikosti in razvejanosti morfološko zelo raznolika.		
Brezno: jama sestavlja enovito brezno		
Poševno in stopnjasto brezno: jama sestavlja več povezanih brezen, brez vodoravnih delov.		

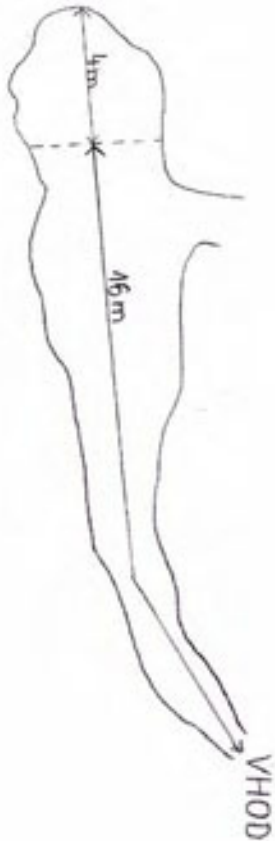
Skica:

Skica:

Skica 3: Dolžina poligona

Skica 4: Dolžina rova

Višinska razlika

Najnižja točka

Najvišja točka

Razlika

10 – 11m

Dimenzije vhoda

Širina

1,70m

Fotografija 5: Dimenzije vhoda

Višina

2,40m

MORFOLOGIJA JAME

Opis: Jama iz vznožja hriba ne moreš videti. Na začetku poti skozi gozd je veliko majhnih dreves in grmičevja. Sledi majhna gozdna pot. Jama je na strmem pobočju, veliko je kamenja, zato je potrebno paziti, kako pristopamo in sestopamo. Na področju jame je značilen mešani gozd z bogato podrastjo.

Vhod in vhodni del:

Opis: Vhodni del je suh in izpostavljen zunanjim vplivom. Ker jama ni visoka, je nevarno, da se udariš v strop. Opaziti je že tudi kapnike, ki nastajajo, lišaje na desni strani vhoda in modrozeleni cepljivke.

Fotografija 6 in 7: Vhodni del jame

Notranji deli jame:

Opis: Pri vhodu v jamo opazimo na stropu in na obeh vhodnih stenah modrozeleno cepljivke. Ima majhne kapnike (so v nastajanju). Najprej v jami opazimo na tleh kamenje, listje, blato in na stenah rahle razpoke. V prvi dvorani je veliko kamenja in peska. So tudi razpoke, iz katerih občasno kaplja voda. Na sredi jame je na levo spodaj majhen rov. Pri osvetlitvi smo opazili več ponorne vode kot v ostalih rovih. Na koncu rova je dvorana, ki je največji prostor v jami. Tla so mokra in blatna brez velikega kamenja. Iz dvorane vodi rov navzgor in je težko dostopen, v zadnjem delu le z jamarsko opremo.

Fotografija 8 in 9: Kapniki v nastajanju

Fotografija 10: Vhod v brezno

Fotografija 11: Reliefne oblike steni rova

Jamski sedimenti, zanimive tvorbe in oblike:

Opis: V jami je blato, prod, prodno kamenje. Najdemo tudi kapnike, ki so v nastajanju. Stene jame so vlažne, strop je svetlikajoč.

STROKOVNI PODATKI O JAMI

Geološki podatki

Vrsta kamnine

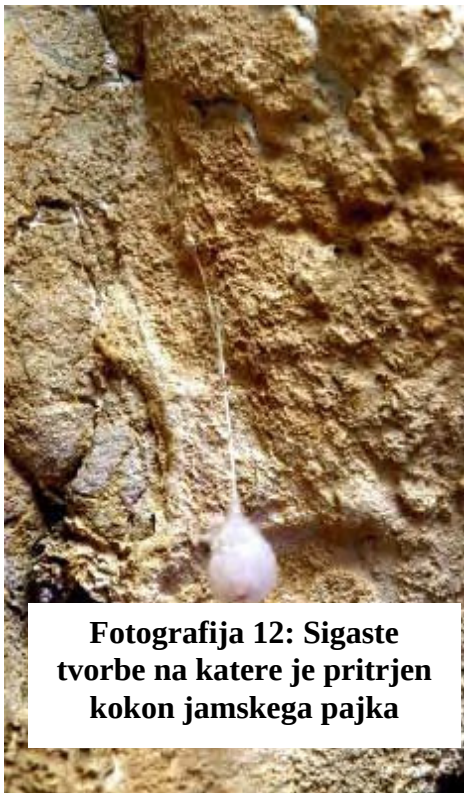
apnenec

Debelina matične kamnine

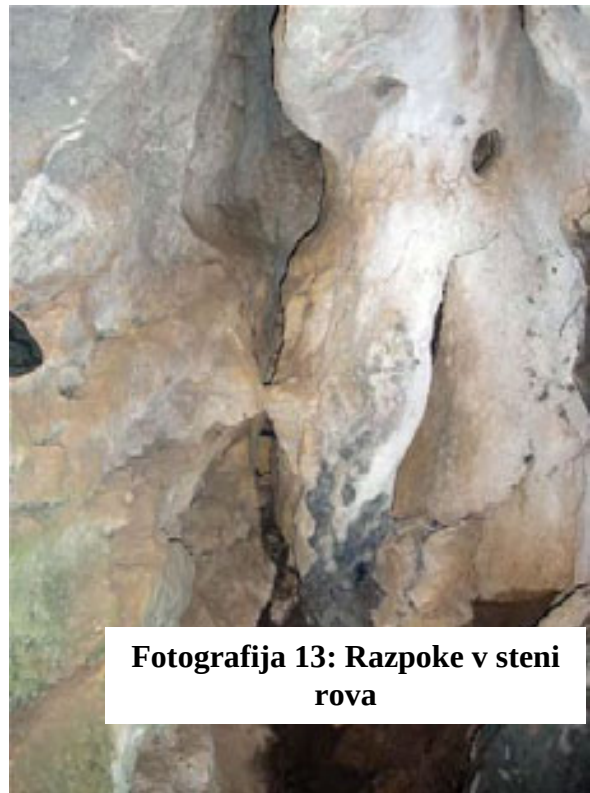
10 m

Razpoke v stenah

So različnih oblik in velikosti

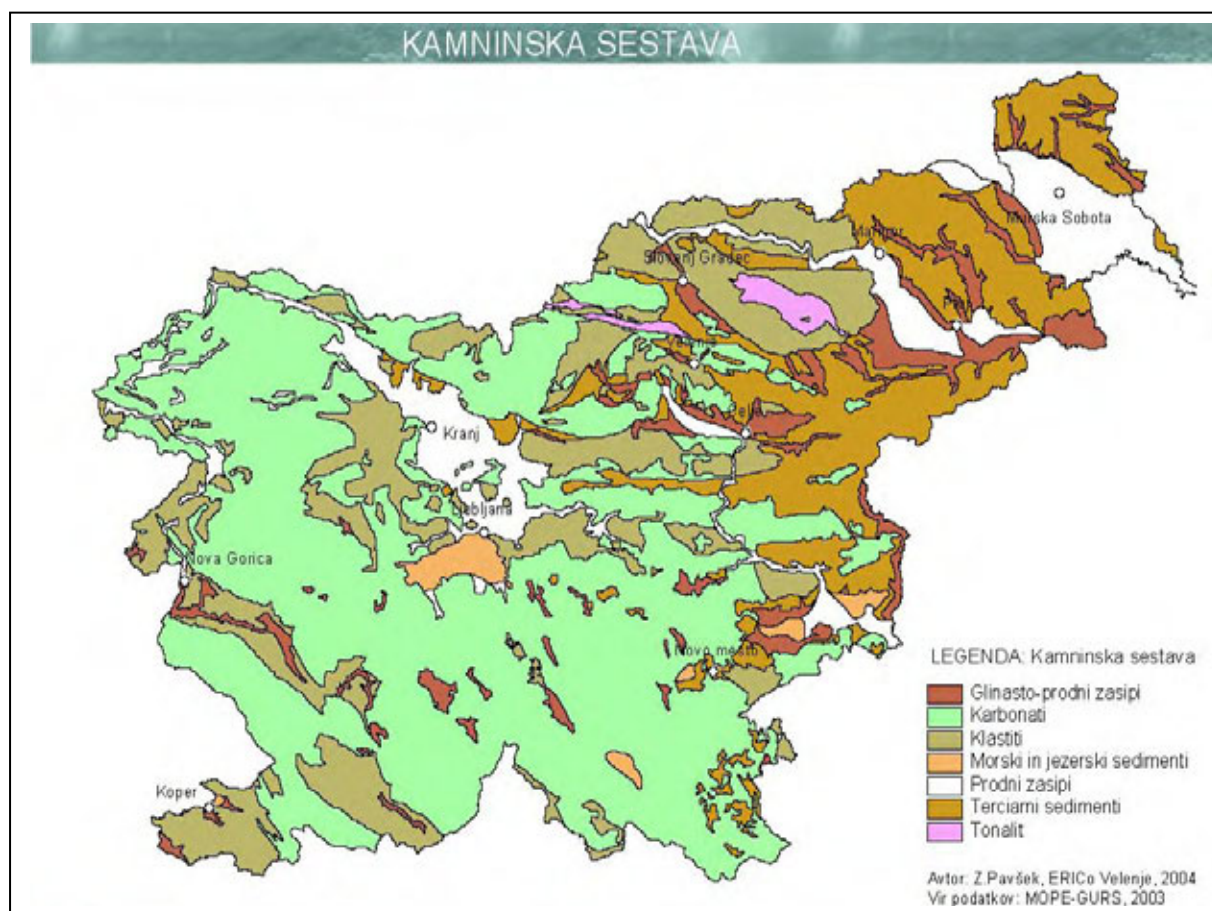
Fotografija 12: Sigaste tvorbe na katere je pritrjen kokon jamskega pajka

Fotografija 13: Razpoke v steni rova

Primerjava z geološko karto

Na geološki karti najdemo osamljena območja karbonatnih kamnin na območju nahajališča Pavlakove jame. Glede na pojavljanje karbonatnih kamnin domnevamo, da je v bližnji okolici še več jam, ki so verjetno medsebojno povezane. Za tovrstno odkrivanje pa bi potrebovali boljše opremo in strokovno pomoč, saj s površja niso dostopne.

Skica 5: geološka karta Slovenije (Agencija republike Slovenije za okolje)

Hidrološki podatki

Opis: Jama je suha, voda kaplja le s stropa. Nekaj ponorne vode je bilo ujete v manjši kotanji.

Trdota vode

Trdoto vode smo določili s pomočjo kovčka za kemijsko analizo vode (Riedel – de Haën, Aquanal –Ökotest Wasserlabor).

Meritve in ugotovitve:

VZOREC	Število kapljic (trdota vode °d)
voda iz kotanje v jami	20° d

Ugotovili smo, da je voda, ki se nahaja v jami, trda in spada v četrti trdotni razred, ki zajema interval 18 - 30° d (trdotnih stopinj).

ARHEOLOŠKI OPIS

Opis: Sledov človeškega gibanja in zadrževanja nismo našli.

GOSPODARSKI OPIS

Opis: Po intervjuju z domačini smo ugotovili, da so jamo uporabljali kot hladilnico in tudi za shranjevanje ledu.

METEOROLOŠKI OPIS

Temperatura tal in zraka

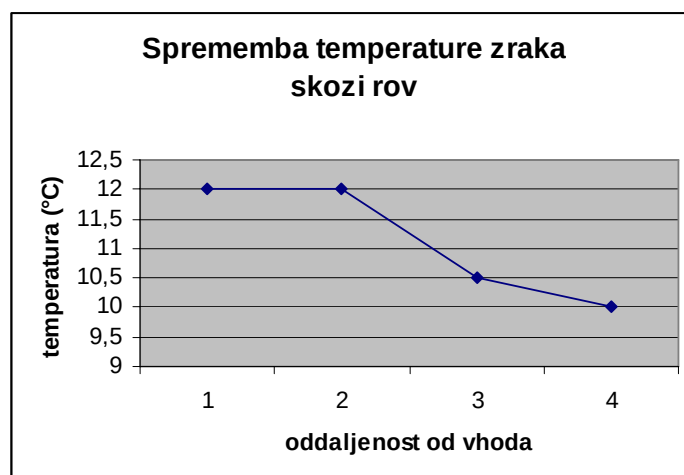
Temperaturo tal in zraka smo izmerili pred vhodom, na vhodu v jamo, na sredini in na koncu rova (štiri meritve). Temperaturo smo merili do 0,1° C natančno.

Temperaturo zraka smo merili tako, da smo termometer držali vstran od teles. Pri tem smo ga držali na vrvici, da temperatura telesa ni vpliva na izmerjeno temperaturo okolice. Kot primerjalno meritev smo naredili tudi meritev s psihrometrom, ki ima vgrajen digitalni termometer

Meritve:

Temp. zraka pred jamo	Vhod v jamo (1)	Sredina rova (2)	Konec rova (3)
12° C	12 ° C	10,5 ° C	10 ° C

Graf: Temperature zraka v odvisnosti od oddaljenosti od vhoda

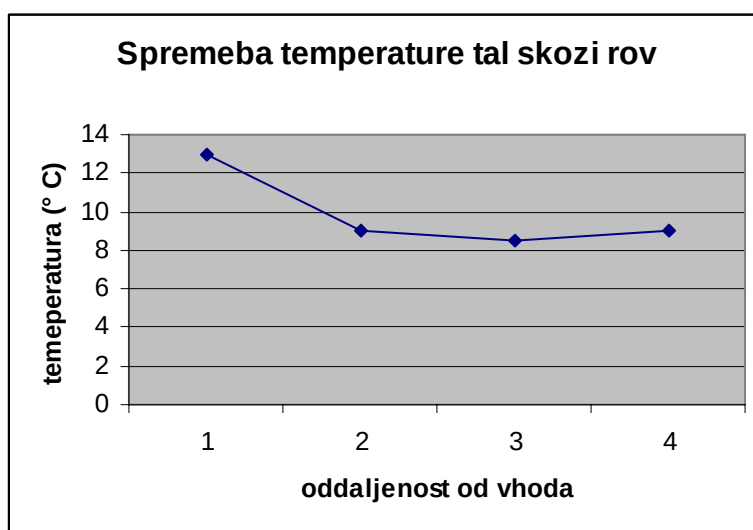
Ugotovili smo, da se temperatura z oddaljevanjem od vhoda niža. Večji padec v temperaturi (2°C) smo opazili na odseku od vhoda do sredine rova. Od sredine do konca rova pa je bil padec temperature komaj opazen (0,5°C). Meritve so bile pričakovane, saj se temperatura v globini jame bolj ali manj stabilizira.

Temperaturo tal smo izmerili tako, da smo v tla s šilom naredili 2 cm globoko luknjico, v katero smo namestili alkoholni termometer. V srednjem delu rova smo imeli nekaj težav, saj so v tem delu tla najbolj peščena s trdo kamnito podlago.

Meritve:

Temp. tal pred jamo (1)	Vhod v jamo (2)	Sredina rova (3)	Konec rova (4)
13° C	9° C	8,5° C	9° C

Graf: Temperature tal v odvisnosti od oddaljenosti od vhoda

Meritve temperature tal so potrdile dejstvo, da se temperatura zraka hitreje spreminja, medtem ko je temperatura tal bolj ali manj stalna. Temperatura tal je najverjetneje sezonsko in klimatsko pogojena, za kar pa nimamo dovolj dokazov. Zanimivo je dejstvo, da je temperatura tal v sredini rova nekoliko nižja (0,5°C) kot v zadnjem delu rova. To je najverjetneje posledica nehomogene podlage, v kateri smo merili temperaturo na vseh treh vzorčnih mestih.

Vlažnost zraka

Za določitev vlažnosti zraka smo uporabili psihrometer. Meritve smo opravili do 1% natančno. Vlažnost smo merili pred jamo, na vhodu v jamo, v sredini in na koncu rova.

Meritve:

Vlažnost zraka pred jamo (1)	Vhod v jamo (2)	Sredina rova (3)	Konec rova (4)
75,0 %	79,6 %	90,9 %	92 %

Meritve so pokazale, da se vlažnost spreminja z oddaljevanjem od vhoda v jamo, V notranjosti je pričakovano najvišja vlažnost, saj voda polzi po stenah in pri tem jo večji delež tudi izhlapi. Najverjetneje je zračna vlažnost v jami odvisna tudi od količine padavin. Naše meritve so bile opravljene dva dni po večjem deževju, zato je bila tudi jama bolj mokra kot pri prvem obisku, ko je bilo vreme dalj časa suho. Primerjalne meritev nismo opravili, saj pri prvem obisku nismo imeli psihrometra, zato so naša razmišljanja le domneve, ki temeljijo na podlagi opazanj.

Vlažnost prsti

Vlažnost tal smo določili s tehtanjem prsti pred in po sušenju pri temperaturi 105°C. Sušili smo jo tako dolgo, dokler masa vzorca prsti ni več spremenjena. Meritve smo opravili do 0,1% natančno. Vzorce prsti smo odvzeli na treh mestih: na vhodu v jamo, na sredini rova in na koncu. Vzorce smo hranili v zaprtih steklenih kozarcih in jih obdelali v šolskem laboratoriju.

Meritve:

Masa čaše:

MERITEV	ČAŠA 1	ČAŠA 2	ČAŠA 3
M 1:	97,8 g	97,4 g	96,7 g

Masa čaše in prsti pred sušenjem

MERITEV	ČAŠA + VZOREC 1	ČAŠA+VZOREC 2	ČAŠA+VZOREC 3
M 1:	130,5 g	131,4 g	139,0 g

Masa čaše in prsti med sušenjem:

MERITEV	ČAŠA + VZOREC 1	ČAŠA+VZOREC 2	ČAŠA+VZOREC 3
M 1:	130,5 g	131,4 g	139,0 g
M 2:	126,5 g	129,6 g	130,7 g
M 3:	124,5 g	128,7 g	128,8 g
M 4:	124,5 g	128,7 g	128,8 g

Izračun: Količina vlage v tleh procentualno:

MERITEV	VZOREC 1	VZOREC 2	VZOREC 3
M 1:	4,6 %	2,1 %	7,3 %

Iz meritev lahko razberemo, da je bila največja vlažnost prsti na koncu rova. Vlažnost v srednjem delu rova je pričakovano najnižja, saj vzorec odvzet na tem delu ni bil tako homogen kot na drugih dveh vzorčnih mestih. V tem delu so tla najbolj peščena, to pa je tudi razlog, da lahko zadržijo najmanjšo količino vlage.

Prepih

Za določitev prepiha smo uporabili merjenje hitrosti dima dišeče palčke. Meritve smo opravili do 0,1m/s natančno.

Meritve:

MERITEV	ČAS (s)	HITROS (m/s)
M 1 na začetku rova	6	0,17
M 2 na sredini rova	6	0,17

Prepiha v jami skorajda ne opazimo, zato smo imeli pri merjenju kar nekaj težav. V primeru, da so bili v rovu dijaki, meritve niso bile primerljive, kot če smo merili prepih v praznem rovu. Iz meritev lahko sklepamo, da je rov na zadnjem koncu verjetno povezan s površjem.

ABIOTSKI DEJAVNIKI

pH tal

Primerjali smo vse tri vzorce tal, ki smo jih odvzeli na omenjenih popisnih mestih v jami: vhod v jamo, sredina rova in na koncu rova. Analize tal smo nadaljevali v šolskem laboratoriju.

V označeni čaši smo zmešali 4 čajne žličke vsakega vzorca tal z ekvivalentno količino destilirane vode. Drugi del prsti smo shranili za določanje organskih snovi v tleh. Raztopino smo pustili namakati 2-4 ure. Vsakih 10 min smo zmešali s stekleno palčko. Nato smo uporabili univerzalne pH lističe. Dobljene rezultate smo primerjali z analizo vzorčne vode z reagenti iz kovčka za kemijsko analizo vode (Riedel – de Haën, Aquanal – Ökotest Wasserlabor).

Rezultati:

pH vzorca na vходу rova: 7,5

pH vzorca na sredini rova: 8

pH vzorca na koncu rova: 8

Predvidevali smo, da bo voda v jami kisla. Rezultati pa so pokazali, da je voda v jami bazična. Pri tem smo v napovedi pozabili upoštevati, da voda s kislim pH kamnino raztopi. S tem smo ovrgli napovedano hipotezo. Zaključimo lahko, da je voda, v kateri je že raztopljena kamnina – apnenec (CaCO_3), zaradi prisotnosti karbonatov, bazična.

Organske snovi v tleh

Za določitev organskih snovi v jamskih tleh smo uporabili posušeno prst, v kateri smo že določili vlažnost tal.

Posušeno prst smo dali v terilnico in prst zmleli v fini prah. Nato smo zmleto prst presejali skozi sito, da smo odstranili kamnite delce. Dve čajni žlički presejanega vzorca smo dali v žarilni lonček in stekali. Žarilni lonček smo segrevali nad plinskim gorilnikom 2 uri pri temp. 700°C .

Masa žarilnega lončka:

MERITEV	ŽAR. LONČEK 1	ŽAR. LONČEK 2	ŽAR. LONČEK 3
M 1:	32,6 g	32,5 g	33,4 g

Masa žarilnega lončka in prsti pred žarenjem:

MERITEV	ŽAR. LONČEK 1	ŽAR. LONČEK 2	ŽAR. LONČEK 3
M 1:	38,8 g	38,7 g	40,9 g

Masa žarilnega lončka in prsti po žarenju:

MERITEV	ŽAR. LONČEK 1	ŽAR. LONČEK 2	ŽAR. LONČEK 3
M 1:	38,7 g	38,7 g	40,8 g

Masa organskih snovi v prsti:

	VZOREC 1 m (pred žarenjem) – m (po žarenju)	VZOREC 2 m (pred žarenjem) – m (po žarenju)	VZOREC 3 m (pred žarenjem) – m (po žarenju)
m (g) organskih snovi	0,1 g	0g	0,1 g
Delež (%) Organskih snovi	1,6%	0%	1,3%

V prsti so organske snovi v zelo majhnih količinah. Rezultati so pričakovani, saj v jamah ni primarne produkcije. Podzemeljski prehranjevalni spleti so skoraj v celoti odvisni od drugih ekosistemov, iz katerih ponornice prinašajo organske snovi. Prehranjevalni splet podzemlja tako temelji na saprofagih, bakteriovorih in fungivorih ter geofagih porabnikih, ki so potem plen plenilskim vrstah. Pri večini vrst opazimo polifagijo.

Karbonati v tleh

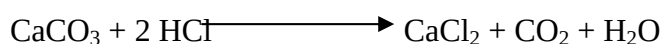
Karbonate v tleh smo določali s preizkusom s HCl.

V notranjosti jame smo nabrali kamnite vzorce. Izprali smo jih z destilirano vodo in posušili. Vstavi smo jih v petrijevko in po kapljicah nanесли HCl. S prostim očesom in lupo smo opazovali, kaj se dogaja.

Opažanja:

Vsi kamniti delci, ki smo jih preizkusili s HCl, so dali pozitivno reakcijo. Izhajali so mehurčki CO₂, ki so bili dobro vidni z lupo in s prostim očesom.

Kemijska enačba:

ONESNAŽENOST IN DRUGI ČLOVEKOVI VPLIVI

V jami smo opazili odpadke: nogavice, avtomobilsko gumo, žico, ostanke blaga, živalske kosti domačih živali,... Iz tega lahko sklepamo, da v jamo občasno mimoidoči ali pa domačini odlagajo smeti. V nadaljevanju smo naredili tudi kemijsko analizo vode z namenom, da bi ugotovili morebitno kemijsko onesnaženost ponornice.

Kemijska analiza vode

Vzorec vode smo analizirali s pomočjo kovčka za kemijsko analizo vode (Riedel – de Haën, Aquanal –Ökotest Wasserlabor).

Dokaz amonija

Prisotnost amonija nam pove, ali je bila voda pred kratkim v stiku z razpadajočimi organskim materialom (kanalizacija – urin).

VZOREC	količina amonija v mg/l
Voda iz kotanje v jami	0 - 0,2

Dokaz nitritov

Nitritne soli nastanejo iz nitratov in so strupene za vse živalske vrste, tudi za človeka. V velikih količinah lahko povzročijo tudi rakava obolenja.

VZOREC	količina nitritov v mg/l
Voda iz kotanje v jami	Manj od 0,02

Dokaz nitratov

Nitrate lahko zasledimo v vseh vrstah vod. So znak onesnaženja s kanalizacijskimi vodami ali pa jih padavine spirajo iz naravno ali umetno gnojnih površin.

VZOREC	količina nitratov v mg/l
Voda iz kotanje v jami	0

pH vode v jami

pH vode je pokazatelj, ali ima ponornica kisle oz. bazične lastnosti. Poleg analize z reagenti smo opravili tudi preizkus pH z univerzalnimi indikatorskimi lističi.

VZOREC	pH
Voda iz kotanje v jami (reagenti)	8,5
Voda iz kotanje v jami (indikator)	8-9

Dokaz fosfatov

Večje količine fosfatov se pojavljajo v vodah zaradi uporabe pralnih praškov, detergentov, umetnih gnojil, ki jih padavine spirajo iz umetno gnojenih površin.

VZOREC	količina fosfatov v mg/l
Voda iz jame	0

Iz rezultatov kemijske analize lahko sklepamo, da je voda Pavlakove jame kemijsko neoporečna. V njej nismo zasledili nobenih kemijskih primesij značilnih za onesnaženje z organskim materialom, kanalizacijskimi odplakami, gnojevko, pralnimi in čistilnimi sredstvi. Tudi pH vode je primeren jamskim ekosistemom. Rahlo bazičen pH je posledica raztopljenih karbonatov.

POPIS BIOTSKIH DEJAVNIKOV

Popis rastlinja na začetku jame

S popisnimi metodami smo v okolici vhoda v jamo popisali rastline. Ugotovili smo, da se razen modrozelenih cepljivk na vhodu druge rastline (praproti, mahovi, lišaji) ne pojavljajo. Modrozeleni cepljivke so močnejše zastopane na strani, ki je nekoliko bolj osvetljena. Zanimive pa so bile korenine višjih rastlin, ki so se v večji meri pojavljale skozi ves rov. Na njih smo opazili apnenčaste obloge.

Popis živali v notranjosti jame

Jame naseljujejo živali, ki so različno prilagojene podzemnemu okolju. Glede na ekološko navezanost na podzemeljsko okolje delimo jamske živali v tri skupine (Vandel 1964, Ginet & Decou 1977, Badino in Verša 1998).

TROGLOKSENI

Vhodne dele jam uporabljajo kot začasna zavetišča ali tja po naključju zaidejo iz površja (Novak in sod. 2003). Večina vrst zaide v to področje v času prezimovanja ali preživljanja neugodnih življenjskih razmer v času poletja (suša, vročina, deževna obdobja...). Med njimi najdemo sesalce, ptiče, plazilce, dvoživke, vlagoljubne nevretenčarje in druge.

TROGLOFILI

So živali, ki so prilagojene življenju v površinskih okoljih, kot tudi v podzemlju. Najdemo jih v vhodih delih jam pa tudi v njihovi notranjosti. So morfološko, fiziološko in ekološko prilagojene na podzemno okolje – v jamah lahko dozorijo (Novak in sod. 2004). Troglofile najdemo tudi na površju. Tipičen primer je jamska kobilica iz rodu *Troglophilus*, ki jo pogosto najdemo tudi za lubjem številnih drevesnih panjev in v kletih (Pipan). Vhodne dele jam zaradi ugodnejših mikroklimatskih razmer izbirajo tudi številne vrste žuželk, pajkovcev in polžev. Občasni obiskovalci podzemlja imajo velik ekološki pomen za podzemeljske živali. Zaradi odsotnosti proizvajalcev je gvano teh živali za marsikatero skupino živali prehranjevalna osnova. Veliko živalskih skupin pa je odvisnih od organskega drobirja, ki ga naplavijo ponikalnice.

TROGLOBIONTI

Te živali jame stalno naseljujejo in so visoko specializirane na specifično življenjsko okolje. Najdemo jih predvsem v notranjih delih jam. Prepoznamo jih po morfoloških in ekoloških prilagoditvah na podzemno okolje (Novak in sod 2004). Njihova popolna prilagoditev stalnemu bivanju v podzemlju je rezultat dolgoletne evolucije. To dokazujejo številne prilagoditve vseh organskih sistemov. Najštevilčnejše med njimi so nevretenčarji iz skupin ploski črvi, maloščetinci in predvsem členonožci. Med slednjimi prevladujejo žuželke, dvojnonoge, pajkovci in raki. Med vretenčarji pa so prisotne dvoživke in ribe predvsem v tropskih predelih. Troglobionti so izključno živali podzemlja, zato na površje zaidejo le v primeru, da jih naplavi močan vodni tok (Pipan).

V podzemlju lahko ločimo kopne in vodne živali. Med kopnimi prevladujejo saprofagi, fungivori in plenilci. Vrste, ki so izrazito fitofage, v jamah ni. V jamah se lahko pojavijo le naključno.

V severni in osrednji Sloveniji je v letih 1977-2001 raziskovalna skupina Toneta Novaka sistematsko raziskala kopensko favno in ekološke razmere v 55 votlinah in izkopanih rovih. Do leta 2005 so popisali 321 rodov, 456 vrst in 100 podvrst iz 183 družin (Novak 2005). Omenili bomo le nekaj najpogostejših predstavnikov: hrošči brzci (*Anophthalmus scmidtii* in drugi), mrharji (*Leptodirus hochenwartii*, *Aphaobius milleri*, *Bathyscia freyeri* in drugi), jamske kobilice (*Troglophilus cavicola* in *Troglophilus neglectus*), skakači (vrste *Sinella*, *pseudosinella*, *Verhoeffiella*, *Tomocerus*) in druge nekrilate žuželke; nekateri pajki (*Stalita*

taenaria), paščipalci (*Neobisium spelaeum*, *Chthonius spalaophilus*), suhe južine (vrste *Ischyropsalis* in *Siro*), pajkovci (*Koenenia*), mnoge pršice (*Eugamasus*, *Spelaethrothrombium*, *Rhagidia gratiosa*, *Belba longipes*), stonoge (vrste *Brachydesmus* in *Polydesmus*), strige (*Lithobius stygius*), kopenske mokrice (vrste *Porcellio* in *Armadillidium*) ter mnoge vrste polžev (vrste *Zospeum*, *Spelaediscus*, *Spelaeoconcha*) (Pipan). Občasno obiskujejo jame tudi metulji (*Scoliopteryx libatrix*, *Triphosa dubitata*), netopirji, glodalci, lisice in ptiči.

Naša skupina je osebkke iskala sistematično z opazovanjem in pregledovanjem jamskih tal, sten, razpok in stropa do 5 m visoko. Pri tem smo uporabljali naglavne in priročne svetilke. Določili smo jih po priloženem slikovnem materialu, saj ključni za določevanje jamskih živali ne obstajajo.

Popisane živali.

Netopirji so se pojavljali posamič. Popisali smo 4 osebkke. Vsi trije so bili v fazi mirovanja, obrnjeni z glavami navzdol. Zaradi prevelike oddaljenosti jih nismo mogli natančno določiti. Predvidevamo, da so bili vrste Mali podkovnjak (*Rhinolopus hipposideros*), saj je ravno zanje značilno, da jih v jamah zelo pogosto opazimo in to le posamezne primerke.

Fotografija 13: Mali podkovnjak (*Rhinolopus hipposideros*)

Navadni čeljustarji (*Meta Menardi*) so bili zelo pogosti. Po naših ocenah smo opazili okoli 17 osebkov. Zanje je značilno, da zaidejo malo dlje od meje svetlobe, napeljejo nitke in čakajo na kosilo. Pajčevina se v soju luči lepo svetlika. Za nas ima podobno »indikatorsko« vlogo kot kobilica, saj kaže na bližino povezave s površjem. Opazili smo tudi njihov kokon (glej fotografija 12).

Fotografija 14: Navadni čeljustarji (*Meta Menardi*)

Jamska kobilica (*Troglophilus cavicola*) je bila najpogostejša žival

Pavlakove jame. Po naših ocenah smo opazili najmanj 40 osebkov. Pri

nekaterih so bile zelo dobro razvite leglice, kar je znak spolne zrelosti osebkov. Večina kobilic je rastlinojedih in takšne so tudi jamske. Vlažno in sorazmerno toplo jamsko okolje predstavlja le udobno in pred plenilci varno okolje za počitek in prezimovanje. V Slovenije živi še zelo podobna kobilica *T. neglectus*. V isti jami se lahko pojavljata obe vrsti hkrati.

Fotografija 15: Jamska kobilica (*Troglophilus cavicola*)

izili na začetku rova. Po naših ocenah smo le 3 osebkov. Tudi ta predstavnik podzemlja spada med troglofile jamske živali.

Fotografija 16: Suha južina (*Amilenus aurantiacus*)

Hrošči kešiči (Carabidae) se pogosto pojavljajo blizu vhoda v mokrem listju, pod kamni, kjer iščejo zavetišče in hrano.

Fotografija 17: Hrošč iz skupine krešičev

Ploske kačice (Polydesmidae) smo našli na vhodu v jamo. Skrivališče je iskala pod kamnom. Opazili smo samo en primerek.

Fotografija 18: Ploske kačice

Pri iskanju in popisovanju živali smo bili zelo presenečeni, saj tako velike življenjske pestrosti v jamah nismo pričakovali. Glede na to, da smo popisovali samo živali na stenah, popolnoma pa smo opustili iskanje talnih in vodnih živali, lahko trdimo, da bi bil popisni list v nasprotnem primeru še daljši. Pavlakova jama v vsakem primeru buri našo domišljijo in vabi k ponovnem raziskovanju. Poleg nevsakdanjih kraških pojavov smo bili priča tudi nevsakdanjim živalim, katere večjemu številu ljudi ostajajo skrite. Prepričani smo, da se bomo v Pavlakovo jamo še vrnili, v načrtu pa imamo raziskati še kakšno na tem področju. Raznolikost kamninske sestave Dravinjske doline ostaja nepoznana tudi marsikateremu domačinu, saj smo v pogovoru z domačini marsikdaj naleteli na vprašujoče poglede: »A je prava jama ali samo luknja?« Vsem lahko zagotovimo, da je prava in to prava kraška, čeprav marsikdo misli, da je Kras le daleč stran, tam blizu Postojne.

4. 7 RAZNOLIKOST V ŠPORTU

PROJEKT RAZNOLIKOSTI V DRAVINJSKI DOLINI – PODROČJE ŠPORTA

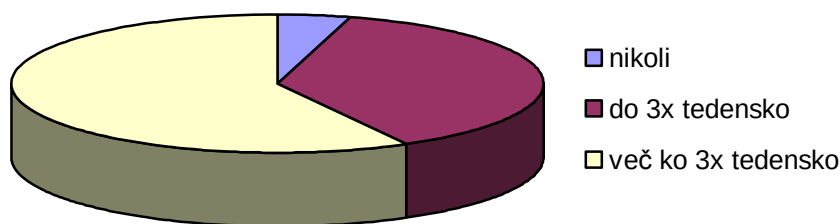
Dandanes čas drvi mimo nas, ljudje smo zelo zaposleni in obremenjeni, nalagamo si veliko raznih nalog in opravkov, mnogi delo opravljamo sede, za računalnikom, v avtomobilu, naše počutje pa razumljivo ni preveč dobro, glavoboli so vedno bolj pogosti, nenaspanost pa naš vsakdanji pojav. Časa za drobne malenkosti, za kratek sprehod, prijeten pogovor, topel nasmeh pa nam vedno zmanjka, čeprav so prav te malenkosti včasih še kako pomembne. Vse naštetu je razlog več, zakaj je šport vedno bolj pomembna prvina kvalitetnega življenja. Prostega časa skoraj nimamo in ga bo verjetno vedno manj, zato je še toliko bolj pomembno, da ga pametno izkoristimo in zapolnimo. Če se odločimo za šport, se ne bomo zmotili. Šport predvsem odvrne naše misli od vsakdanjega vrveža, duševno sprošča in pomirja, fizično pa krepi, poleg tega pa ima še kup pozitivnih stranskih učinkov (zadovoljuje naše potrebe po druženju, igri, veselju, tekmovalnosti, krepi zdravje, pomaga pri ohranjanju lepe športne postave, je lahko sredstvo za hujšanje, navaja na samodisciplino, na neboleč način te nauči premagovati poraze in še in še). Mnogi ljudje se že od samega otroštva ukvarjajo z različnimi športi, šport se jim je "usedel" in je v njih globoko ukoreninjen, posvečajo pa mu bistveno več časa kot drugi. Šport jih je naučil, da si je čas zanj potrebno vzeti, nagrada pa so dobro počutje, nasmejan obraz in pravi prijatelji.

Raznolikost v športu (fotografija: Miha Matavž)

Za oceno športne kulture na določenem področju bi bila potrebna bistveno širša raziskava, zajeti bi bilo potrebno različne generacije in pridobiti še druge podatke, pa vendar smo nek potencial oziroma odsev za področje Dravinjske doline pridobili tudi mi. Iz več razlogov (prosti čas, želja po druženju, gibanju, spremljanje novosti v športu, zgodnje navajanje na aktivnosti, način zbiranja podatkov) smo izbrali generacijo osnovnošolcev, in sicer osmi razred devetletke. Anketo smo izvedli na petih različnih šolah (OŠ Loče, OŠ Pod goro, OŠ Ob Dravinji, OŠ Zreče in OŠ Vitanje), zajela pa je 136 otrok (75 učencev in 61 učenk). Pod drobnogled smo vzeli več področij športa. Zanimala nas je splošna slika o vseh športnih aktivnostih, možnostih za ukvarjanje z različnimi športi, želje otrok in splošno zanimanje za šport. Zaradi pričakovanih nekaterih razlik na področju športa med mesti in manjšimi kraji smo preverili še dejansko stanje, saj smo zaradi vzorca anketirancev imeli tudi to možnost. Razlogi za ukvarjanje s športom so bolj ali manj pričakovani, saj so najbolj pogosti odgovori veselje, ljubezen do športa, zdravje, sprostitev, telesna pripravljenost, druženje in zabava. Ti odgovori pomenijo, da otroci vedo, na kakšen način morajo razvijati telo po vsakdanjih opravilih, znajo pa korist združiti z zabavo. Razen nekaterih posameznikov so vsi športno aktivni, v mestu nekoliko bolj pogosto kot v manjših krajih, kar smo glede na okoliščine (pogoji, možnost organizirane vadbe) tudi predvideli.

Kako pogosto se učenci ukvarjajo s športom?

Večina športnikov je rekreativnih, kar pomeni, da jih v šport sili njihov notranji interes, da so na igrišču, ko si to želijo, ko imajo čas in družbo. Paleta izbranih športov je zelo pestra, prevladujejo pa ekipni športi (nogomet, košarka in odbojka). Zaradi bližine smučišča je presenetljivo malo otrok aktivnih v zimskem času, smučanje je izbor le nekaterih posameznikov, deskanje na snegu pa je še bolj redko. Verjetno je tako stanje posledica visokih stroškov zimskih športov. Tudi plavanje je razmeroma redko izbrana disciplina. Zima je letni čas, ko je športna aktivnost najbolj redka, najpogosteje pa so igrišča zasedena poleti in v popoldanskem času. Poletje prednjači zaradi šolskih počitnic, popoldne pa je tudi čas, ko je zaposlitev najmanj. Največja gneča je na zunanjih igriščih, predvsem v manjših krajih pa je priljubljeno tudi naravno okolje. Dvorane verjetno zaradi stroškov za uporabo samevajo.

Organizirano v klubu vadi četrtnina vseh otrok, odstotek pa je v mestu bistveno višji. To je razumljivo, saj je v manjših krajih ponudba organizirane vadbe zelo skopa. Paleta izbranih športov je tudi med perspektivnimi športniki zelo pestra. Poleg nogometa, košarke in odbojke so prisotni še ples, karate, strelstvo, atletika, tenis, taekwando, deskanje na snegu in kolesarjenje, vendar le z enim ali dvema predstavnikoma. Krajše od pričakovanj pa so kariere športnih potencialov, kar pomeni, da so z redno vadbo v povprečju začeli dokaj pozno, šele okrog enajstega leta. Večina jih trenira v domačem klubu, nekaj posameznikov pa se vozi v druga mesta. Delež slednjih je spet bistveno višji v manjših krajih, kar je zaradi večje ponudbe v mestih razumljivo.

Enotno je mnenje otrok glede števila športnih površin. Velika večina je mnenja, da jih primanjkuje, verjetno pa je pomanjkljiva tudi oprema na obstoječih površinah. V mestih je igrišč kar nekaj, zato je bil tak odgovor nepričakovan. Verjetno je problem zasedenost obstoječih igrišč. Če bi imeli možnost, bi se nekateri otroci s športom ukvarjali še pogosteje, odstotek teh pa je večji v mestih. Tudi pri izboru športov bi posegli med tiste športe, ki še niso prisotni oziroma se iz različnih razlogov z njimi do zdaj še niso ukvarjali.

Učenci imajo dobre možnosti za šport že v šoli, saj imajo poleg ur športne vzgoje možnost izbirnega predmeta iz področja športa in vključevanje v krožke s športno vsebino. Na nekaterih šolah se še dodatno pripravljajo na tekmovanja, ki jih skozi šolsko leto ni malo. Razen priprav na tekmovanja, kamor so vključeni le najboljši, so pri ostalih urah lahko vsi, ki si to želijo. Tedensko lahko ima učenec tudi šest ur tedensko s športno vsebino že v šoli. Če

dodamo povprečno še tri ure tedensko popoldanskih aktivnosti, lahko vidimo, da nekaterim šport pomeni zelo veliko.

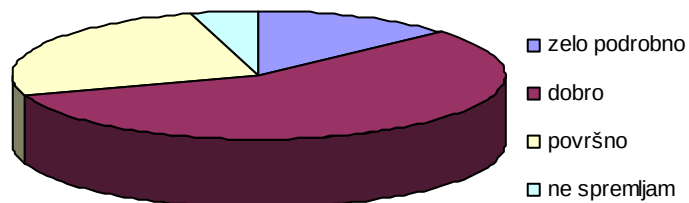
Splošno mnenje večine učencev je, da so pogoji za ukvarjanje s športom slabi. Za infrastrukturo smo že povedali, da učencem ne zadostuje. Športnih površin je premalo, zato so preveč zasedene, za nekatere so preveč oddaljene, uporabo nekaterih je potrebno plačati. Ti dejavniki učence odvrčajo od športa, zato bo potrebno razmisliti, kako jih odpraviti oziroma jih vsaj omejiti. Ponudba organiziranega ukvarjanja s športom je v mestih zadovoljiva, v manjših krajih pa zelo skopa. Učenci se poleg že uveljavljenih panog v domačem okolju želijo preizkusiti še v kakšnih drugih, še neuveljavljenih športih, za kar pa zaenkrat možnosti ni. Problem otrok v manjših krajih je tudi prevoz, saj se mnogi do igrišč vozijo. Če želijo športu posvetiti več časa in se organizirano ukvarjati z njim, se morajo sprijazniti z vsakodnevno vožnjo v mesto.

Otroci se radi udeležujejo raznih prireditev, tudi športnih, ki pa jih je premalo. Anketa je pokazala, da se učenci udeležujejo športnih prireditev v velikem številu. Če imajo možnost, jih več kot polovica aktivno sodeluje oziroma tekmuje, slaba četrtina pa športne boje spremlja s strani. Odgovori kažejo željo učencev, da bi bilo rekreativnih športnih prireditev še več. Zelo enotni so bili predvsem učenci v manjših krajih, saj so prav vsi mnenja, da je teh prireditev premalo.

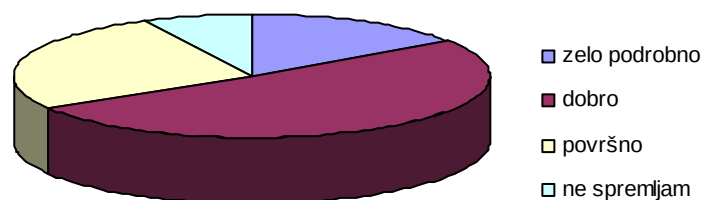
Eden od kriterijev športnega življenja je lahko tudi splošno spremljanje športa. Različni mediji nas vsakodnevno zasipavajo z različnimi informacijami, tudi s športnega področja. Ravno zato smo pričakovali, da bo odstotek učencev, ki športa sploh ne spremljajo, zelo majhen. Naša pričakovanja so se uresničila, spremljanje športa pa je na dokaj visoki ravni. Velika večina slovenski šport spremlja dobro, četrtina pa površno. Slika okrog svetovnega športa je podobna, saj večina dobro spremlja dogajanje po svetu, odstotek tistih, ki svetovni šport spremljajo površno ali pa ga ne spremljajo, pa je skoraj enak. Največja razlika je pri podrobnem spremljanju slovenskega in svetovnega športa, bolj zanimiv pa je svetovni šport. Način spremljanja je tudi pričakovan. Skoraj vsi spremljajo dogajanje po televiziji, tretjina jih poleg televizije prelista še športne strani časopisov, nekoliko manj pa jih brska po spletnih straneh s športno vsebino. Da je svetovni šport zelo zanimiv, priča tudi visok odstotek učencev, ki spremljajo največje športne prireditve, kot so olimpijske igre, svetovna in

evropska prvenstva v različnih športih, ter veliko število učencev, ki se udeležujejo mednarodnih športnih prireditev pri nas.

Kako učenci spremljajo slovenski šport?

Kako učenci spremljajo svetovni šport?

Računalniki in televizija vlečejo otroke v dnevne sobe, kot kaže pa je zaenkrat šport še močnejši. Otrokom je najpomembnejša družba sovrstnikov, zato se pogosto zadržujejo na igriščih, kjer se z njimi pomerijo v različnih športih. S tem skrbijo za splošno kondicijo in zdravje, hkrati pa se učijo pomembnih malenkosti, ki jih bodo potrebovali v življenju (samodisciplina, upoštevanje pravil, prenašanje poraza). Upamo lahko, da si bodo skozi ta druženja pridobili trajno navado ukvarjati se s športom, in da bodo aktivni na različne načine še dolga leta, svoje navade pa prenašali tudi na mlajše generacije.

5 ZAKLJUČEK

Pred tremi leti so Konjice dobile eno najpomembnejših pridobitev – Gimnazijo Slovenske Konjice, ki jo danes obiskuje 180 dijakov.

Da bi dokazali svetu, da smo tudi mi aktivni in želimo izvedeti čim več novega, smo se lotili projekta o Raznolikosti v Dravinjski dolini, katerega namen je bil potrditi tezo, ki smo si jo dijaki skupaj s profesorji zastavili na samem začetku. Želeli smo potrditi, da je kljub majhnosti področja, ki ga zavzema Dravinjska dolina, raznolikost prisotna.

Za podrobne rezultate smo se razdelili na več skupin (Kulturna, verska in nacionalna raznolikost, Poznavanje tujih jezikov, Jezikovna ustreznost menijev in cenikov v gostinskih lokalih, Zlati rez, Slovenske Konjice in Zreče: ponudba in opisi, ki so na voljo nemško govorečim turistom, Raznolikost v kamninski sestavi Dravinjske doline – raziskovanje Pavlakove jame in Raznolikost v športu).

Seveda je potrebno poudariti, da se rezultati nanašajo izključno na Dravinjsko dolino in jih ni mogoče posplošiti na druge predele Slovenije, poleg tega pa je bil v projekt zajet le del naključno izbranih ljudi. Na podlagi odgovorov, raziskav in obdelave podatkov posameznih skupin in končne obdelave projekta smo na Gimnaziji Slovenske Konjice lahko potrdili tezo o raznolikosti v Dravinjski dolini.

Namen našega raziskovanja pa ni bil le priti do ugotovitev, temveč tudi vključiti v projekt vse dijake gimnazije, z možnostjo sodelovanja na področju, ki jih/nas najbolj zanima. Nikakor pa ne smemo pozabiti na dejstvo, da bi si na sproščen, malo drugačen ter predvsem zanimiv način razširili svoja obzorja.

Projektu pa še nismo dali zadnje pike na i, saj nameravamo z raziskovanjem nadaljevati. Podatke, ki smo jih zbrali, bomo še uporabili in naš projekt razširili ter poglobili.

Kot izziv na začetku smo si izbrali našo Dravinjsko dolino, za naprej pa se pustimo presenetiti. Morda nekega dne zaključimo s projektom raznolikosti v EU in svetu.

6 LITERATURA IN VIRI

Kulturna, verska in nacionalna raznolikost

- Haug et al., Österreichische Frauenzeitschriften, Klagenfurt, 1995.
- Verska, jezikovna in narodna sestava prebivalstva Slovenije, Popisi 1921-2002.
- Konjiško 1146 – 1996, 850 let pražupnije, Nadžupnijski urad, Slovenske Konjice, 1996.
- www.stat.si/popis 2002

Zlati rez

- <http://www.kvarkadabra.net/article.php/zlati-rez>
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Zlati_rez
- www.educa.fmf.uni-lj.si/izodel/sola/2003/ura/Tina/Nova/index.htm
- www2.arnes.si/~mmlaka10/KRNeki/golden/monalisagold.jpg
- www.luzar.net/izvor_svetlobe
- http://de.wikipedia.org/wiki/Goldener_Schnitt#Architektur
- www.shoshone.k12.id.us/greek/fibo1.htm
- Ian Stewart: Kakšne oblike je snežinka?, Didakta, 2003

Kamninska raznolikost Dravinjske doline – Pavlakova jama

- Sket B. 1995: Biotic diversity of hypogean habitats in Slovenia and its cultural importance. Prof. of Int. Biodiversity seminar ECCO 14. meeting in Slovenia, 59-71.
- Sket B. 1998: Živalstvo. V: Geografija Slovenije. Slovenska matica, 2005-213.
- Vandel A. 1964: Biospeologie. Gauthier-Villars, Pariz.
- Ginet R. & V. Decou 1977: Initiation a la biologie et a l ecologie souterraines. Delarge, Paris.
- Novak T., J. Sombol in F. Janžekovič 2004: Faunal Dinamics in the Železna jama cave. Acta carsologica **33/2** (15):249-267.
- Novak T. 2005: Terrestrial fauna from cavities in northern and central Slovenia, and a review of systematically ecologically investigated cavities. Acta carsologica **34/1**(10): 169-210.
- Badino G., D. Verša 1998: Jame in Jamarji. Jamarska zveza Slovenije, Ljubljana.

- Scoble M. J. 1995: The Lepidoptera. Form, function and diversity. Oxford University Press, New York.
- Klots A. B, E. B. Klots 1970: Žuželke. Mladinska knjiga, Ljubljana.
- Garms H., L. Borm 1981: Živalstvo Evrope. Priročnik za določanje živalskih vrst. Mladinska knjiga, Ljubljana.
- Novak, T., V. Kuštor, 1982: Zur Fauna der Wände dreier Höhlen Nordostsloweniens (Jugoslawien). *Die Höhle*, **33**(3): 27-32.
- Novak, T., 1989: Ekološko vrednotenje nekaterih organizmov za podzemeljske združbe. Dokt. disert., BF Univ. Ljubljana.
- Culver D. C. in sod. 2004: The location of terrestrial specie – Rich caves in a cave – rich area. *Subterranean biology* **2**: 27-32.
- Pipan T. :www.osmica.it/cantina/nas_kras/teksti/zivljenje_v_jamah3.asp
- Inštitut za raziskovanje Krasa: <http://infrastruktura.zrc-sazu.si/index.php?q=sl/node/28>
- Jamarska zveza Slovenije: <http://www.jamarska-zveza.si/>

Slovenske Konjice in Zreče: ponudba in opisi, ki so na voljo nemško govorečim turistom

- knjižica »Bogastvo okusov z južnega Pohorja in Dravinjske doline« (Kulinarische Köstlichkeiten aus dem Pohorje Gebiet)
- <http://Slovenia-OfficialTravelGuide>

7 PRILOGE

7.1 Kulturna, verska in nacionalna raznolikost

ANKETNI VPRAŠALNIK

Kulturna, verska, nacionalna raznolikost

Pozdravljeni!

Smo skupina dijakov in profesorjev z Gimnazije Slovenske Konjice, ki v okviru projekta RAZNOLIKOST V DRAVINJSKI DOLINI POVEZUJE preučujemo kulturno, versko, nacionalno... raznolikost. Zanima nas zlasti, na kakšen način sprejemate ali zavračate pripadnike drugih kultur, ver ali nacionalnosti.

V ta namen Vas vljudno prosimo, da pozorno preberete vprašanja in nanje iskreno odgovorite. Rezultati bodo uporabljeni izključno v namene projekta. Anketa je anonimna in zaupna!

**Dijaki in
profesorici sociologije in geografije**

Za začetek nekaj vprašanj o kulturni raznolikosti.

V preglednici so navedene trditve, ki za nekatere držijo, za druge pa ne. Za vsako trditev označite, koliko za Vas držijo. *(Obkrožite en odgovor v vsaki vrstici.)*

	sploh ne drži				povsem drži
1. Imam predsodek do ljudi, ki so drugačne kulture.	1	2	3	4	5
2. Če bi se odpravil – a v tujo deželo, ne bi skrival – a svojega porekla.	1	2	3	4	5
3. Če bi imel – a za soseda pripadnika druge kulture, bi z njim navezal -a stike.	1	2	3	4	5
4. Kulturna raznolikost ljudi zbližuje in bogati.	1	2	3	4	5
5. Naša slovenska kultura je večvredna od kultur priseljencev.	1	2	3	4	5

Še nekaj vprašanj o Vašem odnosu do verske raznolikosti.

V preglednici so navedene trditve, ki za nekatere držijo, za druge pa ne. Za vsako trditev označite, koliko za Vas držijo. *(Obkrožite en odgovor v vsaki vrstici.)*

	sploh ne drži				povsem drži
1. Spoštujem ljudi vseh ver in veroizpovedi.	1	2	3	4	5
2. Če bi imel – a za soseda muslimana, bi z njim navezal – a stike.	1	2	3	4	5
3. Če bi imel – a za soseda pripadnika jehovovih prič, bi z njim navezal -a stike.	1	2	3	4	5
4. Če bi imel – a za soseda protestanta, bi z njim navezal -a stike.	1	2	3	4	5
5. Če bi imel – a za soseda pripadnika Hare Krišne, bi z njim navezal -a stike.	1	2	3	4	5
6. Pripadniki različnih ver in veroizpovedi lahko živijo v slogi in miru.	1	2	3	4	5
7. Vse vere in veroizpovedi v Sloveniji morajo imeti enake pravice.	1	2	3	4	5
8. Poznavanje različnih ver nas notranje bogati.	1	2	3	4	5
9. Vse vere učijo dobro in so pozitivno naravnane.	1	2	3	4	5
10. Pomembno je, da spoštujemo pravice katoličanov, ostale vere se morajo temu podrediti.	1	2	3	4	5

In še vprašanja o nacionalni raznolikosti.

V preglednici so navedene trditve, ki za nekatere držijo, za druge pa ne. Za vsako trditev označite, koliko za Vas držijo. **(Obkrožite en odgovor v vsaki vrstici.)**

	sploh ne drži				povsem drži
1. Če v moji neposredni bližini živijo ljudje druge barve kože ali druge nacionalnosti, me zelo moti.	1	2	3	4	5
2. Svojemu otroku ne bi dovolil - a, da se druži z otroki drugih nacionalnosti.	1	2	3	4	5
3. Če me v tujem jeziku ogovori pripadnik druge nacionalnosti, pogledam stran in se mu raje izognem.	1	2	3	4	5
4. Pogosto se družim s pripadniki drugih nacionalnosti.	1	2	3	4	5
5. Pripadniki drugih nacionalnosti so nevarni in se pogosto ukvarjajo s kriminalom.	1	2	3	4	5
6. Tujci ne bi smeli dobiti slovenskega državljanstva.	1	2	3	4	5
7. S pripadniki drugih nacionalnosti imam dobre izkušnje.	1	2	3	4	5
8. Tudi pripadniku tuje nacionalnosti bi pomagal v stiski.	1	2	3	4	5

Za konec še nekaj vprašanj o demografiji.

1. Katerega spola ste? (*Obkrožite ustrezen odgovor.*)

1. moški
2. ženski

3. Kje živite? (*Obkroži ustrezni odgovor.*)

1. središče mesta
2. obrobje mesta
3. vas
4. drugo: _____ (Napišite.)

3. Starost (Obkrožite.):

- a) do 20 let
- b) od 21 do 30 let
- c) od 31 do 40 let
- d) od 41 do 50 let
- e) od 51 do 60 let
- f) od 61 do 70 let
- g) nad 70 let

4. Kakšna je Vaša stopnja izobrazbe? (*Obkrožite ustrezni odgovor.*)

- a) nedokončana osnovna šola
- b) osnovna šola
- c) poklicna šola
- d) srednja šola
- e) višja šola
- f) visoka šola
- g) podiplomska izobrazba: specializacija, magisterij, doktorat

5. Ali ste zaposleni?

- a) da
- b) ne, še hodim v šolo
- c) sem brezposelna oseba
- d) sem upokojenec/upokojenka

6. **V kateri dejavnosti ste zaposeni?** (Odgovorite, če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z da, sicer ne.)
- a) v primarnem sektorju (kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo)
 - b) v sekundarnem sektorju (rudarstvo, industrija, gradbeništvo)
 - c) v terciarnem sektorju (promet, trgovina, turizem, storitve)
 - d) v kvartarnem sektorju (izobraževanje, kultura, znanost, zdravstvo, državna uprava, finančne storitve)

Najlepše se Vam zahvaljujemo za sodelovanje.

7. 2 Poznavanje tujih jezikov

ŠC Slovenske Konjice-Zreče
Gimnazija Slovenske Konjice
Tattenbachova 2a
3210 Slovenske Konjice

PROJEKT RAZNOLIKOST V DRAVINJSKI DOLINI

Spoštovani!

V okviru projekta o Dravinjski dolini na Gimnaziji Slovenske Konjice raziskujemo, kakšna je stopnja izobrazbe v Dravinjski dolini in kakšno je poznavanje tujih jezikov v Dravinjski dolini..

Vljudno vas prosimo, da izpolnite ta vprašalnik.

1. Spol:

- a) moški b) ženski

2. Starost:

- a) 7-15 b) 16-20 c) 21-27 d) 28-40 e) 40-60 f) 60 in več

3. Stopnja izobrazbe:

- a) osnovna šola
- b) srednja šola
- c) višja šola
- d) visoka šola
- e) univerzitetna šola
- f) magisterij
- g) doktorat

4. Se še vedno izobražujete?

- a) da b) ne

5. Se nameravate še izobraževati?

a) da b) ne

6. Koliko je znanje drugih jezikov pomembno na vašem delovnem mestu:

- a) nepomembno
- b) pomembno
- c) zelo pomembno

7. Ali mislite, da v Konjicah primanjkuje ustanov, kjer bi si lahko ljudje izpopolnili znanje tujih jezikov? DA NE

8. Ali se vam zdijo tečaji tujih jezikov v tujini dragi? DA NE

9. Ali imate težave s komuniciranjem v tujih državah? DA NE

10. Ali menite, da je prav, da se otroci stari od 4 do 5 let pričnejo učiti tuj jezik?
DA NE

11. Naštete tuje jezike:

- a) ki jih govorite aktivno: _____
- b) ki jih govorite pasivno: _____

12. Katerega jezika bi se še radi naučili? Zakaj?

Hvala za sodelovanje!

7. 3 Ustreznost cenikov in jedilnikov v gostinskih lokalih

Gimnazija Slovenske Konjice
Tattenbachova 2a
3210 Slov. Konjice

Slov. Konjice, 26. 4. 2006

ANKETA O JEZIKOVNI USTREZNOSTI ZAPISA CENIKOV IN MENIJEV

**Smo dijaki Gimnazije Slovenske Konjice in sodelujemo v projektu Raznolikost v
Dravinjski dolini.**

**Naša skupina ima nalogo preveriti jezikovno ustreznost cenikov in menijev, zato Vas
prosimo za sodelovanje.**

1. KOLIKO ČASA ŽE OBRATUJE VAŠA GOSTILNA, LOKAL, BAR, RESTAVRACIJA ...
_____.

2. ALI IMATE ŠTEVILO MENIJEV OZIROMA CENIKOV DOLOČENO? DA NE

3. ALI JIH PIŠETE SAMI? DA NE

4. VAM JIH POTEM KDO PREGLEDA, LEKTORIRA? DA NE

5. KDO, ČE JIH PIŠETE SAMI?
_____.

6. KAKŠNA JE VAŠA IZOBRAZBA?
_____.

7. ČE VAS GOST OPOZORI NA NAPAKO, ALI JO POPRAVITE? DA NE

8. ALI SE VAM ZDI VAŠ CENIK, MENI JEZIKOVNO USTREZEN? DA NE

9. ALI VESTE, KJE BI PREVERILI, ČE JE VAŠ ZAPIS CENIKOV USTREZEN? KJE?
_____.

10. IMAJO VAŠI USLUŽBENCI KAKŠNA IZOBRAŽEVANJA O KULTURI STREŽBE?
DA NE

11. IMAJO VAŠI USLUŽBENCI KAKŠNA IZOBRAŽEVANJA O OBNAVLJANJU
JEZIKOVNEGA ZNANJA? DA NE

12. NA KOLIKO ČASA MENJUJETE CENIKE, MENIJE?
_____.

13. ALI BOSTE VAŠE CENIKE, MENIJE POPRAVILI IN JIH PONOVO DALI V
TISKANJE, ČE SMO UGOTOVILI JEZIKOVNE NAPAKE?
_____.

Zahvaljujemo se Vam za sodelovanje!

Dijaki Gimnazije Slovenske Konjice

7. 4 Slovenske Konjice in Zreče: ponudba in opisi, ki so na voljo nemško govorečim turistom

Gimnazija Slovenske Konjice

Tattenbachova 2a

3210 Slovenske Konjice

26. 4. 2006

Anketni vprašalnik za projekt raznolikosti pri predmetu nemški jezik

1. Ime gostišča, restavracije, hotela, ustanove.

2. Število zaposlenih v strežbi in na recepciji.

3. Povprečno število gostov v sezoni (a) poletni in b) zimski).

a) _____ b) _____

4. Struktura gostov v odstotkih!

a) individualno _____ b) skupine _____

5. Gostje nemško govorečih držav v odstotkih.

a) Avstrija _____ b) Nemčija _____ c) Švica _____

d) drugo v najvišjem odstotku _____

6. Ali so za nemško govoreče goste v nemškem jeziku na voljo (obkroži):

a) jedilniki b) osnovne informacije c) kulturni program

7. Kako bi ocenili stopnjo znanja nemškega jezika vaših zaposlenih?

a) zadovoljivo b) zelo dobro c) odlično

8. Ali nudite svojim zaposlenim dodatna izobraževanja za izboljšanje nemškega jezika?

a) da, _____ b) ne

7. 5 Raznolikost v športu

ANKETNI VPRAŠALNIK

Koliko se vas praktično nikoli ne ukvarja s športom?

Koliko se vas ukvarja s športom do 3x tedensko?

Koliko se vas ukvarja s športom več kot 3x tedensko?

Ali bi se želeli s športom ukvarjati še bolj pogosto?

S katerimi športi se ukvarjate?

Ali bi se želeli ukvarjati še s kakšnim drugim športom?

Vaši razlogi za ukvarjanje s športom?

Koliko se vas s športom ukvarja rekreativno?

Ali imate na voljo dovolj športnih površin za različne aktivnosti?

Kdaj se najpogosteje ukvarjate s športom? (*popoldan, zvečer, čez vikend*)

V katerem letnem času se najpogosteje ukvarjate s športom?

Ali pogosto menjate športno opremo?

Koliko vas organizirano trenira v klubu?

Kako dolgo že trenirate? (*do 2 leti, do 5 let, nad 5 let*)

Kje se najpogosteje ukvarjate s športom? (*na igrišču, v dvorani, v naravi, na drugih površinah*)

Koliko se vas organizirano ukvarja s športom v domačem kraju?

Koliko se vas organizirano ukvarja s športom v kraju oddaljenem do 5 kilometrov?

Koliko se vas organizirano ukvarja s športom v kraju oddaljenem nad 5 kilometrov?

Ali je v vašem kraju dovolj rekreativnih športnih prireditev?

Ali se udeležujete rekreativnih športnih prireditev? (*kot gledalec, kot aktivni udeleženec, ne*)

Ali spremljate slovenski šport? (*zelo podrobno, dobro, površno, ne*)

Ali spremljate svetovni šport? (*zelo podrobno, dobro, površno, ne*)

Na kakšen način spremljate športno dogajanje? (*televizija, časopis, internet*)

Ali spremljate največje športne prireditve (svetovna, evropska prvenstva v različnih športih, Ali se kot gledalec udeležujete mednarodnih športnih prireditev v Sloveniji (nogomet, rokomet...)?

GIMNAZIJA
SLOVENSKE KONJICE

Raziskovalna naloga:
Raznolikost v Dravinjski dolini povezuje

Koordinatorice:
Aleksandra Boldin,
Marjetica Štante Kapun,
Mojca Šegel

Lektorica:
Mihaela Ribič

Fotografije:
Miha Matavž

Računalniško oblikovanje:
Aleksandra Boldin
in
Amadea Marguč

Slovenske Konjice 2006